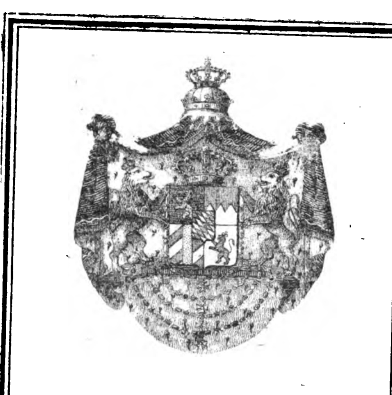

A. Or.
551

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Digitized by Google

ܓܪܡܛܝܩܘܢ.

ܡܫܘܚܬܐ ܐܦܪܝܡܝܬܐ

ܕܓܪܝܓܘܪܝܘܣ ܒܪ ܥܒܪܝܐ

ܕܗܘ ܐܒܘܠܦܪܓ.

GREGORII BAR HEBRAEI

QUI ET ABULPHARAǴ

GRAMMATICA

LINGUAE SYRIACAE

IN METRO EPHRAEMEO.

TEXTUM E COD. BIBL. GOTTINGENSIS EDIDIT, VERTIT,
ANNOTATIONE INSTRUXIT

ERNESTUS BERTHEAU, Dr.
PROFESSOR GOTTINGENSIS.

GOTTINGAE,
APUD VANDENHOECK ET RUPRECHT.
1843.

PRAEFATIO.

E catalogo librorum, quem Assemanus in biblioth. or. Clemento-Vatic. t. II. p. 267 sqq. nobiscum communicavit, perspicue patet, Bar Hebraeum, virum omnibus doctrinis instructum et praeclara eruditione ornatum, magnum studium multamque operam contulisse in res grammaticas et quae his cognatae sunt litteras. Promptae ejus doctrinae et egregiae de his disciplinis disserendi facultatis testem si quaeris, parvum, quem publici juris jam facio, inspice librum. Nam negotiis ecclesiasticis impeditus, occasione oblata brevi quattuordecim dierum spatio conscripsit hanc grammaticam, circumcisam eam et angustam, at quam luculentissime indicantem auctorem in his studiis eximie versatum et notitiam rei grammaticae, qualem illa aetate perspectam habuerunt viri do-

cti, accuratam [1]). Praeceptorem cognoscis memoriter quasi recitantem praecepta sive grammatica sive logica trita et pervulgata, definitiones usitatas et distinctiones solemnes, quae ex Aristotelis libris repetitae [2]) auctoritatem manifestam

---

1) *Assemanus* biblioth. or. Clemento-Vaticana II. p. 308: *„grammatica sub metro S. Ephraem* exstat in biblioth. collegii Maronitarum cum notis marginalibus ejusdem auctoris, qui duabus se hebdomadis opus absolvisse testatur in praefatione,
ܒܙܒܢܐ ܕܝܢ ܗܘ ܕܒܗ ܕܦܘܪܣܐ ܒܒܢܝܢܐ ܟܕ ܡܬܕܒܪܝܢ
ܗܘܝܢ ܒܒܒܠ ܬܘܪܥܐ ܕܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܟܢܘܫܬܐ ܘܣܥܘܪܘܬܐ
ܕܐܘܠܢܝܐ ܡܗܝܡܢܐ ܕܬܘܬܒܝܢ : ܟܕ ܥܡ ܐܢܫܝܢ
ܕܡܕܪܫܝܢ ܒܝܕܥܬܐ ܗܕܐ ܕܓܪܡܛܝܩܝ ܐܫܬܘܬܦܝܢ :
ܗܘܐ ܠܝ ܚܘܫܒܐ ܒܡܫܬܥܝܬܐ ܡܐܡܪܐ ܩܦܝܣ ܙܥܘܪ
ܡܛܠ ܐܕܫܐ ܕܗܕܐ ܝܕܥܬܐ ܠܡܟܬܒ ܘܫܪ. ܡܛܠܗܢܐ
ܠܗܢܐ ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܕܒܐܝܕܝܢ ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܫܒܥܐ ܢܩܘܫܝܢ
ܣܝܡܢܝܗ ܒܗܘ ܡܫܘܚܐ ܕܬܪܝܢ ܘܫܒܘܥܐ ܒܠܚܘܕܝ
ܒܡܫܘܡܪ ܡܬܚܐ ܕܙܥܘܪܬܐ ܘܫܪ. — quum in componendis ecclesiae negotiis et visitandis Christianis Ulanitis illis in locis commorantibus Babylone versaremur, ex disputatione quam cum quibusdam hujus grammaticae artis peritis forte habuimus, venit in mentem brevem aliquem tractatum de hujus scientiae modis conscribere etc. Quocirca hunc quem prae manibus habemus libellum metro heptasyllabo composuimus intra brevissimum duarum hebdomadarum spatium" etc. Notas marginales ***Bar Hebraei*** ad grammaticam suam metricam iterum allegat ***Assemanus*** l. c. I. p. **478.**

2) Cf. quae annotavi ad capitis primi v. **184—198.**

et non oppugnandam per latas terras et multa secula sibi conciliaverant. Vincta oratio, qua usus est, nihil fere mutat neque novum effundit impetum et majorem nisum orationis. Nam leges et formulae notissimae versuum vincula, quae in lingua syriaca soluta sunt et habilia, non repudiant, et novo dicendi genere inclusae consuetudinem tamen prae se ferunt inveteratam receptasque produnt sententias. Litterae, quae memoria tenentur formam induunt talem, qua facillime memoria comprehendantur; et apud serioris aetatis Syros et Arabes, traditam doctrinam tradentes et propagatas cognitiones propagantes, inquisitionis et perscrutationis locum leves sermonis artes occupant.

Artem grammaticam et disserendi rationem eandem invenis in hoc Bar Hebraei libro et in omnibus libris grammaticis, quos docti Maronitae Amira, Abraham Ecchellensis reliqui Romae degentes inde ab exeunte seculo decimo sexto ediderunt. Linguae quomodo orta

---

207. 211 et 212. Definitiones nominis cap. 1, 1 et 2., verbi cap. 2, 3 et 4. etc., quae leviter mutatae in omnibus fere grammaticis a doctis Syris editis reperiuntur, in Aristotelis quoque definitiones nituntur; cap. 1, 1 et 2. compone cum Aristotelis verbis *περὶ ἑρμην.* 2: *ὄνομα μὲν οὖν ἐστὶ φωνὴ σημαντικὴ κατὰ συνθήκην ἄνευ χρόνου, ἧς μηδὲν μέρος ἐστὶ σημαντικὸν κεχωρισμένον;* cap. 2, 3 et 4. cum *περὶ ἑρμ.* 3: *ῥῆμα δέ ἐστι τὸ προσσημαῖνον χρόνον, οὗ μέρος οὐδὲν σημαίνει χωρίς.*

fuerit et exculta ratione non habita, et neglectis legibus quarum vi novam acceperit formam historicis, de lingua qualis fuit et qualem primo quasi obtutu cognoverant grammatici syri ad unum omnes disserunt; fragmenta eam et rudera tantum praebere antiquae conditionis purioris, perfectae, expletae, conjuncta illa et permixta elementis alienis non reputant; quae ex ingenio linguae graecae et graecarum litterarum auctoritate praevalente originem duxerunt non secernunt ab iis, quae mere syriaca sunt et ipsi linguae naturae conveniunt [3]); leges et praecepta grammatica repetunt non ex indole et nativa linguae qualitate composita et constructa, sed ad analogiam linguae graecae et graecorum grammaticorum vestigia prementia [4]).

Accuratam igitur sermonis syriaci cognitionem et explicationem ut ita dicam historicam, ad fontes et initia linguae depravatae, detruncatae, permixtae recurrentem nec Bar Hebraeus nec grammatici reliqui nobis suppeditant. Attamen suam habent auctoritatem et praeclara sua merita, quae imprudens habeat despicatui. Auxi-

---

3) *Bar Hebraeus* cap. 1. 98—107. formationes numeri pluralis graecas una cum syriacis enumerat; v. 129 seqq. vocativum graecum in eadem serie cum nominibus deminutivis syriacis ponit; v. 164—183. terminationes adjectivorum graecas non secernit a syriacis etc.

4) Vide doctrinam de casibus cap. 1, 246 sqq., de verbo ejusque mensuris cap. 2, 71 sqq. etc.

lium eorum non contemnimus in addiscenda lingua syriaca et libenter ex eorum libris nobis comparamus materiam et notitias, quas inquirendo et perscrutando intelligamus, describamus, componamus. Nostrae etiam utilitati praecepta serviunt qualiacunque collegerunt et statuerunt, nam quae collecta quodammodo saltem perspecta sunt et facile melius perspiciuntur et emendantur secundum rationes grammaticas nostris temporibus diligenti diversarum linguarum investigatione stabilitas. Ipsa denique qualiscunque ars grammatica, qua usi sunt viri docti, quae per multa secula eadem fere remansit, maximi momenti est in dijudicanda et intelligenda lingua syriaca; nam quaevis lingua si populi est effigies et ingenii documentum, artem grammaticam vere dicas effigiem doctrinae et studiorum documentum; doctrina autem et studiis populi cognitis ingenium ejus et indolem demum rite cognoscere potes, et ex his linguae conditionem et statum.

Quae cum ita sint non alienum visum est, hanc Bar Hebraei grammaticam, quam edere viri celeberrimi J. D. Michaelis et A. Th. Hoffmann [5]) longo tempore ante promiserunt, foras emittere et publico subjicere examini, ut aditum patefaciamus ad intelligendos reliquos vetustiorum syrorum libros grammaticos, qui Romae, Parisiis, Oxoniis latent in bibliothecis.

5) *J. D. Michaelis Abhandlung von der syrischen Sprache und ihrem Gebrauch S.* 103. *Hoffmann* grammat. syr. p. 30.

Res quidem ardua est et periculosa, si ad unius codicis auctoritatem delegati textum typis exprimendum curamus. Sed codex noster textum satis emendatum et sincerum exhibet latinamque versionem litteralem, quae criseos adjumentum praebet non spernendum. Quamobrem noluimus exspectare collationem codicum non facile instituendam 6) et differre editionem in aliud tempus.

---

6) Grammatica *Bar Hebraei* metrica invenitur in duobus codd. bibliothecae Bodlejanae, qui fere omnia *Bar Hebraei* opera continent, in cod. *Huntington* I. (de quo cf. catalogum biblioth. Bodlejanae a *Joanne Uri* editum, codd. syr. p. 5. et *Ewald Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes* II. p. 109 sq.). et in cod. *Pococke* 298. (de quo cf. *Ewald* l. c.); praeterea cum notis marginalibus ipsius auctoris Romae in bibliotheca collegii Maronitarum (*Assemani* bibl. or. II. p. 308.). — Grammaticae *Bar Hebraei* ܟܬܒܐ ܕܙܠܝܩܐ — liber radiorum — inscriptae, quo fusius de rebus grammaticis disserit, exemplar elegantissime exaratum Romae asservatur in bibl. collegii Maronitarum (*Assemani* bibl. or. II. p. 307.); exstat etiam „syriace et arabice ab ipso ut existimari potest auctore conversa in bibl. Colbertina et Medicea" (cf. *Renaudot* in *Assem.* bibl. or. l. c.) et in duobus codd. bibl. Bodlejanae quos designavi (*Ewald* l. c.). Tertium *Bar Hebraei* opus ad grammaticam spectans ܟܬܒܐ ܕܓܠܨܘܨܝܬܐ — librum scintillae — imperfectum auctor reliquit (*Assemani* bibl. or. II. p. 272.); hanc ob rem fortasse in codd. bibl. Bodlejanae (*Ewald* l. c.) deest hic liber a nemine quod sciam nisi *Assemano* commemoratus.

Nam pauca, quae patria possidet, subsidia litterarum orientalium suscipienda sunt et cum diligentia perscrutanda, ut iis perspectis et cognitis thesauris et bibliothecis aliarum terrarum, si eas inspiciendi concessa fuerit potestas, uti possimus facili negotio.

De codicis nostri ratione et indole haec tantum afferam. Est chartaceus, formae minoris; scriptura est ܡܕܢܚܝܬܐ sive ܟܠܕܝܬܐ satis dilucida et accurata. Inscriptiones capitum et sectionum rubro colore scriptae sunt. Vocales graecae ubivis fere appositae nigro colore etiam in inscriptionibus sunt expressae, eodem modo puncta pluralia et punctum quod vocant diacriticum; puncta Quschoi et Rukhokh sola sunt rubra. Cetera signa et accentus non reperiuntur. In prima pagina nomen scriptoris librarii, ut videtur, occurrit ܡܝܟܐܝܠ ܐܠܕܐܢܝܬܝ ܐܠܡܐܪܘܢܝ Michael Eddaniti Maronita (ܡܟܐܝܠ = ܡܝܟܐܝܠ); in ultima pagina haec verba vides: كتاب العاقوري العاقل سلمه الله تعلى وحفظه لنا زمان طويل امين يا رب العالمين. Quisnam fuerit Aqurita, qui possedit hunc codicem, nescio; conjicere possumus verba arabica a discipulo ejus adscripta esse. Versio latina marginalis in Italia a viro erudito et linguae syriacae intelligente concepta, verborum quodque reddens, aperta ad intelligendum non est, imo saepissime omni caret intellectu, sed maximi est momenti in legendo et stabiliendo textu quum ad litteram omnia quam accuratissime exprimit. E litteris syriacis passim in versione

inventis videmus versionem non scriptam esse a scriptore textus. Codice usus est vir doctus qui vitia correxit, versus omissos supplevit.

Jam quae mea fuerit opera in hac grammatica edenda paucis dicendum est. Ac primum quidem textum summa industria excudendum curavi; nihil fere mutavi, mutata in annotationibus memoravi. Vocales in libro manuscr. additas et puncta pluralia servavi. Etiam in vocibus quibus littera ܪ inest praeter punctum litterae ܪ plurimis in locis utrumque punctum plurale ponendum erat, quod doleo, sed typorum, quibus usus sum, ratio talis fuit ut falsam hanc designationem evitare non possem. Puncta Quschoi et Rukhokh in versibus 282—307. capitis primi et 221—237. capitis secundi quam accuratissime reddidi, in reliquis locis consulto praetermisi, nam rationem eorum firmam et stabilitam in codice nostro frustra quaeris. Confusionem augere nolui. Eandem ob caussam punctum rarissime obviam diacriticum quem vocant non respexi. Versionem ad fidem verborum perspicuam tamen, ut spero, addidi; quae minus accurate reddita sunt in annotationibus emendavi. Quae per imprudentiam vitia commissa sunt aequi harum rerum judices condonabunt. In annotationibus brevitati operam dedi, ut graviora etiam nisi ad explicandas Bar Hebraei sententias directe facerent praetermitterem. Ad Amirae grammaticam saepissime lectorem ablegavi, quibus ratio-

nibus ductus non est quod pluribus verbis dicam. Exemplorum, quae Bar Hebraeus proposuit maxima pars e libris biblicis desumpta est; quibusnam locis inveniantur saepissime non semper indicavi. Pauca tantum ex aliis libris repetita sunt exempla, qua in re quae Assemanus in bibl. or. II. p. 307. de grammatica majori disserens commemoravit in hanc etiam grammaticam metricam quadrare videntur: »utitur Bar Hebraeus auctoritate versionis syriacae vulgatae, Heracleensis et τῶν septuaginta, Ephraemi, Isaaci, Jacobi Sarugensis et Edesseni, Narsetis, Antonii rhetoris et Pauli auctoris versionis τῶν septuaginta apud Syros: praeterea graecorum scriptorum, quorum opera in syriacum sermonem conversa sunt, ut Procli et Serapionis medicorum, Dionysii Areopagitae et Gregorii Nazianzeni, cujus duas exstare apud Syros translationes affirmat Par. 1. cap. 5. sect. 4., alteram antiquiorem Nestorianorum, alteram a Jacobo Edesseno elaboratam.« Sed in has res demum si grammaticam majorem Bar Hebraei et reliqua ejus opera cognita habuerimus inquirere accuratius poterimus, quae sine dubio magnam praebebunt utilitatem in dijudicandis versionibus librorum biblicorum apud Syros variis et mixtis. Indicem vocum in sermonem grammaticum receptarum non adjeci, nam tota fere haec grammatica est index et ordine, quem auctor secutus est, semel cognito quaecunque nullo negotio inveniri possunt. Recensionem vero capitum et sectionum addidi, ut

uno in conspectu ratio et dispositio libri intelligi possit.

Vidi in exprimendo textu diligenter correcto huc illuc punctum aut vocalem excidisse, quod factum est culpa typorum non satis firmorum et prorsus non est evitandum, nisi tota constitutio typorum linguarum semiticarum fuerit mutata.

Scripsi Gottingae die VII. m. Aprilis 1843.

Bertheau.

INDEX

CAPITUM ET SECTIONUM.

*) Haec inscriptio deest in libro mnscr., quamobrem etiam in textu nostro eam omisi. Apparet e sectione prima capitis 2. quomodo sit restituenda.

Emendanda.

In textu:

P. 6.	v. 10.	lege	ܟܬܒ̈ܢܐ.	
— 9.	— 48.	—	ܦܪ̈ܙܐ.	
— 11.	— 69.	—	ܕܝܠܐ.	
— 14.	in titulo sectionis	—	ܡܐܡܠܐ.	
— 27.	v. 236.	—	ܐܘܡܠ.	
— 35.	— 315.	—	ܘܗܐ.	
— 62.	in titulo sectionis	—	ܡܐܡܠܐ.	
— 78.	v. 126 et 130.	pro ܡܢ	lege	ܡܢ.

In versione et annotatione:

— 13.	linea 5.	lege	castitatis.
— 19.	— 13.	—	distinguunt.
— 20.	— 3.	—	quam.
— 40.	— 1.	—	usurpatur.
— 55.	— 11.	—	*imai.*
— 72.	— 12.	dele vocem	*akzeno.*
— 78.	— 8.	pro *cho* lege	*joi.*
— 104.	— 6.	lege	positi.

ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܣܒܪܐ ܕܝܠܝ ܡܫܪܐ ܐܢܐ
ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܓܪܡܛܝܩܝ

ܦܪܘܡܝܘܢ ܒܡܫܘܚܬܐ ܐܦܪܝܡܝܬܐ

ܫܘܒܚܐ ܕܫܡܟ ܐܘ ܡܫܒܚܐ ܢܦܫܐ ܕܨܠܡܟ ܗܐ ܡܫܒܚܐ
ܘܕܪܡܝܐ ܒܝܡܐ ܕܗܘܠܐ ܘܡܬܬܙܝܥܐ ܒܝܬ ܓܠܠܐ
ܒܩܠܝܢ ܪܓܘܫܐ ܠܘܬܟ ܪܡܐ ܕܥܡܪ ܒܪܘܡܐ ܡܪܘܡܐ
ܥܝܢܐ ܕܡܕܥܐ ܡܪܝܡܐ ܠܥܠ ܩܥܝܐ ܘܐܡܪܐ ܐܘ ܡܪܝܡܐ
ܨܠܡܟ ܐܢܐ ܨܠܡܟ ܫܒܚܬ ܠܐ ܬܫܒܘܩ ܕܫܘܚܬܐ ܐܩܢܐ
ܒܢܘܗܪܐ ܕܐܦܝܟ ܚܝܠܢܝ ܘܗܒ ܠܝ ܣܘܟܠܐ ܘܚܟܡܢܝ

Vi domini nostri Jesu Christi fiduciae meae incipio scribere librum Grammaticae.

Prooemium in metro Ephraemeo.

Gloriam nominis tui, o gloriose, anima imago tua ecce laudat, | et quae abjecta est in mare materiae et agitatur in mediis undis | vocibus fremebundis ad te excelsum regiones excelsas habitantem, | oculos mentis sursum tollens, clamat et dicit: o excelse. | Imago tua ego imaginem tuam laudavi, ne sinas me rubiginem nunc contrahere; | lumine faciei tuae corrobora me, et mihi da prudentiam et sapientem me fac; | hyssopo tuo linguam meam

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

munda, ut *μετὰ παῤῥησίας* loquatur | de sermone Syriaco in metro Ephraemeo | quod ipsum est Syriacum dicendi genus, quo externus non utitur. | Et cognitionem veram sermonis tironibus, infantibus sinceris et pueris | proponemus nunc in brevitate ut repetant eam cum facilitate.

De definitione et divisione sermonis.

Sermonem definiverunt sapientes grammatici et intelligentes | vocem praebentem mentem secundum convenientiam non secundum naturam. | Dividitur autem in tres partes, in nomen, conjunctionem et verbum, | exempli gratia *Socrates non*ᵗ*spernitur*. | Et quattuor aliae partes, quas posuerunt veteres in exemplaribus, | sunt nomina et conjunctiones secundum veras investigationes.|

ܠܐܪ̈ܒܥܐ ܡܕܝܢ ܐܘܪ̈ܟܐ ܢܦܠܓܝܢܗܘܢ ܠܡܐܡܪܐ ܠܐ ܠܫܒܥܐ
ܠܫܡܐ ܘܡܠܬܐ ܘܐܣܪܐ ܘܡܪܟܒܬܐ ܕܗܘܝܘ ܡܐܡܪܐ
ܘܒܫܘܪܝܐ ܢܬܡܠܠ ܡܠܬܐ ܡܢܝܢܐ ܕܢܩ̈ܫܬܐ

ܡܛܠ ܫܘܚܠܦܐ ܕܢܩ̈ܫܬܐ

ܡܡܠܠܐ ܕܝܢ ܡܙܪܚܢܐ ܕܗܘ ܣܘܪܝܝܐ ܐܘܪܗܝܐ
ܢܩ̈ܫܬܐ ܚܡܫ ܒܫܘܝܘ ܐܝܟܢܐ ܕܒܒܪܬܣܡܝܘ
ܝܕܥ ܡܢ ܐܝܟ ܩܢܘܢܐ ܕܚܠܝܨ ܡܢ ܚܘܠܛܢܐ
ܦܬܚܐ ܡܢ ܐܝܟ ܓܐ ܕܓܝܐ ܙܩܦܐ ܐܝܟ ܝܐ ܕܡܪܝܐ
ܪܒܨܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܥܐ ܕܥܙܐ ܚܒܨܐ ܐܝܟ ܐܝ ܕܥܙܝܙܐ
ܥܨܨܐ ܐܝܟ ܫܘ ܕܫܘܪܐ ܘܛܘ ܕܛܘܪܐ ܐܦ ܢܘ ܕܢܘܪܐ
ܬܡܝ̈ܗܐ ܕܝܢ ܡܕܢ̈ܚܝܐ ܒ̈ܢܝܐ ܥܬܝ̈ܩܐ ܕܟܠܕ̈ܝܐ
ܡܢܝܢ ܬܘܒ ܢܩ̈ܫܬܐ ܣܛܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ

In quattuor igitur capita dividemus orationem, non in septem, | in nomen, verbum, conjunctionem et in compositam orationem, quae ipsa est oratio. | Initio pertractet sermo numerum vocalium.

De differentia vocalium.

Sermo autem praevalens, scilicet Syriaco-Edessenus, | vocales quinque ejusdem dignitatis sicut in *Baprotesmiu* | cognoscit secundum canonem, qui liber est a permixtione: | Petocho ut *ga* verbi *gajo*, Zeqofo ut *jo* verbi *morjo*, | Rebozo ut *'e* v. *'ezo*, Chebozo ut *i* verbi *'azizo*, | 'Ezozo ut *schu* v. *schuro* et *tu* v. *turo* et *nu* v. *nuro*. | Admirabiles vero orientales, filii veteres Chaldaeorum, | numerant etiam alias vocales praeter has,|

ܘܡܢܗܘܢ ܐܢܫܝܢ ܐܦ ܢܫܡܐ ܢܚܡܘܢ ܦܘܡܐ ܐܘܪܗܝܐ
ܬܘ ܕܝܢ ܕܬܘܪܐ ܘܬܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܦܩܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܐܦ ܟܘ ܕܡܠܟܘܗܝ
ܘܢܘ ܕܢܘܣܐ ܘܢܘܢ ܕܙܝܢܘܢ ܠܐ ܙܩܦܝܢ ܐܦܩܝܢ ܐܟܘܬܢ
ܘܦܐ ܕܦܐܪܐ ܠܐ ܡܦܩܝܢ ܒܩܪܝܢܐ ܐܠܐ ܪܒܝܨܝܢ
ܒܝܬ ܦܬܚܐ ܘܙܩܦܐ ܒܠܫܢܗܘܢ ܠܝܬ ܦܘܪܫܢܐ
ܢܘܩܙܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܝܢ ܣܡܝܢ ܘܒܡܡܠܠܐ ܠܐ ܗܘ ܦܪܫܝܢ
ܘܡܦܬܚܝܢ ܟܕ ܡܠܐܟܝܢ ܠܐܬܘܬܐ ܕܒܬܪܗ ܡܚܝܨܝܢ
ܘܛܥܝܢ ܛܒ ܗܢܐ ܣܒܪܐ ܐܝܟ ܕܒܫܪܪܐ ܟܒܪܐ
ܒܐܝܟ ܐܪܥܐ ܠܥܘܪܥܐ ܘܐܪܥܐ ܘܣܒܥܐ ܣܒܥܐ ܘܬܪܥܐ
ܘܬܪܥܐ ܘܛܒܥܐ ܘܛܒܥܐ ܗܟܘܬ ܘܙܪܥܐ ܘܙܪܥܐ

quas meminit etiam sanctus Jacobus episcopus Edessenus. | *Tau* autem verbi *tauro* et *tau* v. *itauhj* cum Zeqofo pronuntiantur apud eos, etiam *kau* v. *malkauhj*.| Et *no* v. *Nosa* et *non* v. *Zinon* non pronuntiant cum Zeqofo sicut nos. | Et *pe* v. *piro* non cum Chebozo pronuntiant in lectione sed cum Rebozo. | Vocalium Petocho et Zeqofo in eorum lingua non est differentia. | Puncta quidem permulta ponunt, in sermone autem nunquam distinguunt. | Et cum Petocho propulsant litteram eam, post quam adstringunt; | sed aberrant ab hac opinione quam saepissime in veritate, e. gr. in hisce verbis: *'ar'o* (terra) et *'or'o* (obviam it femina), | *sab'o* (satietas) et *sob'o* (satura est), *tar'o* (porta) et *tor'o* (scindit), *tab'o* (sigillum) et *tob'o* (signat), | eodem modo etiam in *zar'o* (semen) et *zor'o* (seminat).

ܡܐܡܪܐ ܩܕܡܝܐ

ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܕܫܡܐ

ܠܫܡܐ ܬܚܘܡܐ ܗܘ ܩܠܐ ܦܫܝܛܐ ܕܠܐ ܙܒܢܐ
ܕܩܢܐ ܣܘܟܠܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܒܩܘܒܠܐ ܕܐܣܘܪܐ ܒܪܬ ܙܘܓܗ
ܘܫܡܐ ܠܐܪܒܥ ܡܦܠܓܘܬܐ ܡܬܦܠܓ ܠܐ ܬܬܦܠܓ
ܒܫܡܐ ܘܫܘܚܠܦ ܫܡܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܘܡܠܬܐ ܥܠ ܫܡܐ
ܫܡܐ ܕܝܠܗ ܟܥܝܢܐ ܫܘܚܠܦ ܫܡܐ ܐܝܟ ܐܢܬ ܐܘ ܐܢܐ
ܥܠ ܡܠܬܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܠܗܠ ܡܠܬܐ ܥܠ ܫܡܐ ܐܝܟ ܥܘܠܐ
ܡܢ ܩܕܡܘܬ ܫܡܐ ܒܫܪܪܬܐ ܠܝܬܝܗ ܫܡܐ
ܐܠܐ ܐܣܘܪܐ ܐܝܟ ܥܠ ܡܛܠ ܠܘܬ ܚܕܪ ܬܚܝܬ ܒܝܕ ܠܘܩܒܠ
ܠܦܘܬ ܒܬܪ ܠܘܬ ܡܢ ܥܡ ܥܠ ܗܕܐ ܠܐ ܬܬܕܠܚ

CAPUT PRIMUM.

De iis quae nomini accidunt.

Definitio nominis haec est: vox simplex sine tempore, | quae opposita conjunctioni sociae suae possidet mentem in se ipsa. | Nomen in quattuor dividi partes ne dubites: | in substantivum et pronomen, adverbium et adjectivum. | Substantivum e. gr. *'aino* (oculus); pronomen e. gr. *'ant* (tu), *'eno* (ego); | adverbium e. gr. verbum *lehal* (illuc); adjectivum e. gr. *'avol* (iniquus). | Praepositio tamen revera non est nomen,| sed conjunctio, e. gr. *super, propter, apud, circum, infra, per, contra,* | *secundum, post, ad, ab, cum.* De hac re ne turberis.

ܡܛܠ ܫܡܐ ܫܡܗܝܐ

ܢܩܝܦܝܢ ܕܝܢ ܠܫܡܗܝܐ ‖ ܓܢ̈ܣܐ ܘܐܕ̈ܫܐ ܘܡܢܝ̈ܢܐ
ܐܣܟ̈ܡܐ ܘܐܝܟܝܘ̈ܬܐ ‖ ܘܐܪܒܥ ܗܘܝܢ ܡܦ̈ܠܐ
ܘܓܢܣܐ ܡܢ ܕܟܪ̈ܢܝܐ ‖ ܘܐܚܪܢܝܢ ܢܩܒ̈ܢܝܐ
ܐܝܟܐ ܕܙܒܢܐ ܐܘ ܙܒ̈ܢܐ ‖ ܓܢܬܐ ܠܡܐܡܪ ܐܦ ܓܢ̈ܐ
ܘܐܕ̈ܫܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ‖ ܩܕܡܝܐ ܘܬܪܝܢܝܐ
ܘܬܠܝܬܝܐ ܐܝܟ ܫܡܝܐ ‖ ܫܡܝܢܐ ܫܡܝܢܝܐ
ܘܡܢܝ̈ܢܐ ܠܚܕܢܝܐ ‖ ܦܠܓ ܘܠܣܓܝܐܢܝܐ
ܡܬܦܠܓܝܢ ܐܝܟ ܚܫܐ ‖ ܐܘ ܚ̈ܫܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ
ܘܐܣܟ̈ܡܐ ܗܘܘ ܗܟܢܐ ‖ ܕܥܝܢ ܐܘ ܛܠܝܐ ܡܗܘܢܐ
ܦܫܝܛܐ ܐܝܟ ܝܗܘ ܘܐܚܙ . ‖ ܘܡܪܟܒܐ ܐܝܟ ܝܗܘܐܚܙ
ܘܐܝܟܝܘ̈ܬܐ ܗܘܝ̈ ܐܪܒܥ ‖ ܐܣܬܟܠܝܗܝܢ ܡܢ ܬܬܦܪܫ

De nomine substantivo.

Pertinent autem ad substantivum genera, species et numeri, | figurae et qualitates; et quattuor sunt casus.| Et genus alterum est masculinum, alterum autem femininum | e. gr. *zabno* (tempus) vel *zabne* (tempora) et *ganto* (hortus) etiam *gane* (horti). | Et species sunt hujusmodi: primitiva, secunda | et tertia e. gr. *schemajo* (coelum), *schemajono* (coelestis) et *schemajonojo* (coelestinus). | Et numeri in singularem et in pluralem | dividuntur e. gr. *chascko* (passio) vel *chasche* (passiones) hominum. | Et figurae sunt hujusmodi, intellige me o puer ingeniose: | simplex e. gr. *johu* et *ochoz*, et composita e. gr. *Johuochoz* (Joachaz). | Et qualitates quattuor esse intelligas: | agens e. gr. *amator,* pa-

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] 25
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

tiens e. gr. *amatus*, | possidens e. gr. *justus*, indicans naturam e. gr. *pannus*. | Et casus quattuor plecte in initio nominum secundum *bedul* | (litteris *b*, *d*, *v*, *l* utens), nam dices *bbaito* (in domo), *dbaito* (domus), etiam *vbaito* (et domus) et *lbaito* (domum).

De pronomine.

Pronomini consociatae sunt quattuor e rebus sex 25
supra commemoratis: | genera e. gr. *ego*, *tu*, *nos* et *vos feminae*, etiam *haec* et *tu femina*. | Et ex figuris est simplex *hod* (haec), et composita *'ebodok* (opus tuum) et *'ebodj* (opus meum). | Et personae tres sunt: *nos* et *vos* etiam *illi*. | Numeri: *ego* et *isti*, et *haec* laudabilis, etiam *vos feminae*.

ܡܛܠ ܥܠ ܡܠܬܐ

ܥܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܐܘܡܢܐ ܢܩܝܦܐ ܬܘܒ ܡܬܩܪܝܐ
ܒܗܘܢ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܐܘ ܓܒܪܐ ܕܫܦܝܪܐܝܬ ܐܡܝܪܐ
ܡܫܘܕܥ ܐܢܬ ܙܒܢܐ ܐܡܬܝ ܕܬܐܡܪ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ
ܡܢܬܡܠ ܘܐܬܡܠ ܘܥܕܟܝܠ ܠܩܘܕܡ ܡܢ ܒܬܪ ܩܠܝܠ
ܘܐܬܪܐ ܬܘܒ ܐܝܟ ܐܝܟܐ ܬܡܢ ܠܬܡܢ ܐܝܟܐ ܗܪܟܐ
ܘܣܘܥܪܢܐ ܟܕ ܬܐܡܪ ܦܩܘܕܐܝܬ ܘܬܙܡܪ
ܘܚܫܫܬܐ ܕܡܬܐܡܪ ܦܩܝܕܐܝܬ ܘܬܙܕܡܪ
ܐܝܟ ܗܝܕܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܫܘܐ ܚܢܝܛܐ ܐܠܘܝ ܒܬ ܛܘܝܐ
ܘܟܡܝܘܬܐ ܬܘܒ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܘ ܛܒ ܣܓܝ ܒܨܝܪܐܝܬ
ܘܦܘܚܡܐ ܐܦ ܗܟܢܐ ܗܟܢ ܘܐܝܟ ܘܐܝܟܢܐ
ܘܗܠܝܢ ܟܠ ܐܦܢ ܕܡܟܝܢ ܠܐܣܘܪܐ ܡܫܬܘܝܢ ܐܢܝܢ

De adverbio.

Adverbium a peritis consequens (pertinens) etiam vocatur | in hisce quae tu o vir pronuntias verbis: *bene dictum est.* | Indicas tempus quando dicis: *nunc* et *usque,* | *nudius tertius* et *heri* et *adhuc,* *antea, dein, paulo post.* | Tum locum e. gr. *ubi? illic, illuc, ubi, hic.* | Et actionem quando dicis *poqudoit* et canis, | et passionem quia dicitur *peqidoit* et canitur. | Quomodo ponatur, ea qua par est ratione, (e. gr.) *nude, utinam,* pernoctavit *jejune* (cibo non sumpto). | Et quantum iterum (e. gr.) *abundanter* vel *valde, multum, minus.* | Et comparationes e. gr. *hoc modo, quemadmodum, veluti* et *quo modo.* | Et haec omnia, quamvis similia sunt conjunctionibus, tamen sunt nomina.

ܡܠܬܐ ܡܠܬ ܫܡܐ

ܠܡܠܬ ܫܡܐ ܬܘܒ ܬܠܬ ܢܩܦܢ ܠܗ ܬܘܒ ܕܝܠܝܬ
ܓܢܣܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܝܪܐ ܗܘ ܫܦܝܪ ܗܝ ܫܦܝܪܐ
ܘܡܢܝܢܐ ܛܒ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܛܒܝܢ ܡܠܐܟܐ ܓܒܝܐ
ܘܦܪܨܘܦܐ ܐܝܟ ܚܛܝ ܐܢܐ ܘܙܕܝܩ ܐܢܬ ܘܪܓܝܙ ܗܘܝܘ

ܡܠܬܐ ܝܚܝܕܘܬܐ ܕܫܡܗܐ ܘܣܘܓܐܐܝܘܬܗܘܢ

ܢܗܦܘܟ ܫܒܝܠܐ ܟܠܐ ܦܣܝܩܬܐ ܘܢܒܥܐ ܠܫܩܘܪܬܐ
ܘܢܫܪܐ ܬܘܒ ܡܢ ܪܫܝܬܐ ܕܠܐ ܢܣܛܐ ܠܢ ܡܢ ܢܝܫܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܫܡܐ ܕܝܚܝܕܐܝܬ ܡܬܐܡܪ ܠܒܠܚܘܕܝܐܝܬ
ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܘܗܟܢܐ ܫܪܪܐ ܘܟܐܢܘܬܐ
ܘܐܝܬ ܬܘܒ ܣܘܓܐܐܝܐ ܕܠܐ ܡܬܐܡܪ ܝܚܝܕܝܐ
ܐܝܟ ܥܢܐ ܘܛܝܪܐ ܘܢܫܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܘܥܡܐ

De verbo nominis.

Ad verbum nominis iterum tres pertinent proprietates: genera uti dicitur *ille pulcher, illa pulchra*; | numerus, *bonus* est | *dominus*, *boni* sunt *angeli electi*; persona e. gr. *peccans sum, justus es, iracundus est*

De singularitate nominum et de eorum pluralitate.

In viam revertamur et investigemus rem propositam | iterumque incipiamus a | principio, ne declinemus a scopo. | Est nomen quod in singulari dicitur solitarium, | ut e. gr. dicis *mulier* et eodem modo *veritas* et *justitia*. | Iterumque est (nomen) plurale quod non tanquam singulare commemoratur, | e. gr. *oves*, *aves* et

ܘܐܝܬ ܬܘܒ ܡ̈ܠܐ ܕܗܘ ܒܗ ܕܡܘܬܐ   ܠܝܚܝܕܝܘܬܐ ܘܣܓܝܐܘܬܐ
ܕܡ̈ܘܬܗ ܐܢܫܐ ܘܫܡܝܐ   ܒܗ ܬܐܡܪ ܠܝܚܝܕܝܘܬܐ
ܠܐ ܬܓܚܟ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫܐ   ܕܦܟ̈ܘܗܝ ܡܬܟܪܗܝܢ ܒܢܟܠܐ
ܘܐܝܬ ܐ̈ܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ   ܘܥܝ̈ܢܝܗܘܢ ܒܢ ܩܒܥܝܢ
ܘܠܐ ܬܐܡܐ ܒܫܡܝܐ   ܕܟܘܪܣܝܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܒܪܘܝܐ
ܘܬܐܡܪ ܕܫܡ̈ܝܐ ܢܚܕܘܢ   ܫܡ̈ܝܐ ܥܒܕ ܐܝܕ̈ܝܟ
ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܫܡܗ̈ܐ ܕܡܫܚܠܦܝܢ   ܒܣܓܝܐܘܬܐ ܘܒܝܚܝܕܝܘܬܐ
ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܐܦ ܓܒܪ̈ܐ   ܫܒܪܐ ܘܫܒܪ̈ܐ
ܘܡܢ ܟܣܝܐ ܥܒܕ ܟܣܝ̈ܐ   ܓܒܝ̈ܐ ܫܒܝ̈ܐ ܘܚܣܝ̈ܐ
ܘܡܢ ܙܢܝܐ ܙܢܝ̈ܐ   ܫܒܘܝ̈ܐ ܐܦ ܙܟܘܝ̈ܐ
ܘܒܙܬ̈ܐ ܐܡܪ ܡܢ ܒܙܬܐ   ܘܗܪ̈ܘܬܐ ܬܘܒ ܡܢ ܗܪܬܐ

reptilia et *plateae* et *equi.* | Et sunt iterum verba, in quibus ejusdem formae sunt singularis et pluralis, | quorum exempla sunt *'noscho* (homo et homines) et *schemajo* (coelum et coeli); nam dicis in singulari: | *ne derideas hominem cujus maxillae molestae sunt dolore,* | et *sunt homines qui hic stant et oculos suos in nos defingunt;* | *et ne jures per coelum, nam sedes est Dei creatoris,* | et dicis: *coeli laetabuntur, coeli sunt opus manuum tuarum.* | Et sunt nomina quae differunt in plurali et in singulari | e. gr. *gabro* (vir) et *gabre* (viri), eodem modo *schabro* (puer) et *schabre* (pueri). | Et e *kasjo* (absconditum) fac pluralem *kesajo*, *gebajo* (electi), *schebajo* (captivi) et *chesajo* (sancti). | Et e *zanojo* (scortator) fac plur. *zanoje*, *schaboje* (raptores), etiam *zakoje* (victores). | Et *bezte* dic a *bezto* (praeda) et *heroto* iterum a *herto* (malignitas).

ܡܛܠ ܕܟܪܘܬܐ ܕܫܡܗܐ ܘܢܩܒܘܬܗܘܢ

ܐܝܬܘܗܝ ܫܡܐ ܕܟܪܢܝܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܢܩܒܬܢܝܐ
ܐܝܟ ܢܫܪܐ ܘܩܠܡܐ ܘܐܪܙܐ ܒܘܡܐ ܘܙܝܬܐ ܐܦ ܐܪܙܐ
ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܕܒܗܘܦܟܐ ܫܡܗܐ ܠܐ ܡܢ ܒܕܟܪܐ ܡܬܬܣܝܡܢ
ܐܝܟ ܣܢܘܢܝܬܐ ܕܡܨܦܪܐ ܘܦܪܚܐ ܡܦܪܚܐ ܥܠ ܐܓܪܐ
ܘܒܫܥܬܗ ܝܒܫܬ ܬܐܢܬܐ ܘܥܢܐ ܒܛܝܪܐ ܒܝܬܐ
ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܕܒܫܘܚܠܦ ܐܝܠܘܗܝ ܒܫܘܬܦܘܬܐ ܟܠ ܙܢܝܗܘܢ
ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܐܣܦܝܪ ܢܘܗܪܐ ܘܓܡܠܐ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܕܝܪܐ
ܘܫܡܫܐ ܝܕܥ ܡܥܪܒܗܘܢ ܘܥܪܒܬ ܫܡܫܐ ܡܢ ܥܝܢܘܗܝ
ܠܓܡܠܝܗܘܢ ܫܩܝܬ ܡܝܐ ܒܪܬܐ ܘܢܬܚܛܦܢ ܓܡܠܝܗܘܢ ܘܕܝܪܐ
ܩܕܝܫ ܗܘ ܘܟܐܢ ܕܝܪܐ ܘܕܝܪܐ ܐܣܝܪܬܐ ܠܡܟܪܝܐ

De masculinitate et de femininitate nominum.

Nomen est masculinum, cui non est femininum, | e. gr. *aquila*, *culex*, *cedrus*, *noctua*, *oliva* et *mysterium.* | Et e contrario sunt nomina, quae nunquam in masculino ponuntur, | e. gr. *hirundo quae garrit*, et *haec avis volat ad tectum*, | et *in hoc ipso momento arida facta est ficus*, et *oves in ovili pernoctant.* | Et sunt nomina quae secundum diversitatem modorum suorum generis communis sunt, | e. gr. *sol* sphaera lucis, et *camelus*, cum his etiam *monasterium:* | e. gr. *cognovit occasum solis* (masc.); et *evanuit sol* (femin.) *oculis ejus*; | *omnibus camelis* (masc.) *aquam praebuit filia*; et *cameli* (fem.) *eorum rapientur*; | et *monasterium* (masc.) *est sanctum et justum*, et *monasterium* (fem.)

ܘܐܝܬܘܗܝ ܕܒܟܠܗܘܢ ܡܬܐܡܪ ܒܟܬܒܐ ܐܦ ܡܫܬܟܚ
ܕܟܪܐ ܢܩܒܬܐ ܚܕܢܝܐ ܘܣܓܝܐܐ
ܐܝܟ ܗܕܐ ܡܠܐ ܕܫܡܝܐ ܒܝܚܝܕܝܘܬܗ ܒܠܚܘܕ ܕܠܐ ܕܘܡܝܐ
ܠܐ ܒܫܡܝܐ ܕܟܘܪܣܝܐ ܗܘ ܗܐ ܕܟܪ ܘܚܕܢܝܐ ܗܘ
ܘܒܡܙܡܘܪܐ ܫܡܝܐ ܢܚܕܘܢ ܐܡܪܬ ܒܣܓܝܐܐ ܘܕܟܪܐ ܐܡܪܬ
ܣܡܩܬ ܫܡܝܐ ܒܟܡܝܪܐܝܬ ܗܐ ܢܩܒܬܐ ܚܕܢܝܐܝܬ

ܡܛܠ ܫܡܗܐ ܘܡܫܬܡܗܢܐ

ܫܡܗܐ ܗܘ ܗܘ ܡܠܬܐ ܕܠܫܡܐ ܢܩܦ ܒܙܢܝܐ
ܐܢ ܡܫܬܡܗܢܐ ܒܗ ܡܬܐܡܪ ܟܕ ܡܬܐܡܪ ܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܟܡܝܪܐ ܐܦ ܝܡܐ ܣܘܦ ܣܘܡܩܐ
ܠܐ ܡܫܬܡܠܝܐ ܣܘܟܠܐ ܒܪܡ ܕܬܘܣܦܬܐ ܟܠܐ

aliud est in deserto. | Et est nomen, quod in omnibus modis et dicitur et in libris scriptis invenitur, | in masc. et fem., in sing. et plur.; | hujusmodi est vocabulum *coelum*, quod unicum est et sine analogia, (e. gr.) | *non per coelum nam sedes est*, ecce mascul. est et sing.,| et in psalmo dicis: *coeli laetabuntur*, in plur. et in masc. ponis, | *erubuit coelum moeste*, ecce singulariter in femin. ponis.

De denominatione et nominato.

Denominatio est verbum, quod in modo sequitur substantivum. | Et si loquens substantivum tantum commemorat, in hoc subst. non absoluta est oratio. | Dicis *vir tristis*, iterumque *mare rubrum*, | sed sententia non absoluta est nisi accedat additio: | *vir tristis fugit,*

ܥܡܝܩܐ ܡܟܒܐ ܠܘܬ ܟܢܝܫ ܘܫܡܐ ܡܗܝܡܢܐ ܟܢܘܫ

ܡܫܡܗܢܘܬܐ ܠܫܡܗܐ ܕܡܫܡܗ̈ܢܐ ܢܫܡܗܘܢ ܥܡܗ ܐܚܝܢܐ

ܐܢ ܕܟܪܝܐ ܗܘ ܕܟܪ̈ܢ ܘܐܢ ܢܩܒܝܐ ܗܘ ܢܩܒ̈ܢ

ܗܘ ܗܟܢܐ ܐܢ ܦܫܝܩܐ ܗܘ ܐܘ ܠܘܬ ܟܪܢܐ ܠܝܚܝܕܝܘܬܗ

ܬܐܡܪ ܠܘܬ ܝܠܕܐ ܚܕܬܐ ܓܒܪ̈ܐ ܛܒ̈ܐ ܕܢܟܦܘܬܐ

ܐܦ ܢܫ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܚܙܘܬܐ ܬܘܒ ܫܦܝܪܬܐ

ܡܛܠ ܡܚܘܝܢܘܬܐ ܕܫܡܗܐ

ܚܡܫ ܐܝܬܝܗܝܢ ܐܘܚܕ̈ܢܐ ܛܥܝ̈ܢܢ ܚܘܝܐ ܘܪܡܙܐ

ܕܒܗܝܢ ܗܘܐ ܡܚܘܝܢܘܬܐ ܕܨܒܘܬܐ ܐܝܟ ܕܒܨܒܥܐ

ܫܡ̈ܗܐ ܠܘܬ ܐܦܘܪ̈ܫܝܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܩܢܘܡ̈ܝܐ ܘܫܡ̈ܗܐ ܡܚܘ̈ܝܢܐ

ܘܫܘܬܦܐ ܕܐܚ̈ܝܢܐ ܘܫܘܡܫܐ ܕܐܝܠܝܢ̈ܐ

mare rubrum profundum est. | Et denominatio fidelis socius est nominati; | hoc si masculinum est, masculina est (denominatio), et si femininum, feminina est, | similiter si plurale est vel denique in modo singulari. | Dicis: ***natus recens, boni viri castitatis,*** | etiam ***multae mulieres*** iterumque ***forma decora.*** –

De demonstratione nominum.

Quinque sunt voces demonstrabiles, quae ferunt demonstrationem et significationem, | in quas fit significatio rei quasi digito: | n o m i n a p e r s o n a l i a quae sunt substantiva, | et n o m i n a s i g n i f i c a t i v a, et c o n j u n c t i o c o n s a n g u i n e o r u m, | et c o n s e q u e n s l e h est

ܡܬܬܣܝܡܐ ܠܗ ܐܬܘܬܐ ܡܚܘܝܢܝܬܐ ܠܘܬ ܗ̄ ܥܡ
ܐܟܘܬ ܕܐܡܪ ܣܘܩܪܐܛܝܣ ܘܦܠܛܘܢ ܐܦ ܢܘܐܛܝܣ
ܘܗܢܐ ܐܡܪ ܐܘ ܗܠܝܢ ܘܗܕܐ ܥܠܬ ܐܘ ܗܠܝܢ
ܘܒܝܬܗ ܕܝܥܩܘܒ ܟܣܗ ܕܒܢܝܡܝܢ ܟܬܒܗ ܕܡܘܫܐ ܣܦܪ ܕܒܢܝܡܝܢ
ܘܐܬܐ ܠܗ ܠܡ ܠܡܕܝܢܬܐ ܘܣܠܩ ܠܗ ܠܘܬ ܠܣܦܝܢܬܐ
ܐܘ ܬܐܡܪ ܣܠܩܗ ܠܛܘܪܐ ܘܝܫܘܥ ܥܒܪܗ ܠܢܗܪܐ

ܥܠ ܐܬܘܬܐ ܕܣܘܓܐܐ ܒܫܡܗܐ

ܘܐܬܘܬܐ ܕܣܘܓܐܐ ܡܬܚܝܕܢ ܒܡܢܝܢܐ ܬܡܢܝܢܝܬܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܣܦܪܐ ܟܠܗܘܢ ܣܡܘ ܐܢܝܢ ܒܣܝܡܬܗܘܢ
ܡܢ ܐܒܐ ܐܒܗܬܐ ܩܪܝ ܡܢ ܐܡܐ ܐܡܗܬܐ
ܘܡܢ ܐܒܐ ܬܘܒ ܐܒܗܬܐ ܘܗܟܘܬ ܡܢ ܐܡܐ ܐܡܗܬܐ

vox demonstrabilis una cum he suffixi. | Exempla sunt: *Socrates, Platon* et *Navatis*, | et *hic* dixit vel *isti*, et *ista* ingressa est vel *istae*, | et *domus Jacobi, calix Benjamini, liber Mosis, scriptum Berjamini*, | et venit *sibi* in civitatem, ascendit *sibi* in navem; | vel dicis: ascendit *eum* montem et Jesus pertransivit *ipsum* flumen.

De litteris multitudinis in nominibus.

Litterae pluralitatis inclusae sunt in numero octonario, | quemadmodum scriptores omnes eas statuerunt in thesauris suis. | A *patre patres* lege et a *matre matres*; | iterumque a *patre patres* et eodem modo a

ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܠܝܢ ܡܫ̈ܚܐ ܘܡܚܠܛܝܢ ܥܡܗܘܢ ܦܐܪ̈ܐ
ܘܝܕܥܝ ܚܟܡܬܐ ܝܘܢ̈ܝܐ ܘܠܚܫܝ ܠܘܚ̈ܫܐ ܡܨܪ̈ܝܐ
ܢܫܒܚܘܢܟ ܥܡܐ ܘܥܡ̈ܡܐ ܘܬܓܪ̈ܐ ܥܒܪܝ ܝܡ̈ܡܐ
ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܐܪ̈ܥܬܐ ܘܡܢ ܠܠܝܐ ܠܠ̈ܝܘܬܐ ܘܬܘܒ
ܒܠܫܢܐ ܝܘܢ ܗܘܠܐܣ ܒܠܐܢܣ ܐܘ ܐܐܪܣ
ܗܟܢܐ . ܬܐܘܠܘܓܘ ܓܪܡܡܛܝܩܘ ܠܘܓܝܩܘ

ܡܛܠ ܣܝܡܐ ܕܢܘܩܙܐ ܒܫܡܗ̈ܐ ܣܓܝܐ̈ܐ

ܘܕܥ ܕܟܠ ܫܡ̈ܗܐ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܡܬܐܡܪܝܢ
ܒܚܕܝܘܬܐ ܘܒܣܘܓܐܐ ܒܢܘܩܙ̈ܐ ܗܘܝܢ ܣܘܓܐ̈ܐ
ܐܝܟ ܢܟܦ̈ܐ ܐܘ ܢܟܦ̈ܬܐ ܘܟܐܢ̈ܐ ܘܟܐܢ̈ܬܐ
ܟܢܘܫܬܐ ܥܡܐ ܚܝܠܐ ܩܢܝܢܐ ܒܩܪܐ ܘܡܫܪܝܬܐ

nomine nomina; | et omnes coagulant ***unguenta*** et una cum illis miscent fructus; | et ***cognoscentes sapientiam*** sunt Graeci, et ***incantantes incantationes*** Aegyptii; | laudabunt te ***populus*** et ***populi***, et mercatores ***transeuntes maria;*** | et a ***terra terrae***, et a ***nocte noctes;*** | iterumque in lingua graeca ***hylas***, ***balanas*** et ***aeras***, | simili modo ***Theologu***, ***Grammaticu*** et ***Logicu***.

De positione punctorum in nominibus pluralibus.

Scito, omnia nomina quae dici possunt | in singulari et plurali, punctis appositis esse pluralia, | e. gr. ***verecundi*** et ***verecundae***, ***justi*** et ***justae***. | Et ***congregatio***, ***populus***, ***exercitus***, ***possessio***, ***grex boum*** et ***agmen***

ܐܦܢ ܣܓܝܐܐ ܡܫܘܕܥܐ ܠܚܕ ܡܢܗܘܢ ܘܡܚܘܝܐ
ܗܢܘܢ ܕܬܘܒ ܡܬܟܢܫܝܢ ܢܘܩܙ̈ܐ ܠܗܘܢ ܗܘ ܡܬܢܛܪܝܢ ●
ܥܢܐ ܕܝܢ ܘܡ̈ܝܐ ܘܪܚܫܐ ܘܢܟܣ̈ܐ ܘܩܘܪ̈ܝܐ ܘܪܟܫܐ
ܟܕ ܠܐ ܡܨܝܢ ܬܘܒ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܘܩܙ̈ܐ ܠܚܪܬܐ ܢܬܢܛܪܘܢ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܓܙܪ̈ܐ ܘܟܢܘܫ̈ܝܐ ܘܠܐ ܡܨܝܬ ܕܬܐܡܪ ܗܝ ܪܟܫ̈ܐ
ܐܦ ܠܐ ܬܘܒ ܪܚܫ̈ܐ ܘܡ̈ܝܐ ܘܠܐ ܢܟܣ̈ܐ ܥܢܐ ܘܩܘܪ̈ܝܐ

ܡܛܠ ܐܬܘ̈ܬܐ ܕܕܟܪܘܬܐ ܒܫܡܗ̈ܐ

ܐܪܒܥ ܐܬܘ̈ܬܐ ܐܝܬܝܢ ܕܕܟܪܘܬܐ ܐܝܟ ܗܠܝܢ
ܗ ܕܥܒܕܗ ܘܐܝܕܗ ܘܒܪܗ ܘܦܓܪܗ ܪܝܫܗ ܐܦ ܣܥܪܗ
ܘܘ ܕܥܡܗܘܢ ܐܦ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܘܕܟܠܗܘܢ ܐܦ ܘܗܢܘܢ
ܝܘܕ ܕܓܒܝܘܗܝ ܐܦ ܢܘܢ ܕܡܢܘ ܕܗ ܕܡܘܬܐ ܘܗܢܐ

(sine punctis scribuntur, quarum vocum singula) quamvis multitudo, significat tamen unum ex illis (multis congregationibus, populisque) et indicat; | sin autem iterum pluralia fiunt, puncta illis servantur. | *Oves* autem, *aquae*, *reptilia*, *pecuniae*, *rura* et *equi*, | quia non possunt iterum pluralia fieri, quem ad finem puncta serventur (in his vocibus)? | Dicis *greges boum* et *congregationes*, nunquam vero dicere potes *equos*, | neque *reptilia*, *aquas*, *pecunias*, *oves* et *rura*.

De litteris masculinitatis in nominibus.

Quattuor literae sunt masculinitatis, scilicet: | *h* in vocibus *servus suus*, *manus sua*, *filius suus*, *corpus suum*; *caput suum* etiam *capilli sui*; | et *v* in vocibus *cum illis*, *sunt*, *omnes*, *illi*; | *j* in voce *electi sui*, et *n* vocis *quis*, cui similis est vox *hic*.

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܢܩܒܘܬܐ ܒܫܡܗ̈ܐ

ܗܟܢܐ ܘܠܢܩܒܘܬܐ ܐܢܝܢ ܐܪܒܥ ܐܬܘܬܐ
ܬܘ ܕܛܠܝܬܐ ܘܒܪܬܐ ܘܬܪܬܝܢ ܘܚܘܪܬܐ
ܐܠܐ ܒܓܘܡܨܬܐ ܘܙܘܥܬܐ ܗܟܢܐ ܘܒܠܠܘܬܐ
ܬܘ ܢܛܪܐ ܕܕܟܪܘܬܐ ܘܠܐ ܥܒܕܐ ܢܩܒܘܬܐ
ܘܝܘܕ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡ ܝܘܕ ܕܐܡܟܝ ܘܐܒܘܟܝ ܐܦ ܥܡܟܝ
ܘܝܘܕ ܥܡ ܗܐ ܒܬܪܬܝܗ ܘܓܘܪܝܗ ܘܗܠܝܢ ܕܒܢܝܗ ܘܝܠܕܝܗ
ܘܪܒܝܥܝܬܐ ܕܠܡ ܕܐܝܕܐ ܗܝ ܕܕܡܝܐ ܘܗܕܐ

ܡܛܠ ܡܙܥܘܪܘܬܐ ܕܫܡܗ̈ܐ

ܒܬܪ̈ܝܢ ܗܘܐ ܐܦܕܡܢܐ ܒܫܘܝܛܘܬܐ ܘܦܘܢܩܐ
ܘܐܬܘܬܗ ܒܡܠܬܐ ܢܣܝܘ ܣܡܘ ܣܦܪ̈ܐ ܟܕ ܢܣܝܘ

De litteris femininitatis in nominibus.

Eodem modo et femininitati sunt quattuor litterae: | *t* in vocibus *puella* et *filia, duae* et *alba;* | sed in vocibus *fovea, terror,* et simili modo in voce *noctes* | *t* servat masculinitatem neque efficit femininitatem; | et *j* vocis *omnes* una cum *j* vocum *mater tua, pater tuus, fratres tui, populus tuus;* | et *j* cum *h* in vocibus *utraque sua* et *catuli sui* et in his: *filii sui, nati sui.* | Quarta littera est *d* in voce *quae,* cui similis est vox *haec.*

De deminutione nominum.

E duabus caussis fit deminutio, contemtus et blanditiarum caussa. | Litteras deminutionis in voce *nasiv* posuerunt scriptores cum quaerebant (vocem memorialem).

ܒܡܠܘܗܝ ܘܡܬܪܢܝܢܘܬܐ ܕܗܘܐ ܦܫܝܠܘܬ ܡܢ ܚܪܬܐ
ܡܢ ܓܒܪܐ ܓܒܠ ܓܒܪܘܢܐ ܘܡܢ ܛܠܝܐ ܠܘܬܝ ܛܠܝܘܬܢܐ
ܘܡܢ ܒܪܬܐ ܒܪܬܘܢܬܐ ܘܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܝܢܬܘܢܬܐ
ܘܡܢ ܓܒܪܐ ܓܒܠ ܓܒܪܘܢܐ ܘܐܡܪܘܢܐ ܐܦ ܛܠܝܘܢܐ
ܘܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܦܝܠܝܦܐ ܐܝܟܢܐ ܕܡܢ ܦܘܠܘܣ ܦܘܠܐ

ܡܛܠ ܚܘܒܪܐ ܕܫܡܗܐ

ܕܥ ܕܚܘܒܪܐ ܒܫܡܗܐ ܒܫܬܐ ܙܢܝܢ ܗܘܐ
ܚܘܒܪ ܐܠܦ ܡܢ ܚܪܬܐ ܟܕ ܐܡܪ ܟܐܒ ܡܢ ܟܐܒܐ
ܘܝܘܕ ܗܟܘܬ ܕܐܡܪܝܢܢ ܐܡܪܐ ܕܛܠܐ ܡܢ ܛܠܝܐ
ܘܬܘ ܘܐܠܦ ܕܒܣܘܦܐ ܐܝܟ ܛܝܒܘ ܡܢ ܛܝܒܘܬܐ
ܘܐܢ ܠܣܘܓܐܗ ܐܦܩ ܠܗ ܢܘܢ ܟܕ ܐܡܪ ܐܢܬ ܛܝܒܘܢ
ܘܩܪܝܬ ܩܪܝ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܘܒܝܬܐ ܒܝ ܡܢ ܒܝܬܐ

His annumeranda est ablatio litterae *s* a fine. | E *viro* fit *virulus*, e *puero puerulus*, e *filia filiola*, e *oppido oppidulum*. | Et a *viro* fit alio modo *virulus*, *agnellus* et *puellulus*. | Et a *Philippo* fit *Philippe*, sicut e *Paulo Paule*.

De contractione nominum.

Scito, contractionem in nominibus sex modis fieri:| contractione litterae Olaf a fine, si dicis *dolor* a *dolore*; | et litterae j, sicut in voce *puer* a *puero*;| et litterarum Tau et Olaf in fine, e. gr. *gratia* a *gratia*, | et si pluralem formas cum voce conjunge litteram *n*, nam dicis *gratiae*; | et *villam* dic a *villa*, et simili modo *domum* a *domo*, | et *demonstrationem* a

ܘܐܝܟܢܐ ܠܕܡܘ ܡܢ ܠܕܡܘܬܐ   ܗܘܝܢܐ ܕܡܚܘ ܡܢ ܕܡܚܘܝܢܘܬܐ
ܘܬܘ ܕܒܫܢܬܗ ܗܫܢܬܐ   ܬܐܘܠܦ ܫܢܬ ܡܢ ܫܢܬܐ ܗܢܐ
ܘܡܝܡ ܘܐܠܦ ܕܥܕܡܐ   ܕܒܥܝܕܐ ܥܕ ܡܬܥܨܪܐ
ܡܬܥܨܪܐ ܥܕܡܐ ܠܚܫܟܐ   ܠܥܕܡܫ ܕܠܐ ܦܘܫܐ
ܘܠܥܨܪܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ   ܕܢܦܫܘܩ ܡܥܠܢܐ ܕܫܘܥܝܬܐ
ܒܬܠܬܐ ܐܣܟܡܐ ܗܘܐ   ܐܝܟ ܕܡܬܚܘܐ ܗܫܐ
ܒܩܪܝܢܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ   ܠܐ ܡܥܠܒܢܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܘ ܚܒܪܝ
ܘܡܠܬܗ ܕܐܡܪ ܘܐܡܪ ܟܠܗܘܢ   ܘܐܡܪ ܕܟܠ ܒܪܢܫ ܟܕܒ
ܘܬܘܒ ܒܡܫܚܠܦܢܐ ܐܝܟ ܐܝܕ ܐܒܪܗܡ   ܐܒܪܗܡ ܒܝܬ ܕܘܝܕ

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܦܪܫܢ ܠܫܡܗܐ ܕܡܝܐ
ܐܦ ܐܬܘܬܐ ܕܦܘܪܫܢܐ ܠܚܫܒܢܐ ܩܠܝܕܐ ܗܢܐ

demonstratione, et eodem modo *similitudinem* a *similitudine;* | et litterae t, quo modo ex *anno* fit *annus;* | et litterarum Mim et Olaf in voce *'edamo*, quae secundum consuetudinem contrahitur in *'ad;* | et contrahuntur *'edamo lechoscho* in *'adamasch* sine pausa. | Et contractioni una eademque est caussa haec, ut ingressum narrationis expediat. | Et tribus modis fit sicut nunc (in iis quae sequuntur) ostenditur: | in vocatione sicut dicis: *non afficio te injuria o socius;* | et in sermone illius qui loquitur et dicit: *omnes homines sunt mendaces;* | iterumque in statu constructo e. gr. *manus Abrahami, domus Davidis.*

De litteris quae distinguunt nomina similia.

Etiam litterae distinctionis includuntur clave hujus

ܡܬܐܡܪ ܓܝܪ ܦܐܪܐ ܠܦܘܪܫܢܐ ܕܡܢ ܗܝ ܕܐܒܢܐ
ܘܩܘܦ ܦܪܫܐ ܠܗܘ ܕܡܩܩܝܢ ܢܗܝܪܐܝܬ ܡܢ ܡܦܩܝܢ
ܘܗܟܢܐ ܦܪܫܐ ܠܓܠܠܐ ܗܘ ܠܡܕ ܡܢ ܩܫܐ ܓܠܐ
ܘܗܘ ܕܡܛܐ ܠܓܝܪ ܘܕܝܢ ܦܪܫܐ ܝܘܕ ܡܢ ܓܐܪ ܘܕܢ
ܘܕܠܕ ܠܚܕܬܐ ܘܠܥܕܬܐ ܦܪܫܐ ܡܢ ܥܠܘܝ ܘܥܨܬܐ
ܘܠܦܪܗܣܝܐ ܬܘܒ ܦܪܫܐ ܗܐ ܡܢ ܦܪܣܝܐ
ܘܢܘܢ ܠܡܢܢܐ ܘܠܓܢܒܪܐ ܦܪܫܐ ܡܢ ܡܢܐ ܘܓܒܪܐ
ܘܗܟܘܬ ܠܙܒܢܬܐ ܘܫܢܬܐ ܦܪܫܐ ܡܢ ܙܦܬܐ ܘܫܬܐ
ܘܐܠܦ ܠܡܐܐ ܘܣܓܝܐܐ ܦܪܫܐ ܡܢ ܡܐ ܘܣܓܝܐ
ܐܦ ܟܢܢ ܠܐܬܘܬܐ ܕܦܘܪܫܢܐ ܡܢܝ ܡܬܡܢܝܐ ܒܡܦܩܢܐ
ܡܛܠ ܦܪܫܐ ܠܨܒܝܢ ܚܢܢ ܒܟܬܒܬܐ ܡܢ ܨܒܝܢ
ܘܐܢܬܘܢ ܦܪܫܐ ܠܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܨܒܝܬܘܢ ܗܘ ܕܨܒܝܬܘܢ

(expositionis). | Dicitur enim *fructus* ad distinctionem a voce ***aedificabo;*** | et qof distinguit vocem ***garrientes*** ~~quum~~ clarissime a voce ***egredi jusserunt;*** | et simili modo distinguit lomad ***undas*** a ***festuca;*** | et huc pertinent ***enim*** et ***autem,*** quas voces jud distinguit ab ***adulteravit*** et ***judicavit;*** | et dolad voces ***novum*** et ***ecclesia*** distinguit ab ***aloë*** et ***oppressio.*** | Iterumque vocem ***parrhesia*** distinguit ***he*** a ***Persus.*** | Et nun voces ***manna*** et ***gigas*** distinguit a ***quid?*** et ***vir,*** | eodemque modo ***vicis*** et ***annus*** distinguit a ***pix*** et ***sex.*** | Et olaf voces ***centum*** et ***multus*** distinguit a ***quid*** et ***multiplicat femina.*** | Ad litteras distinctionis chenan etiam numeratur secundum rationem, | quoniam distinguit ***volumus nos*** in scribendo a ***volumus,*** | et antun distinguit ***vultis vos*** a ***voluistis.***

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܒܝܬܝܘܬܐ ܕܫܡܗܐ ܠܘܬ ܚ̈ܕܕܐ

ܫܬ ܐܢܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܡܫܘܕܥܢܘܬܐ ܕܒܝܬܝܘܬܐ
ܝܘܕ ܢܘܢ ܩܘܦ ܪܝܫ ܣܡܟܬ ܘܠܗܝܢ ܛܝܬ ܢܩܦܐ ܐܚܪܝܬ
ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܬܘܪܝܐ ܐܪܥܢܝܐ ܘܐܪܥܝܢܝܐ
ܘܡܠܚܐ ܠܘܬ ܡܢ ܐܠܦܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܟܣܝܩܘܢ ܠܢ ܡܠܦܐ
ܘܡܢ ܚܢܘܬܐ ܚܢܘܬܢܐ ܘܡܢ ܩܪܝܬܐ ܠܘܬ ܩܘܪܝܝܐ
ܘܡܢ ܣܦܝܢܬܐ ܣܦܢܝܐ ܐܡܪܝܢ ܐܝܟ ܩܢܘܢܐ
ܦܪܝܫ ܗܘ ܓܝܪ ܪܘܚܢܐ ܡܢ ܪܘܚܢܝܐ ܒܙܢܐ
ܪܘܚܢܐ ܠܒܝܬܝܘܬܐ ܡܫܘܬܦ ܗܘ ܐܘܣܝܐ
ܘܪܘܚܢܝܐ ܠܚܠܘܦܬܐ ܘܐܚܝܢܘܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ
ܕܪܘܚܢܐ ܗܘ ܡܠܐܟܐ ܘܪܘܚܢܝܐ ܐܢܫ ܡܟܝܟܐ
ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܐܪ̈ܝܢܐ ܐܝܟ ܕܐܦ ܢܣܛܘܪ̈ܝܢܐ

De litteris domesticationis nominum ad invicem.

Sex sunt litterae ad significandam domesticationem :| j u d, n u n, q o f, r e s c h, s e m c a t quas litteras ultima t e t sequitur. | Dicis ***Assyrius***, ***terrenus*** et ***terrestris***| et ***nauta*** a ***navi*** sicut lexicon nos docet; | et a ***taberna tabernarius***, et a ***villa villanus***, et a ***navi nauta*** dic secundum canonem. | Nam distinguitur ***spiritualis*** (cum terminatione n o) a ***spirituali*** (c. term. n o j o) in modo;| prima vox domesticationi communicat ipsam substantiam,| altera mutuationem et consanguinitatem extraneam, | nam ruchono est angelus, ruchonojo homo humilis. | Iterumque dic: ***Ariani***, ***Nestoriani*** | et similiter ***Palaestrici***

ܘܐܟܘܬܗܘܢ ܦܠܐܣܘܦܝܩܘ ܩܘܢܝܩܘ ܦܠܐܛܘܢܝܩܘ
ܘܐܡܪ ܬܘܒ ܐܓܘܢܝܣܛܐ ܘܗܟܘܬ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ
ܘܐܟܘܬܗܘܢ ܝܥܩܘܒܝܛܐ ܘܗܟܢܐ ܝܘܚܢܝܛܐ
ܘܬܠܬ ܐܠܝܢ ܒܡܠܝܢ ܝܘܢܝ ܡܢ ܠܐ ܒܣܘܪܝܝܐ
ܡܟܠܐ ܗܕܐ ܕܢܐܠܦ ܐܢܝܢ ܐܠܨܐ ܠܢ ܕܠܐ ܢܛܥܐ ܒܗܝܢ
ܘܐܦ ܗܕܐ ܕܠܐ ܛܥܝܝܢܐ ܛܪ ܠܟ ܐܘ ܡܝܬܪ ܗܘܢܐ
ܕܠܣܡܟܬ ܗܝ ܝܘܢܝܬܐ ܕܫܡܐ ܒܫܡܐ ܕܐܚܪܝܬܐ
ܐܢ ܬܥܒܕ ܒܝܬܝܘܬܐ ܐܪܡܝܗ ܒܚܦܝܛܘܬܐ
ܘܐܦܣܝܐ ܩܘܦܪܝܐ ܐܡܪ ܐܦ ܩܘܪܢܬܝܐ

ܡܛܠ ܦܘܪܫܐ ܕܓܢܣܐ ܒܫܡܗܐ

ܦܘܪܫܐ ܒܥܣܪܐ ܙܢܝܢ ܗܘܐ ܕܓܢܣܐ ܓܢܣ ܓܢܣܐ
ܒܐܘܣܝܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܪܟܒ ܥܠ ܐܪܝܐ ܕܢܗܡ

et *Cynici*, *Platonici*; | iterumque dic: *Agonista*, similiter *Evangelista*, | eodemque modo *Jacobita* et *Juchanita*. | Et hae tres voces graeca lingua ad nos perveniunt non lingua syriaca, | quas ut discamus cogit nos id ne erremus in iis. | Etiam hoc sine oblivione in memoria tene, o excellens ingenio, | quod litteram graecam *s*, ultimam illam in nomine, | si facies domesticationem, tollas cum sedulitate, | et *Ephesius*, *Cyprius* dic, etiam *Corinthius*.

De distinctione generum in nominibus.

Decem modis fit distinctio generum, generis generum: | substantia e. gr. *vectus est eo qui rugiit*; |

ܘܟܡܝܘܬܐ ܕܡܢܝܢܐ ܘܕܡܫܘܚܬܐ ܒܙܢܐ ܐܚܪܢܐ
ܐܟܙ ܐܢܫ ܗܠܝܢ ܓܒܪ̈ܐ ܚܡܫܐ ܠܚܘܕ ܐܢܘܢ ܥܝܪ̈ܐ
ܘܒܝܬܐ ܕܬܠܬܝܢ ܐܡܝܢ̈ ܘܐܘܪܟܗ ܘܦܬܝܗ ܚܡܫܝܢ
ܚܡܫܐ ܟܘܪ̈ܝܢ ܒܩܣܛܐ ܘܥܠ ܥܣܪܐ ܕܟܣܦܐ ܬܘܪܐ
ܘܒܐܝܢܝܘܬܐ ܟܡ ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܡܕܪܫ ܐܘ ܗܘ ܕܚܘܪ
ܘܒܣܡܟܘܬܐ ܡܪܝܡ ܐܝܟ ܡܪܝܡ ܒܪܬ ܕܘܝܕ ܠܐ ܒܪܬ ܥܡܪܡ
ܘܒܣܝܡܐ ܐܝܟܢܐ ܕܗܘ ܕܫܟܒ ܫܬܐ ܟܣܐ ܘܡܙܡܪ

quantitate numeri et alio modo mensurae, | e.gr. *isti viri quinque tantum vigilantes sunt,* | *domus triginta cubitorum, longitudo et latitudo ejus quinquaginta;* | *quinque cori in sestertio, pro decem argenteis taurus;* | qualitate e. gr. *ille qui exercitatus, ille qui albus est;* | statu constructo, e. gr. *Maria filia Davidi non filia ʿAmrami;* | situ, e. gr. *ille qui cubat bibet calicem et cantabit;* | quando et ubi distinguis modum generum, e. gr. | *voca eum qui heri me vidit,* iterumque *eum qui est in theatro;* | et similiter activo distinguit (quis) et simili modo passivo, | si dicis *illum qui verberatur, illum qui te verberavit dominus verberabit;* | denique etiam eo quod cui est, ita si dicis *adspice armatum.* | His (decem mo-

ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܟܠ ܦܘܪܫܢܐ ܡܬܚܡ ܒܥܠܡܢ ܗܢܐ

ܡܛܠ ܫܡܗܐ ܕܫܘܪܪܐ

ܫܘܪܪܐ ܒܗ ܘܒܟܠܗܘܢ ܘܒܟܢܫܐܝܬ ܘܒܟܠܟܘܢ
ܘܒܟܠܗ ܐܦ ܟܚܕܐ ܘܡܢ ܫܘܠܡܗ ܗܘܐ ܡܠܬܐ
ܥܠܠܬ ܕܐܣܒ ܩܘܪܒܢܐ ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܠܡܫܡܫܢܐ
ܘܐܬܘ ܬܠܡܝܕܐ ܟܠܗܘܢ ܘܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ ܟܠܟ ܟܠܟܘܢ
ܥܠܠܘ ܘܣܥܪܘܢܝ ܟܢܫܐܝܬ ܘܐܟܚܕܐ ܪܘܙܘ ܗܘܘ ܚܦܝܛܐܝܬ
ܬܢܝܬܗ ܠܡܠܬܝ ܟܠܗ ܘܦܪܩܗ ܠܥܠܡܐ ܡܢ ܫܘܠܡܗ
ܘܒܠܥܕܝܢ ܫܡܗܐ ܕܫܘܪܪܐ ܐܢ ܐܡܪ ܐܢܫ
ܐܠܐ ܒܗܘܢ ܡܬܚܠܦܐ ܐܦ ܡܬܒܠܒܠܐ ܬܪܥܝܬܐ

dis) autem omnis distinctio circumscribitur in hoc nostro mundo.

De nominibus confirmativis.

Confirmatio est in *ipso*, *omnibus*, *congregatim*, *vobis omnibus*, | *toto illo*, *simul*; et *a fine ipsius* est sermo. | *Ingressus sum ut acciperem oblationem et dixi ipsi ministro*; | *venerunt discipuli omnes*; *nisi vos omnes revertemini*; | *ingressi sunt et me visitarunt congregatim*; *simul exultaverunt alacriter*; | *repetivi sermonem meum omnem*; *liberavit mundum a fine ipsius*. | Et si praeter haec aliis nominibus confirmationis utatur quis, | tamen per illa nova induitur forma et confunditur intellectus.

ܡܠܐ ܫܡܗܐ ܕܙܒܢܐ ܘܐܬܪܐ

ܡܬܬܚܡ ܕܐܬܗܘܝ ܙܒܢܐ ܡܫܘܚܬܐ ܕܙܘܥܐ ܫܡܝܢܝܐ
ܥܠ ܫܡܗܝܗܘܢ ܒܗ ܒܝܬ ܐܬܝܐ ܒܙܒܢ ܡܢ ܐܦ ܒܙܒܢ ܠܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܒܫܒܬ ܡܕܝܢ ܡܬܝܠܕ ܣܗܪܐ ܚܕܬܐ
ܒܚܡܫ ܫܒܐ ܪܐܙܐ ܪܒܐ ܘܥܐܕܐ ܗܘ ܚܕ ܒܫܒܐ
ܘܐܦ ܠܐܬܪܐ ܐܝܬ ܗܘ ܣܘܦܐ ܗܢܐ ܓܘܝܐ ܕܓܘܫܡܐ
ܕܢܩܦ ܠܣܘܦܐ ܒܪܝܐ ܕܓܘܫܡܐ ܡܬܚܡܚܡܢܐ
ܘܩܕܡ ܘܠܘܬ ܘܠܘܩܒܠ ܘܒܣܬܪ ܘܨܝܕ ܐܦ ܘܥܠ
ܘܚܕܪ ܘܒܓܘ ܡܬܐܡܪ ܘܒܠܥܕܝܗܝܢ ܬܘܒ ܡܫܬܟܚ
ܡܢ ܩܕܡܝܟ ܘܠܘܬܟ ܐܬܝܬ ܘܠܘܩܒܠܟ ܬܘܒ ܐܬܬܘܬܒܬ
ܘܒܣܬܪ ܒܝܬܟ ܐܦ ܨܝܕܝܟ ܢܨܒܬ ܡܫܟܢܝ ܘܡܛܠܬܝ

De nominibus temporis et loci.

Definitur: tempus est mensura motus coelestis. | Ad denominationes temporis littera b accedit interdum, interdum etiam non. | Dicis: *die sabbati generatur nova luna;* | *die quinto est mysterium magnum; festum est die primo hebdomadis.* | Et loci definitio haec est: terminus interior corporis, | qui cohaeret cum termino externo corporis conclusi (cujus fines sunt determinati). | Et in vocibus *ante, ad, contra, post, apud, super,* | *circum, in* (locus) dicitur, iterumque in aliis vocibus praeter has invenitur. | *Ante te* et *ad te veni, coram te habitatus sum;* | *a tergo domus tuae,* etiam *apud te fixi tabernaculum meum,* etiam

ܘܥܠ ܐܓܪܟ ܘܒܟܣܟ ܐܪܘܝܬܢܝ ܥܠ ܕܐܫܒܚܟ
ܘܗܠܟܬ ܡܝܠܐ ܘܠܘܝܬܟ ܣܛܕܝܘܢ ܟܪܝܬ ܠܝ ܕܫܒܩܬܟ

ܡܛܠ ܬܘܣܦܬܐ ܕܫܡܗܐ

ܩܠ̈ܐ ܕܬܘܣܦܬܐ ܡܢܝܢܐ ܬܠܬܐ ܩܪܘܒ
ܗܝ ܝܘܕ ܕܢܩܦܐ ܠܣܘܦܗ ܕܫܡܐ ܟܠܗ ܘܠܚܪܬܗ
ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܚܒܝܒܝ ܚܒܪܝ ܪܘܚܝ ܪܚܡܝ ܘܩܪܝܒܝ
ܘܫܡܐ ܕܚܪܬܗ ܝܘܕ ܘܐܠܦ ܟܕ ܠܦܪܨܘܦܟ ܡܬܢܩܦ
ܐܘܣܦ ܠܗ ܝܘܕ ܐܚܪܬܐ ܟܕ ܬܩܪܝܘܗ̇ ܒܚܒܨܐ
ܐܝܟ ܓܒܝܝ ܚܕܝܝ ܨܗܝܝ ܝܨܦܝ ܛܠܝܝ ܐܘ ܛܒܝܝ
ܘܡܐ ܕܪܝܫܗ ܠܝ ܡܝܡ ܐܝܬ ܠܐ ܬܩܪܝܘܗ̇ ܒܚܒܨܐ

circum te; | *super tectum tuum,* et *calice tuo satiasti me ut te laudarem;* | *profectus sum milliarium et te comitatus sum stadium et aegre tuli quod te relinquerem.*

De iis quae accedunt ad nomen.

Voces designantes accessionem ad aliquid numero tres (inter se) compara: | jud quae consequitur extremitatem nominis et finem ejus, | sicut dicis: *dilectus meus, socius meus, spiritus meus, amicus meus* et *proximus meus;* | et nomini, cujus finis est jud et olaf, si personae tuae conjungitur, | adde jud alteram, quod pronuntias cum Chebozo, | e. gr. *electus meus, pectus meum, sitis mea, cura mea, puer meus* et *caprea mea.* | Sin autem initio nominis littera mim est, nunquam pronuntia cum Chebozo, | sed

ܐܠܐ ܥܡ ܦܬܘܟܐ ܘܐܡܪ ܡܫܬܘܬܝ ܘܗܟܢܐ ܡܩܫܬܝ ܡܫܟܢܝ
ܘܕܠܡ ܪܫܐ ܠܡܬܢܩܦܢܘܬܗ ܘܠܡܣܬܡܟܢܐ ܡܩܕܡܬܗ
ܐܝܟ ܡܐܢܐ ܕܢܚܫܐ ܘܐܟܘܬܗ ܣܥܪܐ ܕܪܫܐ
ܘܦܣܩܐ ܘܟܢܫ ܫܘܠܡܐ ܕܡܠܬ ܢܩܦܬܐ ܒܡܡܠܠܐ
ܐܝܟ ܕܬܐܡܪ ܐܝܕ ܫܡܥܘܢ ܪܫ ܦܪܥܘܢ ܐܦ ܛܠܝ ܓܕܥܘܢ
ܗܢܐ ܕܝܢ ܟܢܫܐ ܐܪܒܥܝܐ ܩܢܐ ܣܘܟܠܐ ܒܬܪܬܝܢ
ܕܠܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܕܡܢ ܘܕܐܝܟ ܐܝܟ ܕܫܡܥܬ ܡܢܝ
ܘܒܫܘܡܗܐ ܩܢܝܢܝܐ ܒܫܘܒܚܐ ܘܒܨܘܚܝܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܪܫ ܓܘܠܝܕ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܘܠܝܕ
ܬܪܥ ܩܝܣܐ ܠܒܘܫ ܥܡܪܐ ܠܒܘܫ ܫܝܪܝܩܝܐ ܘܩܩܐ
ܗܢܘ ܬܪܥܐ ܡܢ ܩܝܣܐ ܘܠܒܘܫܐ ܡܢ ܫܝܪܝܩܝܐ
ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܙܝܢ ܓܢܒܪܐ ܘܬܘܒ ܓܢܒܪܐ ܐܝܟ ܡܢܐ

cum Petocho, e. gr. *convivium meum* et eodem modo *cucumerarium meum, habitatio mea.* | Et dolad quae accedit ad initium nominis conjuncti et ad principium ejus, | sicut *vas aeris* et similiter *capillus capitis.* | Et abscissio et contractio finis vocis in statu constructo positae in sermone, | sicut dicis *manus Simeonis, caput Pharaonis* etiam *puer Gideonis.* | Et haec contractio quadruplex est; possidet significationem duplici modo, | litterae dolad dico et praepositionis men, et vocis aik ut audis a me, | et in denominante possidente (adjectivo intransitivo) si ad laudem vel ad vituperationem refertur. | Dicis *caput Goliati*, h. e. caput quod Goliat habet; | *porta ligni, vestis lanae, vestimentum serici* et *cacci*, | scilicet porta e ligno et vestimentum e serico. | Et dicis *ar-*

ܣܐܡܝܢ ܓܘܫܡܐ ܒܗ ܘܦܪܫܐ ܬܘܠܕܬܗ ܓܘܫܡܐ ܐܝܟ ܣܐܡܐ
ܘܓܘܢܗ ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܟܕ ܡܚܘܝܐ
ܘܐܝܟ ܬܘܠܕܬ ܣܥܪܐ ܕܐܪܝܟ ܘܗܢܐ ܠܘܬ ܚܙܘܐ ܕܡܟܝܟ

ܡܛܠ ܫܘܝܘܬ ܪܗܛܐ ܕܫܡܗܐ

ܒܫܡܗܐ ܫܘܝܘܬ ܪܗܛܐ ܒܬܠܬ ܗܘܝܐ ܐܘ ܡܠܝܠܐ
ܒܘܐܘ ܘܐܦ ܬܘܒ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܒܬܘܕܝܬܐ ܕܡܘܕܝܬ ܐܢܬ
ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܒܐܒܐ ܘܒܒܪܐ ܘܒܚܕ ܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ
ܘܐܬܢܒܝ ܐܫܥܝܐ ܐܬܢܒܝ ܐܦ ܐܠܝܐ
ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܕܝܠܝ ܘܬܘܒ ܐܪܙܐ ܬܘܒ ܒܪܘܬܐ ܘܬܘܒ ܐܪܙܐ

ܡܛܠ ܦܬܓܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܥܠ ܫܡܗܐ

ܐܪܒܥܐ ܐܝܬ ܦܬܓܡܐ ܕܡܢܝܢ ܗܘܝܢ ܒܪܫܝܬܐ

gentum corporis, h. e. corpus sicut argentum, | et *solis color et species*, h. e. color sicut sol. | Et dicis *longus capilli*, et *homo purus est humilis adspectus*, | sc. possidet capillum qui longus est, et iterum possidet adspectum qui humilis est.

De aequalitate cursus nominum.

In nominibus aequalitas cursus tribus vocibus fit, o ingeniose, | vocibus v, o f et t u b, sicut dicis in confessione quam profiteris: | credo in patrem *et* filium *et* in unum spiritum sanctum. | Et vaticinatus est Jesaia, vaticinatus est *etiam* Elia. | Denique Jesus meus *iterumque* mysterium, cypressus *iterumque* cedrus.

De casibus qui ingrediuntur nomina.

Quattuor sunt casus, quos initio numeravimus. | In-

ܐܝܠ ܐܡܬܝ ܕܚܕ ܡܢܗܘܢ ܢܦܠ ܘܐܡܬܝ ܕܬܪ̈ܝܗܘܢ
ܘܐܝܠ ܐܡܬܝ ܕܬܠܬܝܗܘܢ ܡܕܡ ܐܦ ܐܪܒܥܬܝܗܘܢ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܒܟܪ ܒܐܣܦܝܪܐ ܕܒܐܣܦܝܪܐ ܡܠܐܣܦܝܪܐ
ܡܠܒܐܣܦܝܪܐ ܗܟܢܐ ܠܦܘܬ ܣܘܟܠܐ ܕܩܪܝܢܐ
ܘܐܡܬܝ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܒܡ ܢܦܠ ܥܠ ܐܝܕܐ ܕܗܝ ܡܠܬܐ
ܐܢ ܪܫܗ ܐܬܐ ܩܢܝܐ ܗܝ ܬܘܣܦܬܐ ܡܫܬܠܝܐ
ܐܟܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܠܡܪܝܐ ܘܗܟܢܐ ܫܡܐ ܕܒܪܘܝܐ
ܐܠܐ ܫܡܐ ܕܪܫܗ ܐܠܦ ܠܘܬܗ ܗܘܐ ܘܡܫܚܠܦ
ܕܬܘܣܦܬܐ ܢܓܕܐ ܙܘܥܗ ܐܟܡܐ ܕܐܡܪ ܒܐܠܗܗ
ܘܒܫܡܐ ܠܘܬ ܕܫܠܐ ܪܫܗ ܐܝܟ ܗܘ ܕܝܡܐ ܒܡܫܝܚܗ
ܬܘܣܦܬܐ ܩܢܝܐ ܙܘܥܐ ܐܟܡܐ ܕܝܗܒܢ ܦܘܫܩܐ
ܣܛܪ ܡܢ ܐܠܦ ܕܡܛܫܝܐ ܒܫܡ ܐܢܫܐ ܡܒܫܡ ܐܪ̈ܐ

terdum unus eorum cadit, interdum duo, | interdum tres, interdum etiam quattuor. | Dicis *in sphaera, quod in sphaera, illi quod sphaerae*, | et *illi quod in sphaera* eodem modo secundum mentem lectionis. | Et quando unus ex his casibus cadit in aliquam vocem,| littera addita quiescit, si prima littera vocis motionem possidet, | e. gr. *domino* et eodem modo *nomen creatoris.* | Sed nomen cujus prima littera olaf est non eodem modo est (pronuntiatur), sed eo differt, | ut littera addita motionem ejus (litterae olaf) in se trahat, e. gr. *per Deum suum.* | Et in nomine cujus prima littera quiescit, e. gr. ille qui jurat *per Christum suum,*| littera addita possidet motionem, cujus rei jam dedimus explicationem; | excepta littera olaf quae abscondita

[illegible]

est in nomine *hominis* et in nomine *mysterii*, | quia cum hac etiam littera addita sine motione est accidens.| Et si duo casus simul accidunt nomini, cujus prima littera mota est, | primus tantum movetur, e. gr. *dolad* vocis *in fermentato.* | Et si tres casus accidunt nomini secundum existentiam eorum (quia revera adsunt), | secundus quiescentes reddit eorum primum et tertium,| quia ille tantum possidet motionem, e. gr. *illi quod est in motu.* | Et si quattuor casus accidunt ei (nomini) quod illi (antea commemorato) simile est consociați, | movetur ei primus et similiter tertius | et quiescit ei secundus et huic respondens quartus, | e. gr. *et ei qui est in ecclesia, vocate et veniant et ii qui sunt in domo.* | Et si nomini cujus prima littera non est mota duo accidunt ut additamentum, | primus quiescit e. gr.

ܘܐܠܘ ܬܠܬܝܗܘܢ ܕܡ ܢܦܠܘܢ ܠܫܡܐ ܕܐܟܘܬ ܗܢܐ ܕܡ ܕܩܪܒܝܢ
ܡܬܦܬܚܐ ܠܗ ܩܕܡܝܬܐ ܐܟܚܕܐ ܬܘܒ ܘܬܠܝܬܝܬܐ
ܫܠܝܐ ܠܗ ܬܪܬܝܢܝܬܐ ܕܡ ܬܐܡܪ ܠܕܒܩܪܝܬܐ
ܘܒܡܘܣܦܢܘܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܙܘܥܐ ܕܬܪܬܝܢ ܘܕܐܪܒܥܐ
ܫܠܝܐ ܠܗ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ ܐܟܚܕܐ ܬܘܒ ܘܬܠܝܬܝܬܐ
ܕܡ ܬܐܡܪ ܘܠܕܒܡܫܝܚܐ ܕܕܡܟܝܢ ܠܗܘܢ ܗܘܐ ܢܝܚܐ.
ܘܬܪܝܢ ܕܝܢ ܐܟܚܕܐ ܢܦܠܝܢ ܠܐ ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܘܠܐ ܫܠܝܢ
ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܗܘ ܕܫܠܐ ܗܘ ܐܚܪܢܐ ܙܘܥܗ ܩܢܐ
ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܡܣܠܠܗ ܐܝܢܐ ܕܩܪܐ ܘܕܝܐܬܝܩܝ
ܕܠܡ ܘܐܦ ܘܐܘ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܦ ܠܡܠܐ ܡ̈ܠܐ ܢܦܠܘܢ ܢܦܠܝܢ
ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܕܥܒܪ ܗܘ ܒܕܡܘܬܐ ܐܦ ܕܥܒܪ

ei qui in inveteratione. | Et si tres eorum accidunt simili nomini accedentes, | cum Petocho pronuntiatur ei primus et simul iterum tertius, | secundus autem quiescit, e. gr. *illi qui est in villa.* | Et in accessione quattuor (casuum) motio est secundi et quarti, | quiescit ei primus et simul iterum tertius, | e. gr. *et iis qui in Christo dormiunt est quies.* | Et duo simul accidentes neque moventur neque quiescunt, | sed is (casus) cujus alius (sequens) quiescit motionem possidet; | et frustra inquinat sermonem suum qui legit *vdjiatiqi* (et testamentum), | nam *dolad* et *vav* sunt ex iis (ad casus pertinent). Etiam verbis accidunt (casus), | e. gr. dicis *qui transiit*, simili modo etiam *qui transiit.*

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܪܟܟܢ ܘܡܬܩܫܝܢ ܒܫܡܗܐ

ܘܕܡܬܩܫܝܢ ܘܡܬܪܟܟܝܢ ܒܫܬ ܐܬܘܬܐ ܡܬܚܒܫܝܢ
ܒܓܕ ܟܦܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܦܘܫܩܐ ܠܟ ܝܗܒ ܐܢܐ
ܘܟܠܗܘܢ ܓܕ̈ܫܐ ܕܓܕܫܝܢ ܘܠܫܘܪܝܗ ܕܫܡܐ ܢܩܦܝܢ
ܡܪܟܟܘ ܡܪܟܟܝܢ ܐܢܝܢ ܠܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ ܫܬ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܐܠܐ ܐܦ ܦܐ ܝܘܢܝܬܐ ܕܠܐ ܡܬܪܟܟܐ ܗܘܬ ܡܪܟܒܬܐ
ܘܐܟܘܬܗ ܟܦ ܡܪܟܟܬܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܗܘܬ ܡܩܫܝܬܐ
ܘܟܕ ܣܝܡܢ ܐܝܟ ܩܢܘ̈ܢܐ ܠܐ ܡܬܪܟܢ̈ܢ
ܐܝܟ ܦܝܪܡܐ ܘܙܘܦܐ ܠܡܦܝܣ ܡܟܠܐܢܝ ܬܘܒ ܘܟܠܐܡܝܣ
ܘܦܐ ܕܒܡܨܥܬܐ ܢܦܠܐ ܡܪܟܟܐ ܗܝ ܥܡ ܫܠܝܘܬܐ
ܐܝܟ ܐܦܩܥܬܐ ܘܢܦܫܐ ܘܢܦܬܠܝ ܝܦܬ ܐܦ ܪܦܫܐ

De litteris quae mollescunt et asperantur in nominibus.

Quae mollescunt et asperantur sex litteris comprehenduntur, | *bgod kfot* scilicet dico; et explicationem tibi do: | et omnes casus quae accidunt et ad nominis initium accedunt | quam certissime molliunt litte- 289
ras illas sex; | sed *pe* graecum nunquam mollescit,| et ei respondens *kaf* mollis nunquam asperatur, | itaque ubi ponuntur secundum canones non inclinantur,| e. gr. *pirmo*, *zupo*, *lamphis*, *khalani* et *khalamis*.|
Et littera *pe* quae cadit in mediam vocem mollis est cum 290
quiete (si vocalis ei deest), | e. gr. *uvae passae* et *anima* et *Naphtali*, *Japhet* et *vannus*; | et *pe* media

ܥܡ ܙܘܥܐ ܦܐ ܩܫܝܬܐ ܣܝܡ ܒܙܒܢܝܢ ܡܬܬܣܝܡܐ
ܐܝܟ ܦܐ ܕܡܦܘܠܬܐ ܘܦܬܐ ܘܡܦܘܚܬܐ ܐܦ ܦܠܓܐ
ܘܒܢܝܐ ܕܦܐ ܕܪܟܝܟܐ ܡܬܪܟܟܐ ܟܕ ܠܐ ܡܬܢܝܚܐ
ܐܝܟ ܦܘܬܐ ܢܦܫܐ ܦܪܚܐ ܓܦܬܐ ܡܦܣܐ ܘܫܦܝܦܐ
ܘܠܦܐ ܕܪܫܐ ܒܣܘܪܝܝܐ ܪܟܟܗ ܟܕ ܡܬܢܣܒܐ
ܘܩܪܝ ܒܦܣܬܐ ܘܒܦܘܡܐ ܘܒܦܣܩܬܐ ܘܒܦܢܩܝܬܐ
ܘܒܡܫܬܠܦܬܐ ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟ ܕܠܗ ܠܚܘܕ ܪܟܝܟܘܬܗ ܐܡܪ
ܘܕܐܡܪ ܡܪܟܟܬܐ ܕܦܐ ܟܕ ܐܡܪ ܕܠܝܬ ܠܗ ܐܘܦ ܛܥܐ
ܠܐ ܚܙܐ ܠܦܬܐ ܐܦ ܠܪܦܢ ܦܬܟܪܐ ܘܐܦ ܕܪܦܢ ܐܢ
ܐܦܠܐ ܠܡܠܐ ܕܦܐ ܕܟܦܪ ܫܦܪ ܘܚܦܪ ܘܨܦܪ ܘܒܥܐ
ܘܩܫܝܐ ܠܟܦ ܗܝ ܕܡܝܬܝܟܘܢ ܘܕܢܟܣܝܟܘܢ ܐܦ ܦܓܪܝܟܘܢ
ܘܒܬܪ ܝܘܕ ܥܡ ܚܒܨܐ ܠܐ ܬܩܪܐ ܩܫܝܬܐ

cum motione interdum ponitur aspera, | e. gr. vocum *casus* et *tabula* et *ventilabrum* et *rivus;* | iterumque modo peculiari mollescit quamquam non quiescit, | e. gr. *fimus*, *respiratio*, *volitatio*, *vitis*, *consummatio*, *frictio;* | et litteram *pe initii* molli in lingua syriaca si cum casu conjungitur, | et lege *in vola manus* et *in ore*, *in termino*, *in epistola* | et *in lapicidina;* nemo te seducat, nam hanc solam molli. | Et qui dixit, litterae *phe* molli non esse motionem, iterum erravit, | quippe qui non respexerit voces *fragmentum*, et *Rephon idolum*, | etiam non respexerit voces *negavit*, *decorus est*, *fodit*, *tempus matutinum* et *inquisivit* | Et aspera litteram *kaf* vocum *mortui vestri*, *pecuniae vestrae* et *corpora vestra*. | Et post jud cum Chebozo pronuntiatam nunquam lege litteram asperam | e. gr. *Meribo*, *mi-*

ܐܝܟ ܡܥܒܕܐ ܡܒܪܟܐ ܣܡܝܕܐ   ܒܪܝܬܐ ܢܡܘܣܐ ܘܦܪܝܫܬܐ
ܐܦ ܠܘܬ ܘܐܘ ܕܥܨܘܨܐ   ܐܝܟ ܫܛܝܘܬܐ ܘܡܪܕܘܬܐ
ܘܝܘܕ ܕܒܬܪ ܙܩܦܐ   ܡܩܫܝܐ ܠܬܘ ܕܒܬܪܗ ܢܩܫܐ
ܐܝܟ ܒܪܝܬܐ ܘܥܒܪܝܬܐ   ܘܬܘܪܣܝܬܐ ܐܦ ܫܡܪܝܬܐ

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܒܠܥܢ ܒܫܡܗܐ ܘܒܡܕܡ ܡܢ ܡ̈ܠܐ

ܠܚܡܫܬܥܣܪܐ ܐܬܘܬܐ   ܕܡܬܒܠܥܢ ܒܡܡܠܠܘܬܐ
ܡܐܡܪܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܒܠܥܝܢ   ܥܠ ܕܚܛܝܬ ܗܘ ܡܢ ܐܩܪܒ
ܩܕܡܝܐ ܡܢ ܥܐ ܕܕܘܟܪܢܐ   ܗܝ ܕܐܝܟ ܐܠܦ ܡܬܡܠܠܐ
ܕܠܡ ܚܕܬܐ ܘܥܕܬܐ   ܘܒܟܬܝܒܬܐ ܟܦ ܕܐܟܠܝܢܢ
ܘܬܘ ܕܐܡܠܟܬܝܗ ܐܦ ܠܛܬܝܗ   ܘܝܘܕ ܕܝܘܬܪܢܐ ܕܠܟܠܗ

stura, factum, benedictus, simila, creatum; | idem accidit litterae *vav* cum 'Ezozo pronuntiatae e. gr. *stultitia, eruditio.* | Et *jud* post vocalem Zeqofo asperitate afficit sequentem *tau,* | e. gr. *externa, hebraica, alimentum* et *samaritana.*

De litteris quae absorbentur in nominibus et in nonnullis verbis.

Quindecim, quae in sermone absorbentur, litteras| haec verba absorbent: *'al dachtith hav man 'aqreb.* | Primum autem *'e* vocis *memoria,* quae sicut olaf pronuntiatur. | Tum *d* vocum *novus* et *ecclesia.* Et in scribendo *ch* vocis *comedentes nos.* | Et *t* vocum *eam regnare jussisti* et *ei maledixisti.* Et *j* vocis *utilis* quam

ܘܬܘ ܕܐܬܬܙܝܥ ܘܬܬܪܥܥܝܘܗܝ ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܕܬܬܚܒܠܝܘܗܝ
ܘܠܡܕ ܕܓܠܠܐ ܐܦ ܕܐܙܠܝܢ ܘܡܡܠܠܝܢ ܐܦ ܡܙܥܪܝܢ
ܘܗܐ ܕܝܗܒ ܒܗܬ ܘܪܗܘܡܝܐ ܘܦܐܪܗܣܝܐ ܘܝܗܘܕܝܐ
ܘܐܠܦ ܕܐܪܙܐ ܘܐܚܝܢܐ ܘܐܢܫܐ ܐܚܪܝܐ ܐܚܪܢܐ
ܐܦ ܕܐܬܟܪܝ ܘܛܡܐܐ ܘܐܬܟܪܝ ܠܗ ܩܪܐܐ ܡܐܐ
ܘܡܝܡ ܕܡܫܚܐ ܘܥܡܡܐ ܘܡܡܝܩܢܐ ܘܝܡܡܐ
ܘܢܘܢ ܕܡܢܢܐ ܐܦ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܫܢܬܐ ܙܒܢܬܐ ܘܣܦܝܢܬܐ
ܘܐܘ ܕܚܐܪܘܬܐ ܘܫܘܥܝܬܐ ܘܐܟܘܬܗܝܢ ܬܘܒ ܫܘܘܕܝܐ
ܘܩܘܦ ܕܡܦܩܩܝܢ ܘܡܕܩܩܝܢ ܘܗܟܢܐ ܪܝܫ ܕܡܦܪܩܝܢ
ܘܒܝܬ ܕܐܒܒܐ ܬܘܒ ܥܡܗܘܢ ܡܫܬܠܡܐ ܒܗܬ ܡܢܝܢܗܘܢ
ܗܢܝܢ ܕܒܟܬܒܐ ܡܬܬܣܝܡܢ ܘܒܩܪܝܢܐ ܡܬܒܠܥܢ
ܘܐܝܬ ܬܘܒ ܦܘܣܩܐ ܐܚܪܢܐ ܣܛܪ ܡܢ ܗܢܐ ܕܠܫܢܐ
ܕܐܬܘܬܐ ܕܠܐ ܡܬܟܬܒܢ ܘܒܩܪܝܢܐ ܡܬܩܪܝܢ

absorbui. | Et *th* vocum *commotus est* et *confringes eum*, eodemque modo vocis *lacerabis eum*. | Et *l* vocum *undae* et *eunt* et *loquuntur* et *parvifaciunt*. | Et *h* vocum *dedit* et *Romani* et *παῤῥησία* et *Judaei*. | Et *olaf* vocum *mysterium*, *cognatus*, *homo*, *ultimus* et *alius*; | etiam vocum *moeret* et *impurus* et *commoeret*, *cucurbita*, *centum*. | Et *m* vocum *unguenta*, *populi*, *deridentes* et *maria*. | Et *n* vocum *manna*, *civitas*, *annus*, *vicis* et *navis*. | *V* vocum *libertas*, *narratio*, *promissio*. | Et *q* vocum *garrientes* et *conterentes*; simili modo *r* vocis *liberantes*. | Et *b* vocis *fructus*, iiscum complet numerum harum litterarum, | quae in libro proponuntur et in lectione absorbentur. | Iterumque est praeter hanc alia ablatio in lingua, | scilicet litterarum quae non scribuntur, in lectione tamen re-

ܐܝܟ ܐܠܦܗ ܗܘ ܕܝܕܥܬܐ ܘܝܡܐ ܘܐܘܥܐ ܘܙܘܦܬܐ
ܘܐܝܟ ܘܐܘ ܕܡܛܘܠ ܡܬܡܠܠ ܘܐܦܗܢܐ ܒܨܪܬ ܡܠܬ ܕܟܠ

ܡܛܠ ܫܡܗܐ ܕܡܫܬܚܠܦܢ ܒܗܘܢ ܐܬܘܬܐ

ܒܪܘܓܙܢܐ ܙܝ ܠܣܡܟܬ ܥܒܪܐ ܒܗ ܘܐܫܬܚܠܦܬ
ܘܒܡܪܚܡܢܘܬܐ ܠܙܝ ܒܗ ܣܡܟܬ ܐܝܟ ܕܒܗܦܟܐ ܐܫܬܚܠܦܬ
ܥܐ ܕܒܕܘܟܪܢܐ ܒܫܘܪܝܐ ܕܡܝܘܬܐ ܕܐܠܦ ܗܘܝܐ
ܠܓܡܠ ܠܩܘܦ ܡܫܚܠܦܝܢ ܐܝܟܢܐ ܕܒܪܓܝܓܘܬܐ
ܘܠܟܘܦ ܗܟܘܬ ܩܘܦ ܥܒܪܐ ܐܝܟܢܐ ܕܒܟܡܝܪܘܬܐ
ܘܠܦܐ ܒܗ ܡܬܕܡܝܢܐ ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܐ ܕܒܬܘܠܬܐ
ܗܘ ܗܟܘܬ ܘܒܛܘܒܢܐ ܠܦܐ ܗܝ ܒܗ ܡܬܚܬܢܢܐ
ܘܡܪܟܟܬܐ ܒܝܬ ܥܡ ܦܐ ܕܒܘܐܘ ܦܢܝܢ ܡܫܚܠܦܘܬܐ

quiruntur, | sicut *olaf* vocum *scientia, juravit, germinavit, mutuatio,* | et sicut *v* vocis *propter* et simili modo vocis *omnis.*

De nominibus in quibus mutantur litterae.

In voce *iracundus zai* in *semkat* transiit et mutatur. | Et contrario in voce *misericordia semkat* in *zai* mutata est. | Et *'e* initio vocis *memoria* similis fit litterae *olaf.* | *Gomal* in *kof* mutatur e. gr. in voce *cupiditas;* | et similiter *qof* in *kof* transiit e. gr. in voce *tristis.* | Et litterae *phe bet* assimilatur e. gr. in nomine *virginis;* | et similiter in voce *beatus* cum littera *phe bet* affinitatem contrahit. | Et *bet* et *phe* molles, quibus cum littera *vav* intercedat mutatio, | taedio

afficiunt nomen et deformitate incomparabili, | scilicet si vocem *chebhischo* legis *chevischo* et vocem *naphscho navscho*. | Et *bet* mollem nonnulli absorbent in vocalem *u*, | vocem *argublo* (sculptor) legentes *argulo* et vocem *chublo* (usura) *chulo*. | Tu autem talia mitte ut sermo tuus liberetur a permixtione.

De nominibus actionis.

Nomina actionum, e. gr. *auditus, visus, verberatio,*| tribus locis occurrunt et ad actionem respiciunt: | ut actionem confirment, e. gr. *comedi commissationem;* | et ut speciem significent, nam dicis *auguratus sum augurium;* | et ut vices numerent, in

ܡܬܡܢܝܢܐ ܕܐܬܡܢܝܐ ܡܚܝܬܗ ܬܪ̈ܬܝܢ ܡ̈ܚܘܬܐ
ܦܣܘܩ ܐܦ ܚܡܫܐ ܦܣ̈ܩܐ ܢܦܣܘܩ ܗܘ ܬܠܬܐ ܦܣ̈ܩܐ

ܡܠܬܐ ܒܫܘ̈ܠܡܝܗܘܢ ܕܫܡ̈ܗܐ

ܫܡ̈ܗܐ ܟܠܗܘܢ ܣܘܪ̈ܝܝܐ ܡܫܡ̈ܠܝܐ ܘܝܚ̈ܝܕܝܐ
ܙܩܦܐ ܢܩܦ ܠܫܘܠܡܗܘܢ ܟܝܢܐ ܕܡܫܬܘܝܢܘܬܗܘܢ
ܣܛܪ ܡܢ ܩܠ̈ܝܢ ܝܘ̈ܢܝܐ ܕܩܢܝܢ ܐܣ̈ܟܡܐ ܣܓ̈ܝܐܐ
ܐܝܟ ܐܘܣܝܐ ܘܕܝܕܘܡܘܣ ܘܐܪܡܘܢ ܐܦ ܐܪܛܡܝܣ
ܘܐܦ ܗܠܝܢ ܫܡ̈ܗܐ ܐܚܪ̈ܢܐ ܕܡܬܩܪܝܢ ܐܣܘܪ̈ܐ
ܘܠܐܝܐ ܕܢܩܝܡ ܗܪܟܐ ܫܘ̈ܝܐ ܐܢܘܢ ܠܒܘܨܝܢܐ

hisce verbis: *verberavi duas verberationes,* | et *scinde quinque scissiones* et *abscindet tres abscissiones.*

De terminationibus nominum.

Omnium nominum syriacorum, et perfectorum et singularium, | exitum sequitur Zeqofo, secundum naturam consensus eorum, | praeter voces graecas, quae multas formas possident, | e. gr. *usia, Didymus, armevon, Artemis.* | Et huc pertinent nomina alia quae conjunctiones dicuntur, | sed necesse est, nos in hoc capite aequalia statuamus omnia nomina inquisitionis caussa.

ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܐܝܟܢܐ

ܘܐܝܟܢܐ ܒܣܦܪܐ ܐܪܡܝܐ ܡܬܡܢܝܐ ܒܚܡܫܐ ܦܘܪܫܢܐ
ܚܕ ܡܢ ܒܪܢܐ ܕܫܘܐܠܐ ܕܐܝܟܢܐ ܐܢܬܬܐ ܡܬܚܢܢܐ
ܘܕܬܡܗܐ ܒܪܢܐ ܕܬܕܡܘܪܬܐ ܕܐܝܟܢܐ ܝܒܫܬ ܬܐܬܐ
ܘܕܐܠܦ ܗܝ ܕܐܝܟܢܐ ܐܝܕܐ ܟܐܡܪ ܡܢ ܐܝܟܐ
ܘܒܬܪܐ ܒܪܢܐ ܕܡܠܬܐ ܟܕ ܒܥܐ ܕܘܝܕ ܡܢ ܡܪܐ ܟܠ
ܕܢܗܘܐ ܠܢ ܡܪܝܐ ܛܝܒܘܬܟ ܐܝܟܢܐ ܕܣܒܪܝܢ ܠܟ
ܘܡܕܡܝܢܐ ܒܪܢܐ ܕܦܘܠܚܢܐ ܕܦܪܨܘܦܐ ܠܘܬ ܦܪܨܘܦܐ
ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܝܟܢܐ ܕܠܐܒܐ ܐܝܬ ܚܝܐ ܗܟܘܬ ܠܒܪܐ
ܘܠܐ ܦܪܝܫܐ ܗܝ ܐܝܟܢܐ ܒܣܘܟܠܐ ܡܢ ܐܟܙܢܐ
ܕܐܝܬ ܒܗ ܣܘܟܠܐ ܕܡܚܘܝܢܘܬܐ ܥܠ ܟܠ ܡܠܐ

De voce quomodo.

Vox *quomodo* quinque modis occurrit in libro syriaco: | 1) modo interrogationis, e. gr. *quomodo mulier blanditur?* | 2) modo admirationis, e. gr. *quomodo exaruit ficus;* | 3) ut cognoscam quomodo, scilicet unde;| 4) modo vocis quia e. gr. *rogavit David a domino omnium:* | *sit nobis, domine, gratia tua, quia te confidimus*; | 5) modo comparationis personae cum persona, e. gr. *ut patri eodem modo vita est filio;* | et in significatione non differt haec vox *aikano* a voce *akzen,* cui inest significatio demonstrationis in omnia verba.

ܡܛܠ ܗܝ ܕܟܡܐ

ܡܬܦܢܝܢ ܬܪܬܝܢ ܟܡܐ ܢܥܠܠ   ܐܝܟ ܡܢ ܓܒܐ ܕܫܘܐܠܐ
ܐܝܟ ܗܝ ܕܟܡܐ ܦܬܘ̈ܬܐ   ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܘܢܘ̈ܢܐ
ܘܐܚܪܢܝ ܓܒܐ ܕܚܘܫܒܐ   ܐܝܟ ܗܝ ܕܒܪܐ ܡܪܘܕܐ
ܟܡܐ ܐܓܝܪ̈ܐ ܒܒܝܬ ܐܒܝ ܐܝܬ   ܕܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ ܠܣܒܥܬܗܘܢ

ܡܛܠ ܗܝ ܕܡܐ

ܘܠܡܐ ܚܡܫ ܙܢܝܢ ܐܢ̈ܫܐ   ܐܝܬ ܗܘ ܒܡܡܠܠܐ ܘܬܫܥܝܬܐ
ܓܒܐ ܡܢ ܫܘܐܠܢܝܬܐ   ܕܡܐ ܠܝ ܘܠܟ ܐܘ ܢܒܝܐ
ܕܓܒܐ ܕܡܬܕܡܪܢܘܬܐ   ܕܡܐ ܝܐܝܐ ܠܡܠܟܐ ܚܟܡܬܐ
ܘܐܝܟ ܐܡܬܝ ܕܬܚܘܡܝܘܬܐ   ܕܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܫܪܘܬܐ

De voce quot.

Duplici modo *quot* usurpatur: 1) modo interrogationis, | e. gr. *quot corbes sunt vobiscum panis et piscium;* | 2) modo ratiocinationis, e. gr. *dictum filii rebellis:* | *quot mercenarii sunt domo patris mei qui comedunt panem ad satietatem usque.*

De voce quod.

Voci quod quinque modi sunt in sermone et in narratione: | 1) (occurrit) modo interrogativo, e. gr. *quid mihi et tibi o propheta;* | 2) modo admirationis, e. gr. *quam decora est regi sapientia;* | 3) sensu vocis quando definitionis, e. gr. *quando facies prandium;*|

ܘܡܢܐ ܕܗܢܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܗܒܠܝ ܡܢ ܡܐ ܕܒܥܘܒܟ
ܘܡܢܐ ܕܡܢܝܢܐ ܕܡܐܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܪ ܩܠܐ ܕܟܡܐ

ܡܛܠ ܗܝ ܕܥܕܡܐ

ܬܪܝܢ ܫܘܘܕܥܐ ܠܥܕܡܐ ܣܘܟܠ ܚܟܝܡܐ ܐܘ ܡܫܬܟܠܢܐ
ܚܕ ܡܢ ܒܗ ܐܬܪܢܝܐ ܘܐܚܪܢܐ ܠܙܒܢ ܙܒܢܢܝܐ
ܐܝܟ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܥܩܪ ܚܪܒܘ ܒܗ ܘܥܕܡܐ ܠܡܩܘܪ 375
ܘܐܢ ܨܒܐ ܠܗ ܐܢܐ ܗܪܟܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ
ܘܐܬܪܢܝܐ ܐܬܐ ܠܡܕ ܘܙܒܢܢܝܐ ܠܗܘܢ ܕܠܕ

4) modo vocis id, sicut dicis *da mihi ab eo quod in sinu tuo est*; | 5) modo vocis numeralis centum, quae echo est vocis quot.

De voce usque.

Hujus vocis duplicem significationem cognosce, o sapiens: | alteram localem, alteram temporalem, | e. gr. 375
usque ad radicem vastaverunt et ad Moqor usque; | et *si volo eum hic remanere donec veniam.* | Et localis signum est *l*, temporalis *d*.

ܫܠܡ ܕܦܢܝ

ܫܘܪܝܐ ܗܟܝܠ ܕܡܐܡܪܐ

ܦܘܣܩ ܫܘܪܝܐ ܠܣܘܟܐ ܘܦܘܠܓܐ ܕܡܠܬܐ

ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܦܘܠܓܐ ܕܫܡܐ ܐܝܟ ܐܦ ܕܪ̈ܓܐ
ܢܐܬܐ ܠܡܠܬܐ ܡܩܪܒܬܐ ܢܒܨܝܘܗ ܒܥܘܩܒܬܐ
ܕܐܡܝܢ ܡܠܬܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܠܐ ܦܫܝܛܐ ܥܡ ܙܒܢܐ
ܕܩܢܝܐ ܣܘܟܠܐ ܡܫܡܠܝܐ ܠܘܩܒܠ ܗܘ ܕܐܣܘܪܐ
ܘܩܢܝܐ ܫܘܝܐ ܒܡܢܝܢܐ ܠܡܢܘ̈ܬܐ ܬܠܬܐ ܕܙܒܢܐ
ܕܥܒܪ ܐܝܟ ܐܟܠ ܩܢܐ ܕܩܐܡ ܐܝܟ ܐܟܠ ܩܢܐ
ܕܥܬܝܕ ܐܝܟ ܢܐܟܘܠ ܢܩܢܐ ܢܩܪܐ ܢܒܢܐ ܐܦ ܢܥܢܐ

CAPUT SECUNDUM.

De iis quae verbo accidunt.

Primo, de definitione et divisione verbi.

Ad hunc usque locum sunt divisiones et gradus nominis, | nunc ad verbum accedamus in quod quam diligentissime inquiramus. | Dico: verbum est vox simplex cum tempore, | quae possidet sensum perfectum, opposita illa conjunctioni, | et quae quam certissime in numero congruit cum tribus partibus temporis, | praeteriti e. gr. *comedit, possedit,* praesentis *comedit, possidet,* | et futuri *comedet, possidebit, vocabit, aedificabit* etiam *respondebit.* | Et praesentia et futura

ܘܦܪܫܝܢ ܐܦ ܕܒܫܝܢܐ ܒܗܫܐ ܘܡܚܪ ܡܬܦܫܩܢ
ܕܒܟܝܢܐ ܩܪܝܒܢ ܘܐܣܟܡܝܗܘܢ ܐܦ ܕܡܝܢ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܟܠ ܗܫܐ ܘܐܟܠ ܠܡܚܪ ܗܘ ܕܒܫܐ
ܘܢܐܟܘܠ ܬܘܒ ܗܫܐ ܥܡܟܘܢ ܘܢܐܟܘܠ ܡܚܪ ܗܘ ܩܪܝܐ

ܡܛܠ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܪܝܢ ܡܢ ܚܕܢܝܢ ܘܗܢܝܢ ܕܥܒܪܝܢ

ܘܡܥܒܕܢܘܬܐ ܡܢ ܠܬܪܝܢ ܡܬܦܠܓܢ ܡܬܦܠܓܢ ܐܢܝܢ
ܟܕ ܡܢܗܝܢ ܩܝܡܢ ܥܡ ܚܕ ܐܘ ܡܢ ܗܢܐ ܠܗܘ ܥܒܪܝܢ
ܩܕܡܝܬܐ ܐܝܟ ܩܡ ܐܙܠ ܝܬܒ ܫܚܢ ܢܦܩ ܐܦ ܥܠ
ܘܬܢܝܢܝܬܐ ܡܚܐ ܘܩܛܠ ܫܕܐ ܚܙܐ ܘܐܥܒܪ ܘܐܟܠ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܙܠ ܦܘܠܘܣ ܘܢܦܩ ܠܗ ܐܦ ܦܝܠܝܦܘܣ
ܘܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܡܨܪܝܐ ܘܐܥܒܪ ܡܘܫܐ ܠܥܒܪܝܐ

distinguuntur in *nunc* et *cras*, | haec quia invicem conjunctae sunt similes eorum formae et cognatae: | dicis: *nunc comedit* et *cras comedit mel*, | iterumque *comedet nunc vobiscum* et *cras comedet invitatus*.

De actionibus, quae non transeunt ex altero in alterum et de iis quae transeunt.

Actiones in duas classes dividuntur, | cum nonnullae apud unum remaneant, aut transeant ex hoc in hunc. | Primae classis verba sunt *stetit*, *profectus est*, *sedit*, *calefactus est*, *exiit*, *ingressus est*, | secundae classis *verberavit*, *interfecit*, *abjecit*, *vidit*, *transire jussit* et *comedit*. | Dicis: *profectus est Paulus* et *exiit sibi Philippus*, | et *percussit Dominus Aegyptios* et *transire jussit Moses Hebraeos*.

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܕܟܪܝܘܬܐ ܒܡܠܐ

ܘܐܬܘܬܐ ܕܕܟܪܝܘܬܐ ܐܪܒܥ ܐܫܟܚܢ ܒܡܠܬܐ
ܒܫܘܩܠܐ ܕܬܘ ܐܬܘܬܐ ܒܝܚܝܕܝܐ ܐܝܟ ܐܬܐ
ܘܒܣܘܓܐܐ ܬܘܣܦܬܐ ܕܘܘ ܟܕ ܐܡܪܬ ܐܬܘ ܘܚܘܝܘ
ܘܩܕܡ ܢܘܢ ܝܘܕ ܕܒܪܒܨܐ ܐܘ ܝܘܕ ܕܒܪܒܨܐ
ܐܟܡܐ ܕܝܬܒܝܢ ܐܟܠܝܢ ܫܬܝܢ ܘܚܕܝܢ
ܘܐܦ ܘܘ ܕܒܥܨܐ ܐܟܡܐ ܕܐܡܪ ܐܬܝܢ

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܡܥܒܕܢܝܬܐ ܕܢܩܒܘܬܐ

ܘܐܬܘܬܐ ܕܢܩܒܘܬܐ ܬܠܬ ܐܢܝܢ ܘܝܕܝܥܢ
ܬܘ ܢܘܢ ܥܡ ܝܘܕ ܟܕ ܐܡܪܬ ܐܬܬܙܝܥ ܡܢ ܐܙܝܥ
ܘܫܡܥܬ ܘܢܫܡܥܘܢ ܘܙܥܘ ܒܪܝܬܐ ܡܬܬܙܝܥܢ
ܠܦܘܪܩܢܟ ܚܙܝܢ ܥܝܢܝ ܐܡܪ ܐܢܬ ܘܬܫܡܥܢ

De litteris masculinitatis in verbis.

Quattuor litterae masculinitatis in verbo occurrunt: | ablatio litterae *tau* in singularibus e. gr. *venit,* | et in pluralibus additio litterae *vav,* nam dicis: *venerunt* et *ostenderunt.* | Et ante *nun jud* cum i pronuntiata, vel *jud* cum e, | e. gr. *sedunt, comedunt, bibunt* et *laetantur;* | et *vav* cum u ante *nun,* e. gr. *venient.*

De litteris femininum efficientibus in verbo.

Litterae femininum efficientes tres et sunt et notae sunt, | *tau, nun* quibus accedit *jud,* nam dicis *vacillat* a *vacillat* | et *audivit* et *audient,* et *contremuerunt creaturae concutientes,* | *salutem tuam oculi mei*

ܘܡܫ̈ܬܠܡܢܝܬܐ ܡܢܐ ܥܒ̈ܕܝ ܕܠܕܡ̈ܗܝܢ ܐܝ̈ܕܝܟܝ ܐܫ̈ܕܝ
ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܒܐܬܘܬܐ ܟܬܘܒ ܐܢܝ̈ ܕܡܢܩܒܢܘܬܐ
ܕܐܝܬܝܗ̇ ܝܘܕ ܐܝܕܐ ܕܫܠܝܐ ܘܒܣܘܦܐ ܕܡܠܬܐ ܣܝܡܐ
ܘܣܦܩܐ ܕܒܟܬܒܐ ܠܡܦܪܫܘ ܕܟܪ̈ܐ ܘܢܩܒ̈ܬܐ ܒܐܣܟܡܐ
ܘܫܩܠܐ ܠܗܘܢ ܠܒܘܠܒܠܘܬܐ ܡܢ ܣܘܟܠܐ ܕܪܓܫܬܐ
ܘܠܐ ܬܫܡܥ ܠܐܢܫܐ ܕܟܠܐ ܡܢ ܦܘܪܫ ܡܠܬܐ ܗܘܝܐ
ܘܡܬܚܦܛ ܠܡܥܒܕܘ ܒܘܠܒܠܐ ܕܩܪܝܢܐ ܟܕ ܠܐ ܠܗ ܐܬܚܬܡ
ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܐ ܙܥܘܪܬܐ ܕܥܒܪܢ ܠܢܩܒܘܬܐ
ܡܫܬܚܠܦܢ ܘܒܕܡܘܬܗܝܢ ܡܬܦܪܫܢ ܒܐܣܟܡ̈ܝܗܝܢ
ܘܒܟܬܝܒܬܐ ܕܠܐ ܝܘܕ ܡܬܚܬܡܢ
ܐܝܟ ܢܫ̈ܐ ܒܫܒܬܐ ܫܠܝ̈ ܘܒܠܠܝܐ ܩܪ̈ܢܬܐ ܩܪܝ̈
ܘܐܘܠܨܢܗ ܕܠܒܝ ܣܓܝ ܘܥܡܡ̈ܐ ܣܪܝܩܬܐ ܪܢܝ̈

exspectaverunt, et *mulieres illae*, *quae sanatae sunt*,| et *perfectae quid fecerunt ut sanguinem earum manus tuae effunderent:* | haec omnia cum littera femininum efficiente scribe, | quae est *jud* illa quae quiescit et in fine verbi ponitur | et sufficit in scriptura ad discernenda masculina et feminina figurâ, | et tollit dubitationem ex intellectu sensus; | neque audias illum qui vetet discrimen verbi scripti | et efficere studeat confusionem lectionis accuratius non signatae. | Sin autem verba parva in feminina transeuntia | mutantur et in similibus eorum formis distinguuntur, | in scripturis sine littera *jud* obsignantur, | e. gr. *mulieres die sabbati quieverunt*, et *nocte cornua vocaverunt*, | et *angustiae cordis mei multiplicatae sunt*, et *gentes res inanes cogitaverunt*.|

ܒܕܟܪܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܚܙܐ ܟܕ ܠܢܩܒܘܬܐ ܩܪܐ ܘܪܢܐ
ܟܕ ܥܒܪ ܢܩܒܘܬܐ ܬܚܙܝ ܕܪܢܝ ܠܗܠܝܢ ܘܪܝܒ ܬܐܡܪ
ܠܗܦܟܐ ܕܣܟܝ ܥܒܕ ܐܦ ܢܟܠ ܕܐܬܦܪܫ ܐܡܪ ܐܦ ܩܛܠ
ܒܗܝ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܥܒܕ ܘܐܢܬܬܐ ܐܦ ܢܫܐ ܥܒܕܝ
ܡܟܝܠ ܝܘܕܐ ܗܪܟܐ ܦܪܫܐ ܘܬܡܢ ܐܦܠܐ ܙܘܥܐ ܕܩܠܐ

ܡܛܠ ܩܘܦܣܐ ܕܡ̈ܠܐ

ܩܘܦܣ ܡ̈ܠܐ ܕܒܓܠܝܘܬܐ ܗܘܐ ܒܐܪܒܥܐ ܐܕܫܝܢ
ܒܫܩܠܬܐ ܕܐܠܦ ܡܢ ܪܫܐ ܕܡܠܬܐ
ܐܟܬܘܒ ܓܝܪ ܐܟܬܘܒ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܟܬܒ ܐܢܐ
ܐܘ ܒܫܕܝܐ ܕܢܘܢ ܡܢ ܚܪܬܐ ܟܕ ܐܡܪ ܬܐܘ ܡܢ ܬܐܘܢ
ܟܝ ܬܐܡܪ ܠܘ ܡܢ ܠܘܬ ܐܦ ܩܘܡ ܡܢ ܩܘܡܝ
ܘܐܣܦܩܘܢ ܠܟܠ ܡܢ ܐܣܦܩܝܢܘܢ ܐܦ ܕܩܕܡܝܗܘܢ ܡܢ ܕܩܕܡܝܗܘܢ

In masculino dicis *chezo*, *qero*, *reno*, | et cum ad feminina transeas, dicis *chezai* et *renai*, | quae forma opposita est formis *saki*, *'ebad* etc., | nam dicis *vir fecit*, et his verbis similiter etiam *mulieres fecerunt*,| ergo hoc loco littera *jud* distinguit, illuc motio tantum vocalis.

De contractione verborum.

Contractio verborum quam clarissime quattuor modis fit: | videlicet ablatione litterae *olaf* ab initio verbi,| nam ex *'ektub 'no* formas *koteb 'no*; | tum abjectione litterae *nun* a fine, | nam formas *tau* e *tavun* etc.;|

ܡܫܬܪܝܢ ܬܘܒ ܡܢ ܫܪܝܢ ܒܢܩܒܬܐ ܘܙܠܝ ܡܢ ܙܠܝܢ
ܘܡܫܬܪܝܢ ܐܠܦ ܡܢ ܢܘܢ ܕܒܗ ܐܦ ܢܩܒܬܐ ܫܘܝܢ ܐܢܘܢ
ܐܝܟ ܦܬܟܬ ܡܢ ܦܬܟ ܐܢܬ ܘܦܬܟܬܝ ܬܘܒ ܡܢ ܦܬܟܐ ܐܢܬܝ
ܘܡܫܬܪܝܢ ܫܝܢ ܡܢ ܣܘܦܐ ܒܝܚܝܕܝܘܬܐ ܕܒܗ ܡܠܬܐ
ܟܝ ܓܓܪܬܐ ܠܟܘ ܢܝܪܬ ܐܡܝܪܐ ܚܪܬ ܡܢ ܚܪܫܬ
ܥܘܙܠܐ ܥܐܠܐ ܠܣܘܦܐ ܕܢܩܝܠܐ ܡܢ ܝܩܪܐ ܕܡܠܠܐ

ܡܛܠ ܡܩܒܠܬܐ ܕܢܦܠܢ ܥܠ ܡܠܐ

ܠܡܠܐ ܐܪܒܥܐ ܡܩܒܠܬܐ ܢܩܦܢ ܐܝܟ ܐܬܘܬܐ ܡܢܬܐ
ܡܢ ܡܘܪܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܡܢܐ ܗܪܟܐ ܡܘܪܐ ܐܢܬ
ܘܐܢ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܡܘܪܐ ܐܦ ܐܢܬܬܗ ܥܡܗ ܬܡܘܪ
ܘܐܢܬ ܐܚܝ ܐܢ ܗܘ ܕܬܡܘܪ ܐܦ ܐܢܐ ܥܡܟ ܐܡܘܪ

in femininis *zelj* e *zelein;* | tum ablatione litterae *olaf* a *nun,* qua in re feminina (masculinis) aequantur, | e. gr. *potchat* e *potach ant,* iterumque *potchatj* e *potcho antj;* | denique ablatione litterae *schin* a fine in verbo singulari, nam guttur *cherat* (obmutuit) dicitur e *cherschat.* | Contractio autem eum ad finem ingreditur ut gravitatem sermonis levet.

De casibus qui verbis accidunt.

Quattuor casus verba sequuntur secundum litteras vocis *mento;* | nam e *mora* dicis: *quamobrem hic moraris,* | et *si iste vir moratur etiam uxor ejus cum illo morabitur,* | et *tu o frater si moraberis etiam ego tecum morabor.*

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܬܘܣܦܬܐ ܕܥܐܠܢ ܥܠ ܡ̈ܠܐ ܣܛܪ ܡܢ ܡܦ̈ܠܬܐ

ܚܡ̈ܫ ܐ̈ܢܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܥܐܠܢ ܒܡܠܘܗ ܬܘܣܦܬܐ
ܠܡ̈ܠܐ ܣܛܪ ܡܢ ܐܡܢܬ ܗܝ ܗܘ ܐܡܪܐ ܕܐܬܡܢܝܬ
ܛܝܬ ܕܠܬ ܬܘ ܙܝ ܐܦ ܥܐ ܐܝܟ ܕܐܨܛܒܥ ܡܢ ܨܒܥܐ
ܘܐܬܚܣܕ ܐܦ ܐܨܛܒܬ ܘܐܬܛܦܛܦ ܐܦ ܐܨܛܒܝܬ
ܘܐܙܕܘܥ ܐܦ ܐܙܕܝܢ ܘܐܙܕܟܝ ܐܦ ܐܙܕܒܢ
ܘܐܬܕܡܪ ܐܦ ܐܫܬܠܚ ܘܐܫܬܥܒܕ ܐܦ ܐܫܬܘܙܒ
ܘܐܬܚܝܠ ܐܦ ܐܬܒܙܙ ܘܐܬܪܙ ܐܦ ܐܬܓܙܙ
ܥܐ ܕܐܬܚܡܥ ܒܚܡܝܪܐ ܓܠܝܐ ܕܗܘܐ ܝܬܝܪܐ

De litteris additamenti quae praeter casus verba ingrediuntur.

Quinque sunt litterae quae tanquam additamentum ingrediuntur | verba praeter litteras vocis *'amnat,* (additamentum) videlicet hoc dinumeratum est: | *tet, d, tau, zai* etiam *'e, e.* gr. *tinctus est* e *tinctura,* | *probris affectus est* et *ornatus est* et *instillata est* et *complacita est;* | et *motus est, armatus est, projectus est, victus est* et *venumdatus est;* | et *admiratus est, missus est, subjectus est,* et *liberatus est;* | et *corroboratus est, direptus est, arcanum factum est* etiam *tonsus est;* | et litteram *'e* vocis *fermentatus est* fermento superfluam esse in aperto est.

ܐܣܛܠܐ ܗܝ ܕܐܡܪܐ ܡܢ ܡܬܠܐ

ܕܐܝܟܢܐ ܕܩܐܡ ܘܕܥܬܝܕ ܢܒܨܐ ܠܡܫܡܫܢܘܬܐ ܚܕܢܝܬܐ ܕܩܪܝܒ
ܕܕܟܪ ܐܘ ܢܩܒܐ ܘܠܣܓܝܐܐ ܗܢܝܢ ܕܬܪܬܝܢ
ܘܦܩܕܢܐ ܡܢ ܐܡܪܐ ܕܦܩܕܐ ܡܢ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܡܬܝܠܕܐ
ܘܡܫܚܠܦ ܦܪܨܘܦܐ ܦܢܝܐ ܠܦܘܬ ܩܢܘܢܐ ܣܘܪܝܝܐ

ܟܝܠܐ ܩܕܡܝܐ

ܗܝܕܝܢ ܡܢ ܢܟܬܘܒ. ܢܦܩܘܕ ܢܪܕܐ ܢܫܐܠ ܘܢܦܩܘܕ
ܢܣܡܟ ܢܚܬܐ ܕܐܬܪ ܢܦܘܩ ܢܣܒ ܢܐܙܠ ܢܐܠܐ ܢܐܟܘܠ
ܢܐܙܠ ܢܐܡܘܪ ܐܘ ܢܐܠܘܦ ܟܕ ܩܘܕܡܝܬܐ ܬܦܠ ܡܢܟܢ
ܟܘܢ ܐܬܝܟ ܡܢ ܫܘܪܟܢܐ ܘܡܦܪܫܐ ܗܘ ܦܩܘܕܐ
ܠܕܟܪܐ ܫܕܪ ܡܢ ܢܫܕܪ ܐܢ ܐܦ ܡܢ ܢܫܕܪ

Quomodo e verbis temporis praesentis et futuri exploremus substantiam singularem, quae proxime est masculina vel feminina, et pluralem masc. et fem. generis.

Et verbum quod imperat e futuro derivatur | et possidet varietatem personarum secundum canonem syriacum.

Mensura prima.

Igitur a tertia persona singularis futuri formae *scribet* etc., | si imperativum enuntiare vis, | tolle litteram *nun* ab initio, et cum reliquis litteris verbi impera masculo e. gr. *mitte* a *mittet* etc. | Et si feminae im-

ܘܐܢ ܬܐܡܘܪ ܐܡܪ ܐܡܘܪ ܘܐܢ ܬܐܡܪ ܐܡܪ ܩܛܘܠ
ܘܐܢ ܬܫܡܥ ܐܡܪ ܐܫܡܥ ܘܐܢ ܕܫܡܥ ܗܘܝܬ ܫܡܥܝ
ܘܡܬܟܬܒܢܐ ܡܢ ܐܬܟܬܒ ܒܡܫܡܥܢܐ ܐܫܡܥܘܗ ܡܢܝ
ܘܡܠܡܕܢܐ ܠܐ ܬܠܡܕܘܗ ܐܠܐ ܡܢ ܡܠܦܢܐ ܡܫܡܥܝܘܗ
ܘܐܡܪ ܩܘܡܝ ܘܡܠܟܝ ܐܦ ܐܙܠܝ ܘܬܒܝ ܘܐܬܪܝ ܘܡܦܪܝ ܘܦܠܘܚܝ
ܘܫܠܡܘܬܐ ܡܢ ܬܫܒܘܩ ܡܠܬܐ ܘܘ ܐܘܣܦ ܠܗܘܢ
ܐܘ ܥܡ ܘܘ ܐܘܣܦ ܐܦ ܢܘܢ ܘܐܡܪ ܐܠܦܘ ܘܐܠܦܘܢ
ܗܘ ܗܟܢܐ ܘܠܢܩܒܬܐ ܡܢ ܬܦܩܘܕ ܣܓܝܐܬܐ
ܡܠܬܐ ܝܘܕ ܐܘܣܦ ܠܗܝܢ ܘܕܐܠ ܒܝܘܕ ܬܩܦ ܢܘܢ
ܘܬܐܡܪ ܕܐܚܘܬܐ ܐܬܝܢ ܘܬܒܝܢ ܘܡܦܪܝܢ ܘܡܟܬܒܝܢ ܘܦܠܘܚܝܢ
ܘܗܟܢܐ ܬܒܝܢ ܘܐܬܪܝܢ ܘܡܦܪܝܢ ܐܦ ܦܠܘܚܝܢ

ܟܝܠܐ ܬܪܝܢܐ

ܘܐܢ ܢܬܒܥܬܐ ܘܢܬܒܥܬܐ ܘܢܩܛܠܐ ܘܢܐܬܐ ܘܢܫܡܥܐ
ܘܢܬܡܠܐ ܐܦ ܢܬܦܢܐ ܘܢܬܬܢܚܐ ܐܦ ܢܬܟܬܒܐ
ܒܕܘܟ ܢܘܢ ܐܠܦ ܐܠܦ ܘܡܬܩܒܠܐ ܒܡܫܡܥܢܐ ܐܫܡܥ

perare vis, imperativo adde litteram *jud*, | quam linguâ non pronuntias sed quiescentem relinquis; | et dic *surge* etc. Et si ad multos imperativus refertur litteram *vav* quiescentem adde; vel cum littera *vav* etiam *nun* conjunge, et dic *docetote;* et sic similiter feminis si imperas multis, quiescentem iis adde litteram *jud,* et accidit ut litterae *jud* litteram *nun* adjungas, | et dicas *sorores patienter fertote* etc.

Mensura secunda.

Vocibus *netbaite* etc. loco *nun* adjunge *olaf* et pro-

ܘܡܢ ܢܬܒܥܝܬܐ ܐܬܒܥܝܬܐ   ܐܡܪ ܘܡܢ ܢܫܒܐ ܐܬܦܝܐ
ܐܡܪ ܘܡܢ ܢܫܒܐ ܐܡܪ ܫܒܐ   ܐܟܦܝܐ ܕܡܢ ܢܫܒܐ ܐܫܒܐ
ܘܡܢ ܢܬܦܢܝܐ ܐܬܦܢܝܐ   ܘܡܢ ܢܬܒܥܝܐ ܐܬܒܥܝܐܐ
ܐܠܐ ܒܟܝܠܐ ܕܢܫܒܐ   ܕܠܐ ܐܠܦ ܐܡܪ ܫܒܐ
ܘܒܢܩܒܬܐ ܡܢ ܐܠܦ   ܒܝܘܕ ܕܡܬܡܠܠܐ ܡܬܚܠܦ
ܘܐܡܪ ܐܬܒܥܝ ܘܫܪܟ   ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܬܘܒ ܘܐܡܪ
ܘܠܣܓܝܐܐ ܦܩܘܕ ܒܘܐܘ   ܕܡܬܡܠܠܐ ܐܝܟ ܐܬܚܒܘ
ܘܐܬܚܒܘ ܘܐܢ ܫܦܪ   ܘܐܬܚܒܘܢ ܘܐܬܒܥܘ ܘܐܬܦܢܘ
ܘܐܢ ܠܣܓܝܐܬܐ ܦܩܕ ܠܟܘܢ   ܬܪܬܝܢ ܝܘܕܝܢ ܥܡ ܢܘܢ
ܘܐܦ ܠܟܠܗܘܢ ܬܪܬܝܢ   ܐܘܣܦ ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܢ
ܐܬܒܥܝܢ ܘܐܡܪ ܐܬܦܢܝܢ   ܘܫܪܟܝܢ ܘܐܬܚܒܝܢ

ܟܝܠܐ ܬܠܝܬܝܐ

ܘܡܢ ܟܝܠܐ ܕܢܩܪܐ ܘܢܦܩܐ   ܘܢܫܬܐ ܘܢܫܝܐ ܐܦ ܢܗܘܐ
ܒܕܘܟ ܐܠܦ ܕܒܪܒܨܐ   ܐܠܦ ܡܢ ܗܘ ܕܒܚܒܨܐ
ܘܐܬܠ ܠܝܘܕ ܘܐܡܪ ܕܦܩܝ   ܚܙܝ ܘܚܙܝ ܒܪܝ ܠܟ ܘܚܙܝ

nuntia finem verbi in imperativo cum Zeqofo, | et é *netbaite* dic *etbaito* | etc., sed in mensura vocis *neschave* sine olaf dic *schavo*. Et in feminino *olaf* mutatur in *jud* quae pronuntiatur, | et dic *etbaitoi* etc. Et multis impera cum littera *vav*, quae profertur e. gr. *etchavau*; et si tibi placet adde *nun* e. gr. *etchavaun*. Et si imperas iis quae multae sunt *duas jud* cum *nun*| adde et dic *armojein* etc.

Mensura tertia.

Et mensurae *neqre* etc. loco *olaf* cum *e* pronuntiatae adjunge *jud* quae cum *i* pronuntiatur, et *nun* tolle

ܘܠܢܩܒܬܐ ܟܕ ܦܩܕܬ، ܥܡ ܝܘܕ ܗܘ ܐܦܩ ܠܚܒܨܐ ܗܘ

ܟܕ ܬܐܡܪ ܕܚܕܝ ܚܕܝ ܣܢܝ ܚܕܝ ܦܠܚܝ ܩܪܝ

ܘܐܢ ܢܣܓܘܢ ܦܩܘܕܝܬܐ ܒܘܐܘ ܘܢܘܢ ܨܘܪ ܦܩܘܕܝܐ

ܟܕ ܬܐܡܪ ܕܩܪܘ ܩܪܘ ܣܢܘ ܚܕܘ ܦܠܚܘ ܩܪܘ

ܘܐܢ ܢܚܐ ܐܡܪ ܩܪܘܢ ܣܢܘܢ ܚܕܘܢ ܩܪܘܢ

ܘܒܢܩܒܬܐ ܠܘܐܘ ܫܚܠܦ ܒܝܘܕ ܘܐܦܩ ܠܗܘ ܐܦܩ

ܘܐܡܪ ܩܪܝܢ ܣܢܝܢ ܦܠܚܝܢ ܣܢܝܢ ܩܪܝܢ

ܟܝܠܐ ܪܒܝܥܝܐ

ܡܠܝ ܢܬܒܥܠ ܐܦ ܢܬܥܛܦ ܘܬܠܝܬܝܬ ܦܬܚ ܡܦܬܚܬܐ

ܡܠܝ ܢܬܡܠܟ ܘܢܬܦܪܣ ܗܘ ܡܦܩܬ ܐܦ ܢܦܬܚܘܢ

ܠܐܬܘܬܐ ܗܝ ܠܬܠܝܬܝܬܐ ܕܦܣܩ ܦܬܚܐ ܒܦܘܩܕܢܐ

ܘܐܡܪ ܐܬܒܠܥ ܐܦ ܐܬܥܛܦ ܘܐܬܦܪܣ ܐܦܩ ܐܬܦܬܚܘܢ

ܘܡܬܠܐ ܐܬܟܠ ܘܐܬܦܪܝ ܘܐܬܡܪܗܢ ܐܡܪ ܐܬܦܬܚܝ

et dic *qeri* etc.; et feminae si imperas cum *o jud* illam vocali *i* instructam pronuntia | et dices *chedoi* etc.; et si imperativus ad multos refertur imperativum litteris *vav* et *nun* forma et dices *qerau* etc., et si tibi placet dic *qeravun;* et in femininis litteram *vav* permuta cum *jud* et cum Zeqofo pronuntia, addens litteram *nun;* | et dic *qerojein* etc.

Mensura quarta.

Vocum *netbela'*, *net'ataf* etc. litteram tertiam cum Petocho pronuntia, o puer, in imperativo et dic *etbal'*

ܡܬܩܛܠܢܐ ܗܘ ܐܫܩܠ ܘܐܡܪ ܐܫܬܘܬܦܬܘܢ ܐܬܟܬܒܬܝܢ
ܐܠܐ ܠܢܩܒܬܐ ܕܐܘܣܦ ܝܘܕܐ ܘܐܡܪ ܐܫܬܝ
ܡܫܚܠܦܐ ܐܫܬܝ ܘܐܘ ܘܐܡܪ ܐܬܟܬܒܘ ܐܦ ܐܫܬܘ
ܡܫܚܠܦܬܐ ܗܘ ܐܦ ܝܘܕ ܐܘܣܦ ܘܐܡܪ ܐܬܒܠܥܝܢ
ܘܐܬܩܛܠ ܘܐܬܦܩܕܢ ܘܐܬܦܪܩܢ ܘܐܬܟܬܒܢ

ܟܝܠܐ ܚܡܝܫܝܐ

ܡܢ ܟܝܠܐ ܕܢܬܦܢܐ ܡܬܚܠܐ ܡܬܚܫܒܢܐ ܡܬܚܠܐ
ܦܬܚ ܠܐܬܘܬܐ ܕܪܒܝܥܬܐ ܒܣܘܥܪܢܐ ܠܐ ܟܠܝܬܐ
ܐܬܦܢܝ ܐܬܚܫܒ ܘܐܬܚܠܝ ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܬܚܫܒ ܘܐܬܚܠܝ
ܡܬܩܛܠܢܐ ܚܠܘܦܐ ܕܙܩܦܐ ܐܟܘܬ ܐܦܘܐ
ܟܕ ܬܐܡܪ ܐܬܚܒܝ ܐܬܚܒܝ ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܬܚܫܒ ܘܐܬܚܠܝ
ܡܫܚܠܦܐ ܐܫܬܘ ܘܐܘ ܘܐܡܪ ܐܬܚܠܘ ܘܐܬܚܠܘ
ܡܫܚܠܦܐ ܘܐܘ ܥܡ ܢܘܢ ܐܘܣܦ ܘܐܡܪ ܐܬܚܠܘܢ
ܡܫܚܠܦܬܐ ܗܘ ܝܘܕ ܐܘܣܦ ܘܐܡܪ ܐܬܚܠܝܢ

etc.; | et feminino adde *jud* et dic *eschtautpj* etc., sed *a* vocis *eschtaj* cum Zeqofo commuta et dic *eschtoj;* et pluralibus adde *vav* et dic *et'atpv* et *eschtau;* et pluralibus femininis *jud* et *nun* adjunge et dic *etbal'ein* | etc.

Mensura quinta.

Mensurae *netpene* etc. litteram quartam cum Petocho pronuntia sine impedimento e. gr. *etpenai* etc.; et in feminino vocalis *a* permutationem videlicet *o* colloca, | dices *ezteboj* etc.; et pluralibus adjunge *vav* et dic *eztelau* etc., etiam pluralibus *vav* et *nun* adjunge et dic *eztelavun;* et pluralibus femininis *jud* et *nun* adjunge et dic *eztelojein.*

ܟܝܠܐ ܫܬܝܬܝܬܐ

ܘܡܢ ܢܬܩܛܠ ܘܢܬܐܡܪ ܐܢ ܬܦܩܘܕ ܐܡܪ ܐܬܐܡܪ
ܟܕ ܠܬܪܝܢܝܬܐ ܦܬܚ ܐܢܬ ܘܐܡܪ ܐܬܐܡܪܢ
ܘܐܬܐܡ ܠܩܛܠ ܡܢ ܐܬܩܛܐ ܒܗܢܐ ܟܝܠܐ ܡܬܕܟܝܐ
ܘܠܢܩܒܬܐ ܝܘܕ ܐܘܣܦ ܘܠܣܓܝܐܐ ܘܐܘ ܐܘܣܦ
ܘܠܣܓܝܐܬܐ ܬܘܒ ܝܘܕ ܠܦܘܩܕܢܐ ܫܘܬܦ
ܘܐܡܪ ܐܬܩܛܠܝ ܐܦ ܐܬܐܡܪܝ ܘܗܟܢܐ ܐܬܩܛܠܘ ܐܬܐܡܪܘ
ܘܐܬܩܛܠܝܢ ܐܬܩܛܠܝܢ ܐܬܐܡܪܝܢ ܕܠܐ ܢܘܢ ܠܟܠܗܝܢ ܫܒܘܩ

ܡܛܠ ܡ̈ܠܐ ܕܥܣܩܢ ܕܣܛܝܢ ܡܢ ܩܢܘܢܐ ܗܠܝܢ

ܘܒܬܪܗܝܢ ܟܕ ܐܦܫܩܢ ܘܐܝܟ ܕܡܫܟܚܐ ܢܗܪܢ
ܢܣܥܘܪ ܡ̈ܠܐ ܕܣܛܝܢ ܘܡܬܥܒܕܢܐ ܠܐ ܡܬܦܫܩܢ

Mensura sexta.

Et e *netekel* et *netemar* si imperas dic *etamr,* | litteram secundam cum petocho pronuntians et dicens *etamn,* | iterumque *etak* e *etake* secundum hanc mensuram mundatur; et feminino *jud* adjunge; et pluralibus *vav* adde; | et pluralibus femininis iterum *jud* in imperativo consocia, | et dic *etaklj* etc.; | sed sine *nun* omnes has formas mitte.

De verbis difficilioribus quae aberrant a canonibus istis.

Et postquam haec explicavimus et quantum fieri potuit illustravimus, visitemus verba quae aberrant et

ܢܐܙܠ ܕܐܬܝܗ܆ ܐܝܟ ܢܐܬܪ܀ ܘܙܕܩ ܗܘܐ ܕܐܙܠ ܬܐܡܪ܀
ܘܗܐ ܠܐ ܗܟܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܠܐ ܙܠ ܐܝܟ ܦܠ ܦܩܘܕܬ܀
ܘܢܐܡܪ ܗܟܘܬ ܐܝܟ ܢܐܬܪ܀ ܠܐ ܦܩܕܐ ܒܕܡܘܬ ܐܬܪ܀
ܟܝ ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܡܪ܀ ܒܦܘܩܕܢܐ ܐܠܐ ܐܡܪ܀
ܘܢܐܬܐ ܕܐܬܝܗ ܐܝܟ ܢܐܟܐ ܩܢܘܢܐ ܠܗ ܗܘ ܕܢܬܐ
ܒܗܘ ܕܬܐ ܦܩܘܕ ܐܢܬ ܠܐ ܬܝ ܐܟܘܬܐ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܚܝ
ܘܐܝܟ ܢܐܬܐ ܘܢܐܟܐ ܘܢܐܡܐ ܐܠܐ ܗܘ ܐܝܢܐ ܕܡܘܡܐ
ܠܐ ܗܝ ܐܡܪ ܐܢܬ ܬܐܡܐ ܘܐܦܠܐ ܬܘܒ ܒܕܡܘܬ ܡܝ ܚܝ
ܐܠܐ ܐܝܟ ܐܫܬܝ ܘܐܫܬܝ ܦܩܘܕ ܠܟ ܕܬܡܝ ܘܐܡܝ
ܘܠܘ ܟܠ ܡܠܐ ܐܘ ܛܠܝܐ ܠܡܠܬܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܠܚܘܕܐ
ܗܐ ܓܝܪ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܢܬܠ ܘܐܦ ܐܬܝܗ ܐܝܟ ܢܦܠ
ܠܐ ܗܝ ܡܬܐܡܪܐ ܒܕܘܟ ܬܠ ܐܟܘܬܐ ܕܐܦ ܡܬܐܡܪܐ ܦܠ

cum canonibus non conveniunt. *Ni'zal* convenit cum *ni'tar* et aequum esset dicere *'izal*, et ecce non sic dicis sed *zel* simili modo quo *pel* in imperativo formas.| Etiam *ni'mar* eandem formam habens ac *ni'tar*, non tamen imperat formâ *itar*, | nam non dicis *'imar* in imperativo sed *'emar*. | Et *ni'te'* formae *'niche'* canonem illum non sequitur, | nam in imperativo dicis *to*, non *tji* formae *chji*. | Ad *ni'te*, *niche* tertium verbum accedit *ni'me*, sed de illo qui jurat nunquam dicis *to'mo*, etiam non *mji* formae *chji* | sed ad analogiam formarum *'eschtai* et *'eschtoi* imperas *'tmai* et *'imti*. | Neque omnia verba, o adolescens, formam imperativam possident, | videlicet verbi *netel*, quod ejusdem formae est ac *nepel*, | imperativus *tel* nullo loco dicitur, ex analogia formae *pel*, quae dicitur; | neque in praete-

ܘܠܐ ܒܟܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܢܬܠ ‏ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܬܐܡܪܐ ܢܦܠ
ܘܥܒܘܪܐ ܠܘ ܥܠ ܟܠ ܡܠܝܢ ‏ ܥܐܠܐ ܢܘܢ ܕܥܬܝܕܘܬܐ
ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܕܗܒ ܡܠܬܐ ܗܒ ‏ ܕܐܚܝܬܗ ܗܝ ܕܡܠܬܐ ܣܒ
ܠܐ ܗܘ ܡܬܐܡܪܐ ܕܢܗܒ ‏ ܐܦܢ ܡܬܐܡܪܐ ܕܢܣܒ
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬ ܩܢܘܢܐ ‏ ܐܬܦܢܝ ܐܬܥܒܕ ܡܢ ܢܬܦܢܐ
ܐܠܐ ܐܬܦܢ ܬܘܒ ܐܡܪܐ ‏ ܡܠܬܐ ܪܘܚܐ ܒܡܙܡܘܪܐ
ܠܒܪ ܡܢ ܦܫܝܛܐ ܘܥܝܕܐ ‏ ܕܡܣܝܡ ܢܦܠ ܒܡܡܠܠܐ
ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܡܬܦܫܩܢ ‏ ܘܡܦܠܢ ܐܝܟ ܦܪܝܫܢ

ܡܛܠ ܡ̈ܠܐ ܕܡܬܩܪܝܢ ܒܙܩܦܐ ܘܒܦܬܚܐ ܒܥܒܪ

ܡ̈ܠܐ ܕܩܐܡ ܘܢܩܘܡ ‏ ܘܕܕܡܝܢ ܠܗܘܢ ܡܬܩܪܝܢ ܒܥܒܪ ܒܙܩܦܐ
ܐܝܟ ܩܡ ܫܡ ܢܚ ܛܠ ܐܝܟ ܪܡ ܕܢܩܘܡ ܢܫܝܡ ܢܢܘܚ

rito dicitur *netal*, ex analogia formae *nepal* quae occurrit. | Neque in omnia verba ingreditur *nun* temporis futuri, | e. gr. in vocem *hab*, quae socia est vocis *sab*; | nunquam dicitur *nehab* etiamsi *nesab* dicatur.| Secundum canones *etpnai* formatur e *netpne*, | sed *etpan* dicit verbum spiritus in psalmo | contra analogiam et consuetudinem eam, quae in sermone poni solet. | Et paulo post explicabuntur (haec verba), quo modo utique inter se differant.

De verbis quae cum zeqofo et de iis quae cum petocho in praeterito pronuntiantur.

Verba formae *qoimon* et *nequmon* et quae similis formae sunt in praeterito cum zeqofo pronuntiantur | e.

ܘܠܢܩܒܬܐ ܐܡܝܪܐ ܀ ܩܝܡܐ ܢܩܡܐ ܐܝܟ ܓܡܝܪܐ
ܘܦܥܠܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܝܟ ܢܥܠܘܢ ܀ ܦܬܚܐ ܒܗ ܕܥܒܪ ܡܩܢܝܢ
ܐܝܟ ܩܠ ܩܢ ܢܫܡ ܦܝܫ ܥܠ ܩܡ ܀ ܙܢ ܕܩ ܢܫܦ ܓܫ ܪܓ ܙܥ ܪܓ
ܘܠܢܩܒܬܐ ܐܡܝܪܐ ܀ ܒܐܙܐ ܓܐܙܐ ܐܝܟ ܓܙܐ

ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܐ ܗܘ ܦܘܩܕܐ ܠܥܒܪܐ

ܒܟܝܠܐ ܓܝܪ ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܀ ܫܘܐ ܦܘܩܕܐ ܠܥܒܪܐ
ܘܐܦ ܠܘܬ ܒܬܠܝܬܝܐ ܀ ܘܒܫܪܟܢܐ ܩܢܐ ܦܘܪܫܢܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܓܝܪ ܗܘ ܐܘܬܒ ܀ ܘܐܢܬ ܐܘ ܐܒܘܢ ܠܝ ܐܘܬܒ
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܬܬܪ ܚܒܪܟ ܀ ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬ ܐܬܬܪ
ܘܠܐ ܒܟܠܗ ܩܕܡܝܐ ܀ ܫܘܐ ܦܘܩܕܐ ܠܥܒܪܐ
ܟܕ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܗܘ ܐܣܪ ܀ ܘܐܢܬ ܛܠܝܐ ܒܟܘܬ ܐܣܘܪ

gr. *mosch* etc. | Et feminae dicitur *qoimo* etc. | Et verba formae *'o'lin* et *ne'lun* in praeterito petocho habent, | e. gr. *qal* etc. | Et feminae dicitur *bo'zo'* etc.

De iis verbis quae in imperativo et in praeterito ejusdem formae sunt.

In mensura prima imperativus aequalis est praeterito, | etiam in tertia; in aliis autem possidet distinctionem. | Nam dicis *sedere jussit*, et *tu o pater fac ut sedeam;* | et *ut socius tuus lucratus est, ita et tu lucrare.* | Neque tamen in tota prima mensura imperativus praeterito aequatur, | nam dicis *ille ligavit* et

ܘܐܝܟܢܐ ܕܗܘ ܦܘܩܕܢܐ ܢܛܪ ܗܟܘܬ ܐܦ ܐܢܬ ܛܪ
ܡܟܝܠܐ ܬܘܒ ܬܠܝܬܝܐ ܗܘܐ ܦܘܩܕܐ ܠܥܒܝܪܐ
ܒܪܡ ܒܡܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ ܠܐ ܒܚܕܝܐ ܝܚܝܕܝܐ
ܟܕ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܗܟܢ ܩܪܘ ܘܐܢܬܘܢ ܚܒܝܒܐ ܬܘܒ ܩܪܘ
ܡܟܝܠܐ ܗܟܢ ܐܚܪ̈ܢܝܐ ܦܘܪܫܢܐ ܓܠܝܢ ܕܢܗܝܪܝܢ
ܐܝܟ ܐܬܒܢܝܘ ܘܐܬܒܢܘ ܘܐܬܥܠܝܘ ܐܦ ܐܬܥܠܘ
ܘܐܬܒܢܝܬܘܢ ܐܦ ܐܢܬ ܐܬܒܢܝܬ ܘܐܝܟ ܕܐܬܟܬܒܘ ܐܦ ܐܬܟܬܒܬ
ܘܐܝܟ ܕܐܬܓܠܝܘ ܐܦ ܐܬܓܠܝܘ ܘܐܝܟ ܕܐܬܥܠܝܘ ܐܢܘܢ ܐܬܥܠܝܘ
ܘܕܐܬܐܟܠܘ ܐܢܬ ܐܬܐܟܠ ܘܐܝܟ ܕܐܬܐܟܠܘ ܐܢܬ ܐܬܐܟܠ

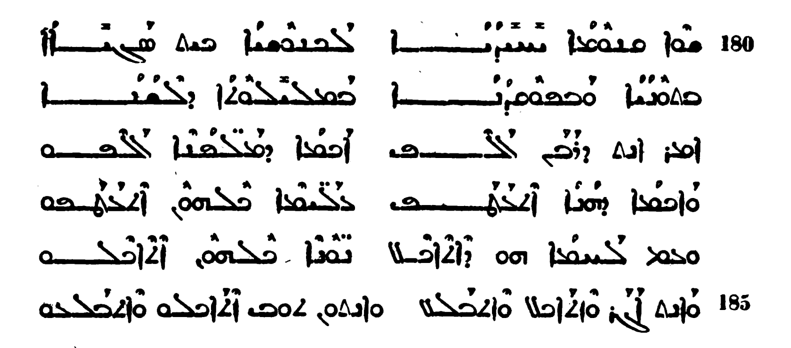
ܡܛܠ ܗܝ ܕܐܝܟܢܐ ܗܘܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ ܘܣܓܝܐܬܐ ܒܡܫܡܥܢܘܬܐ
ܘܠܐ ܒܨܘܪܬܐ ܕܟܬܝܒܬܐ

ܒܩܕܡܝܐ ܘܒܪܒܝܥܝܐ ܬܘܒ ܒܫܬܝܬܝܐ

tu o puer colliga; | et *sicut ille mandatum servavit, ita et tu serva.* | Etiam in mensura tertia imperativus praeterito aequatur, | non tamen in singulari sed tantum in plurali numero, | nam dicis *vocaverunt,* et *vos dilecti vocate.* In aliis mensuris distinctiones sunt perspicuae et clarae, | e. gr. *aedificati sunt* et *aedificamini, introducti sunt* et *introducimini,* | etc.

De eo quomodo verbum singulare et plurale par sit sono non figurâ scriptionis.

In mensura prima et quarta etiam in sexta | ae-

ܡܛܠ ܗܝ ܕܐܝܟܢܐ ܫܘܝܐ ܡܠܬܐ ܕܥܠ ܕܟܪܐ ܘܥܠ
ܢܩܒܬܐ ܒܩܠܐ ܘܠܐ ܒܟܬܒܐ .

ܒܦܬܚܐ ܘܒܪܒܝܥܝܐ ܗܟܘܬ ܐܦ ܒܫܬܝܬܝܐ
ܗܘܐ ܦܘܩܕܢܐ ܕܕܟܪܐ ܠܦܪܨܘܦܐ ܢܩܒܝܬܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܐܚܘܢ ܩܘܝ ܘܬܘܒ ܐܢܬܝ ܚܬܢ ܩܘܝ

quatur persona singularis congregationi magnae | in praeterito et in imperativo in pronuntiatione, | dicis *magister noster docuit sicut magistri nostri docuerunt,* et *sicut iste indutus est juvenes omnes induti sunt,* et *una cum pane qui comestus est pisces omnes comesti sunt,* et *tu morare, comedere, absorbere* et *vos comedimini* et *absorbemini.*

De eo quomodo par sit verbum quod ad masculum referatur et ad feminam sono non figura scriptionis.

In prima mensura, in quarta etiam in sexta | aequatur imperativus masc. personae femininae; | dicis: *frater noster morare* iterumque *tu soror nostra morare,*|

ܘܐܢܬܘܢ ܐܘ ܐܚܝ ܐܬܩܘܝܡܘ ‖ ܐܚܘܬܢ ܕܐܢܬܝܢ ܐܝܟ ܐܬܩܘܝܡܝܢ
ܗܟܘܬ ܐܦ ܒܡܫܘܬܦܘܬܐ ‖ ܕܥܡ ܕܟܪܐ ܘܥܡ ܢܩܒܬܐ
ܐܡܪ ܕܐܚܘܢ ܐܒܘܢ ܩܪܟ ‖ ܘܠܟܝ ܚܬܢ ܐܒܘܢ ܩܪܟܝ
ܘܠܟ ܩܕܝܫܐ ܡܪܝܐ ܓܒܟ ‖ ܘܠܟܝ ܩܕܝܫܬܐ ܡܪܝܐ ܓܒܟܝ
ܘܗܟܢܐ ܟܠ ܡܠܐ ܕܟܝܠܐ ‖ ܕܩܪܐ ܒܪܐ ܐܦ ܓܠܐ
ܒܗ ܕܡܘܬܐ ܒܟܠܗܘܢ ‖ ܡܠܠ ܠܕܟܪܝܗܘܢ ܐܦ ܠܢܩܒܬܗܘܢ
ܘܠܗܘܢ ܫܘܝܐ ܣܟܝ ‖ ܐܚܘܢ ܐܦ ܐܚܘܬܝ ܣܟܝ
ܘܒܪܝ ܡܕܡ ܠܐ ܥܒܕ ‖ ܕܒܢܬܟ ܟܠܡܕܡ ܥܒܕ

ܡܛܠ ܗܝ ܕܒܠܥܝܢ ܐܬܘܬܐ ܓܓܪܢܝܬܐ ܠܐܬܘܬܐ ܕܩܕܡܝܗܝܢ
ܡܢ ܚܕܐ ܡܢܗ ܡܦܬܚܢ

ܘܐܬܘܬܐ ܓܓܪܢܝܬܐ ‖ ܚܝܬ ܥܐ ܘܬܠܝܬܝܬܐ

et *vos fratres mei moramini* sicut *vos sorores nostrae moramini.* | Similiter etiam in conjunctione ea quae est cum masculo et cum femina, | dicis: *o frater noster pater noster te vocavit,* et *te o soror nostra pater noster vocavit,* | et *te o sancte dominus elegit,* et *te, o sancta, dominus elegit.* | Et hoc modo omnia verba mensurae *qero, bero* et *gelo:* in omnibus eodem modo alloquere et masculos et feminas. | Et his aequatur *saki, frater noster etiam sorores meae exspectaverunt,* et *filius meus nihil fecit quia filiae tuae omnia fecerunt.*

De eo quod litterae gutturales efficiant ut cum Petocho pronuntientur litterae illae quae ante eas positae sunt, si una cum aliqua littera in sermone occurrunt.

Litterae gutturales tres sunt, | *chet*, *'e* et tertia

ܡܢܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܗܠܝܢ ܥܡ ܐܠܐ ܘܬܚܬܝܬܐ ܕܡܢܗܝܢ ܗܐ
ܪܝܫ ܐܦ ܠܡܢܝܢܗ ܡܢܗܘܢ ܒܪܡ ܩܢܝܐ ܚܝܠܐ ܕܝܠܗܝܢ
ܡܕܝܢ ܐܢ ܩܢܝܐ ܡܠܬܐ ܒܐܚܪܝܬܗ ܓܪܓܪܢܝܬܐ
ܠܐܬܘܬܐ ܗܝ ܕܩܕܡܝܗ ܟܕ ܬܩܪܐ ܒܟܠܕܘܟ ܒܦܬܚܐ
ܡܠܠܝܗ ܟܕ ܠܐܬܘܬܐ ܕܡܝܡ ܒܪܝܫ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܐ ܬܣܝܡ
ܩܪܝ ܦܬܚ ܐܦ ܬܦܬܚܝܢ ܘܕܡܝܐ ܓܡܪ ܐܦ ܬܓܡܪܝܢ
ܦܬܚܬ ܠܟܘܢ ܐܦ ܬܦܬܚܢ ܘܬܓܡܪܘܢ ܬܓܡܪܢ ܬܓܡܪܝܢ
ܦܘܩܕܢܐ ܕܝܠܗ ܬܦܬܚܘܢܗ ܘܬܓܡܪܘܢܗ ܠܟܘܢ ܐܦ ܬܓܡܪܘܢܗ
ܘܐܬܘܬܗܝܢ ܒܗܢ ܬܦܬܚܢ ܬܦܬܚܝܢ ܐܦ ܬܓܡܪܝܢ
ܐܠܐ ܒܦܩܕܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܗܘ ܦܘܪܥܐ
ܒܗܘ ܟܠܗ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܦܪܘܥܘ ܘܡܠܬܗܘܢ ܡܘܬܒܐ
ܐܠܐ ܡܝܡ ܐܡܬܝ ܕܥܐܠܐ ܒܥܒܕܐ ܠܗܠܝܢ ܢܛܪܢ ܩܢܘܢܐ
ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܕܢܐܡܪ ܡܬܦܬܚܝܢ ܐܘ ܡܬܦܬܚܢ
ܐܠܐ ܢܐܡܪ ܗܘ ܡܬܦܬܚܝܢ ܐܘ ܡܬܦܬܚܘ ܐܦ ܡܬܦܬܚܝܢ
ܐܠܐ ܡܬܦܬܚܝܢ ܡܬܦܬܚܢ ܡܬܦܬܚܘ ܐܦ ܡܬܦܬܚܢ

he; | et *risch* licet non ex earum numero sit, tamen earum qualitatem possidet. | Ergo si possidet verbum 200 in fine gutturalem, | litteram illam, quam ante eam legis, quovis loco cum petocho pronuntia, | praesertim si litteram *mim* in initio vocis sermonis ponis. | Lege *petach* etc. | Et simili modo *gemar* etc. Sed in impe- 205 rativis istae litterae non sequuntur hunc canonem, quia dicis *peru'* etc. | Sed littera *mim*, ubi accedit, efficit ut haec verba canonem sequuntur, | nam fieri non 210 potest ut dicatur *metpetech* etc. sed *metpetach* etc., co-

ܘܗܟܢܐ ܡܙܥܙܥܐ ܡܙܥܙܥܝܢ ܡܙܥܙܥܘ ܡܙܥܙܥ ܘܡܙܥܙܥܝܢ

ܐܟܘܬ ܗܢܢ ܐܦ ܡܫܡܫܘ ܐܙܠܐ ܙܠܚܐ ܐܦ ܢܚܬܘ

ܡܛܠ ܗܝ ܕܒܐܝܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܕܡܢ ܫܡ̈ܗܐ ܐܬܘܡܘܠܘܓܝܩܝܐ
ܗܘܝܢ ܘܐܘ ܩܐܡ ܒܗܘܢ ܘܒܐܝܠܝܢ ܠܐ

ܫܡܐ ܕܬܪܬܝܢ ܐܝܬ ܠܗ ܘܐܘ ܟܕ ܡܠܬܐ ܗܘܐ ܐܚܕܠܗܘܢ 215
ܚܕܐ ܡܢ ܬܪ̈ܬܝܢ ܩܐܡܐ ܒܗ ܠܡܫܘܕܥܘ ܓܢܣܗ ܕܝܠܗ
ܐܝܟ ܐܙܕܘܓ ܙܘܘܓܐ ܘܐܬܢܘܓ ܡܢ ܢܘܓܐ
ܘܐܝܟ ܐܬܦܠܘܕ ܦܘܠܕܐ ܘܐܝܟ ܐܬܦܠܘܕ ܦܘܠܕܢܐ
ܫܡܐ ܕܚܕܐ ܐܝܬ ܠܗ ܘܐܘ ܡܢ ܡܠܬܗ ܢܦܠܐ ܗܝ ܘܐܘ
ܐܝܟ ܐܬܓܪܓ ܓܘܪܓܐ ܐܦ ܐܬܡܪܓ ܡܘܪܓܐ 220

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܡܬܪܟܟܢ ܘܡܬܩܫܝܢ ܒܡ̈ܠܐ

ܕܡܬܩܫܝܢ ܘܡܬܪܟܟܢ ܗܢܝܢ ܐܢܝܢ ܕܐܡܝܪ̈ܢ

dem modo *meza'za'* etc. | *zolach* etc.

De eo quod in quibusdam verbis, quae e nominibus etymologicis originem trahunt, *vav* remaneat, in aliis non remaneat.

Nomen, quod duplicem *vav* possidet, si verbum fit,| 215
huic nomini una e duabus remanet ut indicetur genus
ipsius, | e. gr. *'ezdavag — zuvogo* etc. | Et quod
ad nomen unam tantum *vav* possidentem attinet, in verbo
derivato haec vav abjicitur, | e. gr. *'etgarag — gurogo* etc. 220

De litteris quae mollescunt et asperantur in verbis.

Litterae quae asperantur et mollescunt illae jam an-

ܡܠܝܐ ܕܒܓܕܟܦܬ ܗܘ̈ܝ ܐܬܐܡܪ̈ܝ ܡܫܬܟܚܢ ܒܦܥ̈ܠܐ ܟܕ
ܘܒܦܥ̈ܠܐ ܬܘܒ ܡܦܠܘܬܐ ܡܪܟܟܝܢ ܬܘܒ ܐܦ ܠܐܬܘܬܗܘܢ
ܐܝܟ ܐܒܢܐ ܡܒܢܐ ܢܒܢܐ ܬܒܢܐ ܡܒܢܐ ܘܒܢܝܢܐ
ܐܠܐ ܠܘ ܟܕ ܡܫܟܚܐ ܬܗܘܐ ܡܦܠܬܐ ܬܥܒܕ ܡܪܟܟܬܐ
ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܗܪܟܐ ܩܢܘܢܐ ܡܩܫܝܢܐ ܚܝܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ
ܕܟܠ ܐܬܘܬܐ ܕܙܘܥܐ ܒܬܪ ܙܘܥܐ ܕܐܬܐ ܠܗ
ܡܩܫܝܐ ܡܩܫܝܐ ܐܢ ܚܝܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܗܟܢܐ
ܐܝܟ ܐܒܣܡ ܐܒܢܐ ܘܐܚܪܢܐ ܐܒܣܡ ܐܒܢܐ
ܘܬܘ ܡܩܫܝܐ ܟܕ ܐܡܪܬ ܘܬܕܘܙ ܘܬܕܘܪ ܘܬܕܘܪ
ܦܥܠܐ ܕܥܒܪ ܟܕ ܩܢܝܢ ܐܬܘܬܐ ܪܟܝܟܢ
ܒܙܒܢܐ ܕܩܐܡ ܡܩܫܝܢ ܐܝܟ ܒܪܟ ܒܪܟܝܢ
ܘܟܕ ܡܝܡ ܐܡܪ ܒܪܟܝܢ ܡܪܟܟܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܒܪܟܝܢ
ܡܟܢ ܡܣܬܟܠ ܐܡܪ ܕܡܒܪܟܝܢ ܡܪܟܟܐ ܗܘ ܘܗܘܐ ܡܣܬܟܠ

tea dictae sunt, | quia eodem modo etiam in verbis continentur litteris *bgod kfot*. Iterumque in verbis casus molliunt litteras eorum, | e. gr. *'ebne* etc. | Attamen non semper fieri potest, ut casus litteram mollem efficiat, quia hic canones inveniuntur asperitatem efficientes: nam quaevis littera mota quae sequitur litteram motam, quam certissime asperatur si qualitatem hujusmodi possidet, e. gr. *'ebasem* etc. Et *tau* asperatur si dicis *vatduz* etc. | Verba praeteriti quae possident litteras quae sunt molles, | in tempore quod praesens est asperantur, e. gr. *berekhj* et *borkon* etc. | Et cum *mim* pronuntia vocem *mebarkhin* mollem, eodem modo etiam *me*-

235 ܦܐ ܡܢ ܕܐܦܝܣ ܝܘܢܝܬܐ ܗܝ ܘܡܛܠܗܕܐ ܩܫܝܬܐ ܗܝ
ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܫܒܘܩܝܗ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗ ܟܕ ܐܡܝܢܐܝܬ ܡܩܫܝܐ ܠܗ
ܘܫܪܟܐ ܐܝܟ ܩܢܘܢܐ ܕܫܘܚܠܦܐ ܡܫܚܠܦ ܦܘܪܫܢܐ

chasdhin. | Et *pe* vocis *dapis* graecum est et hanc ob causam asperum; hoc igitur relinque sicut est semper illud asperans. Et quod reliquum est secundum canonem permutans varia. 235

ܡܐܡܪܐ ܕܬܠܬܐ

ܡܛܠ ܐܣܪܐ ܘܫܘܕܥܐ ܕܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ

ܘܐܣܪܐ ܗܘ ܒܫܡܗ ܣܦܩ ܕܢܚܘܐ ܟܝܢܗ
ܕܩܘܪܒܘܬܐ ܐܣܥܪܬܐ ܘܐܣܪ ܠܫܡܐ ܥܡ ܡܠܬܐ
ܠܙܢܘܗܝ ܦܣܝܩ ܒܨܝܐܝܬ ܢܒܨܐ ܐܦ ܒܪܗܛܐܝܬ
ܕܩܢܐ ܐܣܟܡܐ ܘܛܘܦܣܐ ܡܫܚܠܦܐ ܒܟܠܗܘܢ ܟܬܒܐ
ܓܝܪ ܙܢܐ ܡܥܒܕܢܐ ܡܩܪܒ ܘܕܝܢ ܪܡܙܐ ܠܪܘܚܩܐ ܝܗܒ
ܡܢ ܕܝܢ ܦܪܨܘܦܐ ܡܥܠ ܙܒܢܝܢ ܗܘܐ ܐܝܟ ܗܟܝܠ
ܡܢ ܗܫܐ ܢܣܝܒ ܗܘ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܕܡܢ ܡܟܐ ܡܟܝܠ
ܘܐܠܐ ܫܘܠܡܐ ܫܐܡ ܘܡܠܬ ܠܘܬ ܠܐܚܪܢܐ ܡܫܠܡ

CAPUT TERTIUM.

De conjunctionibus et de significatione uniuscujusque earum.

Nomen *conjunctionis* ipsum sufficit, ut ostendamus naturam ejus: | nam efficit vicinitatem et *conjungit* nomen cum verbo. | Modos ejus breviter perscrutemur et cursim, | quia possidet figuras et typos varios in omnibus libris. | *Ger* modum efficiens domesticum reddit propinquum; *den* nutum dat remotioni: | *man* autem personam introducit, interdum etiam voci *hoqil* aequatur; | a *hoscho* derivatur *hoqil*, sicut a *meko mekil*; | *elo* sententiam

ܘܟܝܬ ܘܐܘ ܟܝܬ ܡܦܫܩܢܝܬܐ ܗܘ ܕܒܪܡ ܡܫܪܪܢܝܬܐ
ܘܡܕܝܢ ܫܘܠܡ̈ܐ ܒܡܬܒܥܝܢܝܬܐ ܡܟܢܫ ܒܥܘܩܒܝܢܝܬܐ
ܘܟܕ ܡܠܬܐ ܡܛܝܒ ܘܡܝܬܐ ܘܥܕ ܫܘܕܥܐ ܠܡܠܬܐ ܡܒܝܬܐ
ܘܦܢܝܬܐ ܥܠܗ ܡܩܪܒ ܐܝܢ ܘܦܘܩܦܩܐ ܐܦܝ ܡܥܠ ܐܢ
ܗܐ ܘܗܢܐ ܐܝܟ ܕܒܨܒܥܐ ܢܘܕܥܢ ܟܝܢܐ ܬܚܘܝܬܐ
ܘܐܦܢ ܡܕܡ ܕܠܘܩܒܠܐ ܡܥܠ ܘܐܣܪ ܥܡ ܡܡܠܠܐ
ܥܠ ܘܡܛܠ ܥܠܬܐ ܡܝܬܝܢ ܬܘܒ ܘܟܒܪ ܣܒܪܐ ܬܒܥܝܢ
ܟܝ ܡܠܬܐ ܕܣܒܪܐ ܡܥܠܐ ܘܐܪܐ ܡܫܐܠܬܗ ܡܫܐܠܐ
ܟܡܐ ܡܥܒܕ ܘܡܫܪܪ ܥܘܕ ܡܨܒܬ ܨܒܘܬܐ ܕܐܡܪ
ܠܒܬܪܟܢ ܥܡܗ ܟܝܬ ܡܠܚܡ ܘܒܕܓܘܢ ܬܢܝܢܘܬܐ ܡܠܚܡ
ܡܥܒܕ ܘܡܦܠܓ ܐܘ ܘܠܩܪܝܬܐ ܡܠܚܡ ܐܘ
ܐܝܘ ܠܡܫܬܒܚܢ ܡܬܚܒܪ ܘܠܡܛܠ ܥܠ ܡܬܢܣܒ

ponit, iterumque *lam* alteri convenit; | *kit* et *au kit* conjunctio interpretativa, *beram* confirmativa est; et *moden* conclusiones colligit in problematibus; | *kad* verbum parat et adducit; *'ad* promissionem verbo domesticat; | et responsionem proponit *'in,* dubitationem introducit *'en;* | *ho* et *hono* quasi digito dant modo demonstrationem; | *ophen* aliquid quod oppositum est introducit et conjungit cum sermone; | *'al* et *metul* causam afferunt; *tok* et *kebar* spem exigunt; | *kai* verbum spei introducit; *ara* interrogat; | *kemat* dubitationem et confirmationem efficit; *'ud* ornat rem quam dicit; | voci *botarken* vox *kit* convenit; *badgun* repetitionem conjungit; | *'au* dubitationem et divisionem efficit, et vocationi convenit *'o;* | *iv* illi qui laudatur conjungitur; voci *metul* vox *al* cognata est; | *elulo, elu laitauhj* annumerant quod

ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܡܠܬܐ ܠܒܫܠܡܘܬ ‍ ‍ ܫܪܝܪܐ ܠܗ ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܐܝܟ ܘܐܟܡܐ ܠܕܘܡܝܐ ܫܪܝܪܝܢ ‍ ‍ ܡܢ ܘܡܢܘ ܠܫܘܐܠܐ ܩܪܝܒܝܢ
ܕܡ ܫܘܐ ܠܠܕܡܐ ܐܦ ܠܘܬ ‍ ‍ ܡܘܣܦܐ ܡܫܘܫܛܐ ܠܫܪܒܐ
ܘܠܡܕ ܡܢ ܠܐܬܪܐ ܠܡܩܪܒ ‍ ‍ ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܘܠܘܬ ܠܘܬ ܡܫܡܫ ܗܘܝܐ ‍ ‍ ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܠܘܬ ܬܐܢܬܐ
ܘܟܪ ܠܘܬ ܡܬܦܫܩ ܐܝܟܐ ‍ ‍ ܘܗܪܛܡܘܢ ܫܘܐ ܠܗܪܟܐ
ܘܗܢܘ ܕܝܢ ܡܦܫܩܢܘܬܐ ‍ ‍ ܝܗܒ ܘܒܕ ܠܥܠܬܐ
ܡܨܥܝܢܘܬܐ ܡܥܠܐ ܒܝܕ ‍ ‍ ܘܝܕ ܕܘܒܪܐ ܢܩܦ
ܠܘܝ ܘܐܫܬܘܦ ܠܪܓܝܓܘܬܐ ‍ ‍ ܐܟܚܕ ܘܐܟܚܕܐ ܠܫܘܝܘܬܐ
ܟܕܘ ܡܠܬܐ ܦܣܘܩܬܐ ‍ ‍ ܟܘܣ ܒܝܫܬܐ ܠܛܒܬܐ ܡܗܦܟܐ
ܗܘܝܕܝܢ ܠܥܒܪ ܘܠܥܬܝܕܐ ‍ ‍ ܗܘܝܕܟ ܠܗܘ ܕܥܒܪ ܒܠܚܘܕ
ܐܗܐ ܐܗܐ ܐܝܟ ܡܒܙܚܐ ‍ ‍ ܘܠܗܠ ܠܐܬܪܘܬܐ ܪܚܝܩܐ ܫܕܐ
ܝܗܘܝ ܠܡܘܥܕܐ ܩܪܝܒܐ ‍ ‍ ܢܝ ܒܦܘܩܕܢܐ ܠܝ ܡܫܘܕܥ

revera ita est; | *'aik* et *'akmo* comparationi expediunt; *man* et *mun* interrogationi accedunt; | *dam* aequatur voci *ldamo*, iterumque amplificat narrationem; | littera *lomad* loco conjungitur, e. gr. ille qui Jerosolyma proficiscitur; | *levot* significat τὸ esse, e. gr. qui venit ad ficum; | iterumque *kar* explanatur voce *aiko*, et *hortamon* aequatur voci *horko*; | *honau* explicationem dat, et *bad* causam; | intercessionem introducit *bjad*, viam sequitur *jad*; | *levai* et *eschtuph* desiderium, *akchad* et *akchedo* aequalitatem; | *kadu* est verbum abscindens; *chos* malum vertit in bonum; | *hoiden* praeteriti et futuri est, *hoidek* tantum praeteriti; | *ehe ehe* quasi irridet, *lhal* in regiones remotas abjicit; | *johoi* minis accedit; *ni* in imperativis *li* significat. | Sunt aliae con-

ܘܗܠܝܢ ܐܣ̈ܘܪܐ ܐܝܬܝܗܝܢ ܕܡܫܚܠ̈ܦܢ ܡܢܝܢ ܒܣܘ̈ܟܠܐ
ܘܐܠܝܨܐ ܕܠܗܝܢ ܐܦ ܢܒܨܐ ܘܒܛܟܣܗܝܢ ܢܣܝܡ

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܒܝܬ

ܒܝܬ ܐܚܝܕܐ ܐܬܪܐ ܘܙܒܢܐ ܟܕ ܐܡܪܬ ܒܫܘܩܐ ܒܫܢܬܐ
ܘܡܢܬܐ ܘܩܢܝܢܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܒܐܝܕܐ ܒܥܙܩܬܐ
ܘܡܢ ܘܒܝܕ ܣܘܟܠܐ ܛܡܪܐ. ܘܐܦ ܡܘܡܬܐ ܡܚܘܝܐ
ܐܡܪܬ ܓܝܪ ܒܪܘܚܐ ܕܦܘܡܗ ܘܠܐ ܢܛܥܐ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ
ܒܐܠܗܐ ܝܡܐ ܐܢܐ ܒܚܝܝܟ ܡܘܡܐ ܐܢܐ

ܡܛܠ ܐܬܘܬܐ ܕܕܠܬ

ܘܠܫܡ̈ܗܐ ܢܦܠܐ ܕܠܬ ܟܕ ܐܡܪܬ ܪܫܐ ܕܓܘܠܝܕ

junctiones quae varias possident significationes, | et necesse est illas etiam perscrutemur et secundum ordinem proponamus.

De littera bet.

Bet comprehendit locum et tempus, nam dicis ***in platea*** et ***in anno***; | et partem et possessionem e. gr. ***in manu, annulo***; | similiter vocum ***men*** et ***bjad*** significationem occultat; iterumque jusjurandum exprimit; | dicis: ***per spiritum oris sui, non obliviscitur dominus populi sui***; | ***per Deum juro, per vitam tuam te obtestor.***

De littera dolad.

Ad nomina accedit ***dolad***, nam dicis caput Goliati, |

ܘܠܡ̈ܠܬܐ ܒܥܘ ܐܝܟܢܐ   ܘܐܦ ܡܠܬܗܘ ܢܩܦܐ ܒܙܢܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܢܕܥܘܢ ܕܐܝܬܝܟ   ܟܐܝܠܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܟ
ܘܚܪ ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܕܐܡܬܗ   ܟܐܝܠܘ ܗܘ ܚܪ ܒܗ ܠܐܡܬܗ

ܡܛܠ ܐܬܐ ܕܠܡܕ

ܠܡܕ ܠܦܪܨܘܦܐ ܡܚܘܝܐ   ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܗܘ ܡܪܝܐ
ܕܝܩܪ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ   ܘܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ
ܘܐܬܘܬܗ ܣܘܟܐ ܕܗܘܝܐ   ܟܕ ܬܐܡܪ ܕܡܛܐ ܠܒܝܬܐ
ܘܬܘܒ ܠܘܬ ܕܣܘܩܒܠܐ   ܒܡܠܐ ܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܡܫܪܝܬܐ
ܘܐܝܟ ܒܬܪ ܠܗ ܠܘܬ ܣܝܡܢ   ܐܝܟ ܗܘܐ ܠܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ
ܘܒܕܘܟ ܕܠܕ ܫܟܝܚܐ   ܕܢܥܒܕ ܠܡܥܒܕ ܦܘܪܥܢܐ

ad verba in significatione vocis *aikano*, etiam vocis *hau* accedit in modo. | Dicis: *ut cognoscant qui sis*, videlicet *quomodo sis*; | et *qui vidit humilitatem ancillae suae*, videlicet *ille qui vidit ancillam suam.*

De littera lomad.

Lomad personam indicat, ut e. gr. dominus jussit:| *venerare dominum Deum tuum*, et *venerare patrem et matrem.* | Et indicium est termini, nam dicis *pervenit domum.* | Iterumque signum objecti in hisce verbis: *percussit dominus exercitum.* | Loco vocis *botar* ponitur, e. gr. *accidit post septem dies.* | Et loco *dolad* invenitur e. gr. *ad faciendam retributionem*; | simili-

ܘܡܟܢܐ ܠܡܢ ܡܫܬܘܝܐ   ܟܕ ܐܡܪܬ ܡܝܬܐ ܠܟܦܢܐ
ܘܐܝܟ ܡܝܬܪܬܐ ܬܘܒ ܗܘܝܐ   ܕܝܢ ܡܬܦܣܩܐ ܠܐ ܡܬܟܠܝܐ
ܐܝܟ ܘܗܘܐ ܠܒܬܪ ܝܘܡܐ   ܬܐܟܝܠ ܗܘܐ ܒܬܪ ܝܘܡܐ

ܡܠܬܐ ܐܣܪܐ ܕܥܠ

ܥܠ ܡܬܥܠܝܘܬܐ ܡܚܘܝܐ   ܐܝܟ ܘܪܟܒ ܥܠ ܚܡܪܐ
ܘܕܘܟܬ ܡܛܠ ܢܦܠܐ   ܐܝܟ ܗܘ ܕܥܠ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ
ܘܣܩܘܒܠܐ ܕܡܫܬܡܥܢܘܬܐ   ܐܝܟ ܕܐܡܪܐ ܡܠܬܐ ܚܝܬܐ
ܬܬܦܠܓ ܐܡܐ ܥܠ ܒܪܬܗ   ܘܚܡܬܐ ܬܘܒ ܥܠ ܟܠܬܗ
ܘܫܘܪܪ ܒܥܐ ܗܘ ܕܐܡܪ   ܕܒܡܠܬܟ ܓܒܪܐ ܦܘܫ
ܘܡܛܠܬܐ ܬܘܒ ܡܠܬܐ ܕܡܥܠܐ   ܐܝܟ ܕܥܠ ܠܓܘ ܗܝܟܠܐ

ter voci *men* aequatur, nam dicis *morior fame.* | Et ubi superflua est (littera lomad) nihil obstat quin abjiciatur, | e. gr. *et fuit post unum fere diem*, videlicet *fuit post unum diem.*

De conjunctione ʿal.

ʿAl significat eminentiam, e. gr. *vectus est asino.* | Loco *metul* occurrit, e. gr. *quia peregit peccatum.* | Et occultat contrarium, ut e. gr. dicit verbum vivum: *dividetur filia adversus matrem suam et socerus adversus nurum suam.* | Et firmitatem petit ille qui dicit: *in verbo tuo, o vir, persevera.* | Iterumque occultat verbum vocis maʿlo, e. gr. *ingressus est medium templum.*

ܡܠܬܐ ܡܢ

ܘܡܢ ܦܘܪܫܢ ܒܝܬܠܐ ܐܬܪܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܡܢ ܫܘܪܐ
ܘܡܢ ܨܦܪܐ ܠܘܩܒܠ ܙܒܢܐ ܘܥܠ ܙܢܐ ܐܝܟ ܡܢ ܢܘܢܐ

ܡܠܬܐ ܐܡܝܢ

ܘܡܦܫܩܢܐ ܐܪܒܐ ܐܡܝܢ ܡܣܝܡܝܢ ܒܟܬܒܐ ܫܦܝܪ
ܡܢ ܐܡܝܢܘܬܐ ܐܡܝܢ ܘܫܘܪܪܐ ܕܨܠܘܬܐ ܐܡܝܢ
ܘܚܡܫܐ ܐܘ ܫܬ ܐܡܝܢ ܘܫܪܪܐ ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ 65

ܡܠܬܐ ܗܝ ܠܐ ܘܠܘ ܘܠܝܬ

ܠܐ ܠܘܬ ܐܪܒܥܐ ܫܘܚܠܦܐ ܩܢܝܐ ܠܗ ܓܝܪ ܡܡܠܠܐ
ܒܟܠ ܕܡܫܬܟܚܢܘܬܐ ܐܝܟ ܠܐ ܓܒܪܐ ܘܠܐ ܐܢܬܬܐ

De men.

Men dicitur de loco, e. gr. *e muro*, | *a mane;* iterumque de tempore, et de qualitate e. gr. *e piscibus*

De amen.

Quattuor modis interpretes in libris ponunt *amen.*| *Amen* a substantivo, quod sinceritatem significat; *amen* ad precum confirmationem; | quinque aut sex *cubiti;* 65 et ad veritatem corroborandam *amen* et *amen.*

De vocibus lo, lau et lait.

Lo iterum quattuor significationes possidet apud disertos: (occurrit) modo negativo, e. gr. *neque vir neque*

ܘܦܢܝܐ ܦܩܘܕܝܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܬܩܢܘܢ ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ
ܘܦܢܝܐ ܕܡܫܐܠܬܐ ܬܐܡܪ ܕܠܐ ܬܪܬܝܢ ܨܦܪܝܢ ܒܐܣܪ
ܘܦܢܝܐ ܬܘܒ ܠܡܐܡܪ ܕܪܝܛܘܪܘܬܐ ܕܠܐ ܬܚܙܐ ܝܘܡܐ ܕܒܝܫܬܐ
ܠܐ ܕܝܢ ܟܕ ܢܬܥܦܦ ܬܪܬܝܢ ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܐܫܪܪܬܐ ܕܠܐ ܠܐ
ܘܠܘ ܬܘܒ ܡܢ ܠܐ ܗܘܐ ܐܬܝܐ ܐܝܟ ܠܘ ܡܢ ܙܪܥܐ ܘܕܘܒܐ
ܘܠܝܬ ܬܘܒ ܡܢ ܠܝܬܘܬܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܠܝܬ ܕܥܒܕ ܛܒܬܐ

ܡܛܠ ܗܝ ܕܥܕ

ܘܥܕܡܐ ܗܝ ܕܐܬܟܪܝܬ ܠܡ ܐܣܘܪܐ ܡܠܬܐ ܕܥܕ
ܘܒܫܘܚܠܦܐ ܐܪܒܥܐ ܒܟܬܒܐ ܫܟܝܚܐ ܒܣܘܟܠܐ
ܕܥܕܡܐ ܐܝܟܢܐ ܕܬܒ ܗܪܟܐ ܥܕ ܐܬܐ ܐܢܐ
ܘܦܢܝܐ ܕܟܕ ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܡܪ ܕܥܕ ܗܘ ܡܨܠܐ ܘܡܫܡܫ

femina; | modo imperativo e. gr. *ne possideatis aurum et argentum;* | modo interrogativo, dicis: *nonne duae aves assario?* | iterumque modo rhetorico: *non vides diem mali.* | Vox *lo*, si bis ponitur, affirmat, videlicet *lo lo*. *Lau* a *lo* originem trahit, e. gr. *non ex semine et fluxu.* Iterumque *lait* a substantivo quod „nemo adest" significat, e. gr. *non adest qui faciat bonum.*

De ʿad

Vox *ʿedamo* contrahitur in conjunctionem *ʿad*. In quattuor significationibus in libris invenitur: in significatione vocis *ʿedamo*, ~~*akzeno*~~, e. gr. *hic sede donec venero;* modo vocis *kad*, e. gr. si quis dicit: *dum orat et*

ܘܙܒܢܐ ܕܨܘܬ ܐܝܟ ܙܢܓܘܠܐ   ܟܕ ܩܠܝܠܐ ܠܟܠ ܡܗܦܟ ܗܘܝܬ
ܘܙܒܢܐ ܠܘܬ ܕܩܕܡ ܐܬܒܢܐ   ܐܝܟ ܗܘ ܕܟܕ ܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ
ܘܟܕ ܠܐ ܬܬܒܛܢܘܢ ܛܘܪܐ   ܘܟܕ ܠܐ ܢܐܬܘܢ ܢܛܘܪܐ

ܡܛܠ ܐܣܪܐ ܕܥܠܘܗܝ ܡܬܕܡܪܢܘܬܐ

ܘܫܘܕܥܐ ܕܬܕܡܘܪܬܐ   ܫܒܥܐ ܐܢܘܢ ܗܟܢܐ
ܟܡܐ ܘܐܝܟܢܐ ܘܐܝܟ ܐܦ ܐܘ   ܘܗܘ ܐܦ ܐܘܝ ܘܐܟܠܘܗܝ ܐܘܒ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܟܡܐ ܣܓܝܐܐ   ܛܝܒܘܬܟ ܕܠܘܬܢ ܡܪܝܐ
ܘܐܝܟܢܐ ܗܘܬ ܙܢܝܬܐ   ܩܪܝܬܐ ܗܕܐ ܡܗܝܡܢܬܐ
ܘܐܘ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܛܒܐ   ܘܐܘ ܥܘܡܩܐ ܕܥܘܬܪܐ ܪܒܐ
ܘܗܘ ܠܘܬ ܕܪܐ ܗܢܐ   ܘܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܬܐ

canit; et modo vocis *parum*, cujus rei exemplum est: *parum abfuit quin everterem;* iterumque modo vocum *ante tempus*, e. gr. *antequam egressus essem*, et *priusquam conciperentur montes*, et *priusquam accederent custodes*.

De conjunctionibus quibus admiratio exprimitur.

Significationes admirationis hae septem sunt: | *mo* etc. quibus accedit *'ui*. | Dicis: *quam magna est gratia tua erga nos, o domine.* | Et *quomodo facta est stuprata urbs haec fidelis!* | *Euge serve fidelis et bone* | *O profunditatem divitiarum magnarum!* | *Vae generationi huic nostrae! O progeniem infidelem!*

ܘܐܦ ܠܗ ܡܪܝܡܐ ܐܠܗܐ ܡܫܒܚܐ ܡܪܢ ܗܘܝ ܡܫܝܚܐ ܐܠܗܐ
ܒܝܕ ܗܠܝܢ ܟܠ ܕܐܬܡܠܝ ܠܟܬܒܐ ܒܢܒܝܐ ܩܕܝܫܐ:

ܡܛܠ ܐܡܪ̈ܐ ܕܒܗܘܢ ܗܘܐ ܫܘܐܠܐ

ܒܚܡܫܬܥܣܪܐ ܡ̈ܠܝܢ ܗܘܝܢ ܟܠܗܘܢ ܫܘ̈ܐܠܐ
ܒܡܢ ܘܐܝܢܐ ܘܡܢܘ ܘܠܡܢܐ ܠܡܢܐ ܘܐܝܡܬܝ ܘܒܡܢܐ
ܘܐܝܟܢܐ ܘܐܝܡܐ ܐܦ ܕܠܡܢܐ ܘܡܢܘ ܗܝ ܘܐܝܡܟܐ ܘܐܝ ܡܢܐ
ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܘܒܩܝܡܬܐ ܐܢܬܬܐ ܠܐܝܢܐ
ܡܢܘ ܐܢܬ ܐܘ ܒܪ ܡܢܘ ܠܡܐ ܒܪ ܐܠܗܐ ܐܢܬ ܗܘ
ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܗܠܝܢ ܘܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܐܚܘܢ
ܘܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܐܡܬܝ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܐܟܠܘܢ
ܘܐܝܟܐ ܗܘܐ ܐܢܬ ܡܪܢ ܘܠܡܢܐ ܡܦܪܩ ܐܢܬ ܡܢܢ

Euge civitas nota, civitas Jonae et salva. Has voces si admirationem tuam exprimere vis in lectione ab initio pronuntia.

De conjunctionibus quibus interrogatio exprimitur.

Quindecim vocibus omnes interrogationes exprimuntur. | Vocibus *man* etc. | *'emtai* etc. | *Quis sis, domine, nescio. Et in resurrectione cujus est mulier?* | *Quis es aut cujusnam filius? forsitan filius Dei es?* | *Cur haec fecisti? Quomodo es frater noster? Quot panes vobis sunt? Quando comedere vultis? Domine noster, ubi es? Quamobrem a nobis discedis? Quid*

ܘܡܛܠܗ ܕܐܡܪ ܐܢܬ ܗܟܢ   ܘܡܫܝܚܐ ܡܢܐ ܠܟ ܘܠܢ
ܘܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ. ܩܘܫܬܐ   ܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܬܪܝܨܘܬܐ
ܘܗܟܢܐ ܐܡܝܪܐ ܐܢ   ܢܐܟܠܢ ܢܫܐ ܦܐܪܝܗܝܢ
ܐܘ ܫܠܝܛ ܗܘ ܠܡܐܣܝܘ   ܒܝܘܡ ܫܒܬܐ ܘܠܡܠܦܘ
ܘܐܝܟܢ ܕܫܪܝܪܐ ܠܐܝܟܢܐ   ܒܣܘܟܠܐ ܕܠܐ ܦܘܪܫܢܐ
ܘܐܝܟܐ ܒܥܐ ܠܒܥܝܬܐ   ܥܠ ܫܬ ܐܬܪ̈ܘܬܐ
ܠܥܠ ܘܠܬܚܬ ܘܠܝܡܝܢܐ   ܠܣܡܠܐ ܠܩܘܕܡܐ ܠܒܣܬܪ

ܡܛܠ ܒܢ̈ܝ ܩ̈ܠܐ ܕܒܗܝܢ ܗܘܝܐ ܡܘܡܬܐ

ܘܒܢ̈ܝ ܩ̈ܠܐ ܕܡܘܡܬܐ   ܬܪ̈ܬܝܢ ܒܠܚܘܕܘܬܐ
ܒܝܬ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ. ܐܢܬ   ܘܒܐܠܗܐ ܒܗ ܝܡܐ ܐܢܬ

est quod loquaris ita? Christe, quid tibi et nobis? Et num revera veritatem loquimini et justitiam! | simili modo dicitur: *sane mulieres comedent fructus suos!* | *Num licet die Sabbati sanare et docere?* | Et *aikan* plane eandem quam vox *aikano* possidet significationem. | Et *aiko* quaerit de sex directionibus localibus, | de iis quae sunt supra, infra, ad dextram, ad sinistram, ante et retro.

De vocibus quibus exprimitur jusjurandum.

Voces jurisjurandi duae sunt: | *bet*, ut e. gr. dicis *per Deum videlicet juras;* et voce *vita alicujus*

ܘܡܚܝܕ ܗܘ ܒܦܫܝܛܘܬܐ ܡܫܬܡܫܢܐ ܣܘܪܝܝܬܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܚܝ ܗܘ ܡܪܢܐ ܘܚܝܐ ܗܝ ܢܦܫܟ ܐܘ ܐܗܝܕܐ

ܡܛܠ ܒܢܬ ܩܠܐ ܕܬܢܝܢܘܬ ܣܝܡܘܬܐ

ܣܘܟ̈ܠܐ ܕܬܢܝܢܘܬܐ ܒܬܠܬ ܗܢܝܢ ܐܬܘ̈ܬܐ
ܐܠܐ ܣܛܪ ܐܦ ܒܠܚܘܕ ܐܚܝ ܒܥܘܗܕܢܟ ܐܚܘܕ
ܠܐ ܡܣܩܦܢ ܡܕܡ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܠܐ ܐܢ ܠܟܝ ܕܐܢܬܬܗ ܐܢܬܝ
ܘܠܐ ܐܣܒ ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܝ ܣܛܪ ܡܢ ܚܕ ܡܕܡ
ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗ ܐܚܪܒܘ ܘܠܪܚܒ ܒܠܚܘܕ ܚܘܣܘ
ܘܕܥ ܕܗܝ ܬܢܝܢܘܬܐ ܚܝܠܐ ܩܢܝܐ ܕܫܘܫܪܬܐ
ܒܡܐܡܪܐ ܕܡܣܪܒܢܘܬܐ ܘܡܣܪܒܐ ܒܫܘܫܪܬܐ
ܠܐ ܐܚܝܕ ܒܬܐܢܬܐ ܕܐܚܕܗ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ ܒܠܚܘܕ

saepissime utitur sermo Syriacus, dicis *per vitam Domini, per vitam animae tuae, o illustris.*

De vocibus quibus iteratio positionis exprimitur.

Iterationis significationes in tribus sunt vocibus: | *'elo, setar,* etiam vocem *balchud* o frater memoria tene. | *Non recusavit mihi aliquid, o mulier, nisi te ipsam quae es conjux ejus.* | *Nullam earum rerum, quae tibi sunt, accipiam nisi hanc.* | *Totam urbem delete, vitae Rachabae tantum parcite.* | Et scias, hanc iterationem possidere vim affirmativam | in dictione negativa, et negare in dictione affirmativa: *in ficu, quam tenuit,*

ܘܐܢܬܘܢ ܕܟܝܐ ܕܝܢ ܟܠܟܘܢ ܘܐܢܬܘܢ ܐܠܐ ܠܐ ܟܠܟܘܢ
ܕܒܬܐܬܐ ܛܪܦܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܘܡܫܠܚܐ ܚܕ ܠܐ ܕܟܐ ܗܘܐ

ܡܛܠ ܐܢ ܕܐܝܟܢܗ ܟܕ ܩܠܐ ܕܬܢܝܐ

ܡܠܬܐ ܐܝܬ ܐܘܪܬܐ ܐܢ ܡܬܢܝܢܘܬܐ
ܡܠܬܗ ܢܩܦ ܫܘܕܥܐ ܟܕ ܐܡܪܬ ܗܟܢ ܗܟܢܐ
120 ܐܢ ܐܝܟ ܛܠܝܐ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܫܡܝܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ
ܘܐܝܬ ܐܢ ܐܦ ܕܡܝܬܪܐ ܘܡܢ ܡܫܬܩܠܢܘܬܐ ܠܐ ܡܚܣܪܐ
ܐܝܟ ܗܝ ܕܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ ܐܠܐ ܐܢ ܠܡܪܗܘܢ
ܘܐܢ ܬܐܡܪ ܠܐ ܚܙܘ ܐܠܐ ܠܡܪܗܘܢ ܚܕ ܗܘ ܫܘܕܥܐ

folia tantum invenit, | *vos puri estis omnes, vos, sed non vos omnes:* | *quia in ficu folia fuerunt, et Apostolorum unus purus non fuit.*

Quomodo sit si vox conditionalis adsit.

Et conditionis vox *en* est in lingua. | Hanc sequitur enuntiatio consequens. Hoc modo dicis: | *nisi eri-* 120
tis sicut infantes in regnum divinum non ingrediemini.| Vox *en* etiam talis est quae superflua sit, quae si tollatur, nihil deest, | e. gr. *sursum tollerunt oculos et nihil viderunt nisi (si) dominum suum;* | si dicis *nihil viderunt nisi dominum eorum,* idem significat. | Et vox *en* etiam in interrogatione honoris caussa quasi oc-

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

currit, | et in secundo loco ponimus verbum quod ad eam pertinet, et qui quaerit hoc loco quaerat verbum.

De vocibus quibus exprimitur allocutio.

Allocutioni septem sunt voces, o etc., | ut e. gr. dicis: *o caritas quam suavis es!* | *Euge, civitas nota, civitas Jonae, salva!* | *O mors, solve vincula mea! O fili ventris mei, o fili votorum meorum!* | iterumque *cha* modo lamentationis occurrit apud feminam aetate provectam. | *'Ara* modo interrogationis et allocutionis in sermone occurrit, | quia ad socium tuum dicis: *tu igitur, o vir, dixisti!* | Et *o domine Deus omnium,* et *o tu qui hoc templum diruis.* | *Profecto,*

ܘܐܦ ܐܠܗܐ ܡܪܚܡܢܐ   ܠܚܘܒܝܬܐ ܗܘܝ ܡܥܒܪܢܐ
ܘܐܬܐ ܐܦܠܐ ܕܕܠܐ ܗܠܝܢ   ܩܪܘܝܐ ܡܡܠܠܝܢ ܦܪܝܫܐ
ܐܟܢܐ ܕܦܪܘܩܐ ܐܡܪ   ܠܪܚܡܗ ܠܥܙܪ ܦܘܩ ܠܒܪ

ܡܘܗܠܐ ܐܝܬܐ ܕܐܘ

ܘܐܘ ܒܫܬܐ ܐܢ̈ܫܐ ܗܘܝܐ   ܒܡܐܡܪܐ ܒܗ ܣܘܪܝܝܐ
ܒܩܪܝܬܐ ܐܝܟ ܕܐܡܝܪܐ   ܘܡܠܦܢܘܬܐ ܘܒܬܡܗܐ
ܘܡܙܗܪܢܘܬܐ ܘܒܥܘܬܐ   ܘܫܬܝܬܐ ܒܫܘܥܝܬܐ
ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܘ ܛܠܝܐ ܩܪܘܒ   ܘܐܘ ܚܣܝܪ ܚܟܡܬܐ ܬܘܒ
ܘܐܘ ܥܘܡܩܐ ܕܥܘܬܪܐ ܘܚܟܡܬܐ   ܘܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ
ܘܐܘ ܛܝܡܬܐܘܣ ܐܙܕܗܪ   ܫܠܝܚܐ ܠܬܠܡܝܕܗ ܐܡܪ
ܘܐܘ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩ ܐܦ ܦܨܝܢ   ܘܐܘ ܡܪܝܐ ܒܪܚܡܝܟ ܐܚܝܢ
ܘܡܠܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܡ̈ܠܐ   ܟܬܒܬ ܐܘ ܬܐܘܦܝܠܐ

Deus misericors, delicta deles! | Interdum etiam sine his vocibus qui vocant alloquuntur, | ut e. gr. salvator dixit ad amicum Lazarum: *veni foras.*

De modis vocis *o*.

O sex modis occurrit in sermone syriaco: | in allocutione, de qua re jam dictum est; in institutione et in admiratione; | in monitione, in precibus, et sextum in narratione. | Dicis: *o puer accede! o a sapientia destitute, revertere!* | *o profunditas divitiarum et sapientiae et intelligentiae Dei excelsi.* | Et *o Timothee animadverte* apostolus dixit ad discipulum suum. | *O Domine me libera et salva,* et *o domine misericordia tua vitam mihi da!* | Et *librum primum verborum scripsi o Theophile.*

ܡܛܠ ܒ̈ܢܝ ܩ̈ܠܐ ܕܡܪܩܘܕܬܐ

ܒܡܪܩܘܕܬܐ ܚܡܫ ܐܝܟ ܟܬ̈ܒܢܐ ܒܗ ܡܫܟܚ̈ܢ 145
ܐܘܚ ܘܝ ܘܝ ܐܘܝ ܐܘܗ ܗܘܝ ܐܘܚ ܕܐܡܪ̈ ܘܝ ܡܪܝܐ ܘܝ
ܘܝ ܒܪ ܟܪܣܝ ܘܝ ܒܪ ܢܕ̈ܪܝ ܘܐܘܝ ܥܘ̈ܠܐ ܛܠܡܘ ܪ̈ܚܡܝ
ܘܐܘܗ ܡܪܐ ܡܠܟ̈ܘܬܐ ܗܘܝ ܗܘܝ ܠܡܕ̈ܝܢܬܐ

De vocibus quibus lamentatio exprimitur.

Quinque voces lamentationis in libris inveniuntur,| 145
videlicet *voi* etc. Ut dicitur: ***heu, domine, heu!*** | ***O fili ventris mei, o fili votorum meorum! Vae, iniqui oppresserunt amicos meos!*** | ***O domine imperiorum! Heu, heu, civitatibus.***

ܬܘܒ ܫܘܠܡܗ ܕܐܪ̈ܒܥܐ

ܡܛܠ ܪܘܟܒܐ ܕܡܠܬܐ

ܒܫܡ̈ܥܬܐ ܕܦܫܝܛܐ ܠܗܪܟܐ ܪܗܛ ܡ̈ܠܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡܐ
ܒܡܬܪܟܒܐ ܕܦܫܝܛܗܘܢ ܡܫܪܝܐ ܘܙܢ̈ܝܐ ܕܝܠܗ ܡܚܘܝܐ
ܘܬܠܬܐ ܗܠܝܢ ܦܫܝ̈ܛܬܐ ܒܪܘܟܒܐ ܚܠܛܝܢ ܚܕ̈ܕܐ
ܘܡܬܪܟܒ ܡܢܗܘܢ ܡܐܡܪܐ ܕܩܢܐ ܣܘܟܠܐ ܓܡܝܪܐ

ܡܛܠ ܕܒܟܠ ܡܐܡܪܐ ܡܢ ܐܢܢܩܐ ܕܢܗܘܐ ܫܘܪܝܐ ܘܫܘܘܕܥܐ
ܕܐܡܪ ܗܘ ܕܣܝܡ ܘܗܘ ܕܡܬܬܣܝܡ

ܠܫܘܪܝܐ ܘܠܫܘܘܕܥܐ ܦܘܬܦܬܝ ܗܘܬ ܕ̈ܝܥܐ

DENIQUE CAPUT QUARTUM.

De oratione composita.

De verbo simplici hucusque sermo fluxit, nunc agere incipit de eorum (verborum simplicium) compositione hujusque modos exponit. | Tria haec verba simplicia in compositione permiscentur, | et ex iis componitur oratio quae possidet sensum perfectum.

De eo quod in omni oratione necessario sit principium et significatio, videlicet subjectum et praedicatum.

Quod attinet ad principium et significationem pruden-

ܕܒܗܘܢ ܡܫܬܡܠܝܐ ܗܘܐ ܒܟܠ ܡܡܠܠܐ ܕܠܐ ܦܘܪܫܐ
ܐܡܬܝ ܕܬܥܒܕ ܬܘܢܝ̈ܬܐ ܡܬܠ̈ܐ ܦܪ̈ܝܫܬܐ ܐܢܫ̈ܝܬܐ
ܘܬܐܡܪ ܕܐܠܗܢ ܢܘܗܪܐ ܗܘ ܘܬܘܒ ܝܘܣܦ ܫܦܝܪܐ ܗܘ
ܘܡܘܫܐ ܪܥܐ ܥܢܐ ܕܝܬܪܘܢ ܘܡܪܝܐ ܐܥܫܢ ܠܒܗ ܕܦܪܥܘܢ
ܘܐܝܬܝܗ̇ ܕܢܩܕܘܡ ܣܘܟܠܐ ܠܫܘܪܝܐ ܘܠܝܬ ܒܗ ܫܘܪܥܐ
ܐܝܟ ܕܬܐܡܪ ܒܡܡܠܐ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܝܗܘܕܐ
ܘܡܬܠܬܐ ܐܚܪܬܐ ܬܘܣܦ ܒܪܐ ܕܬܘܣܦܬܐ ܝܘܣܦ

ܡܛܠ ܗܝ ܕܐܝܟܢ ܡܬܦܪܫ ܥܒܘܕܐ ܘܡܬܥܒܕܢܐ
ܒܡܐܡܪܐ

ܠܗܠܝܢ ܣܟܘܠ ܐܢܬ ܐܦܠܘܬܐ ܐܢܬ ܕܬܣܒ ܝܘܬܪܢܐ
ܚܙܘ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܒܝܬ ܓܙܐ ܗܘ ܕܚܙܘ ܟܠܢܐ ܡܐܪܐ

tia tua scit, | illis perfici sermonem, in quacunque oratione sine exceptione, | quandocunque facias commemorationem narrationum modalium. | Dicis: ***Deus noster lux est,*** iterumque ***Josephus pulcher est,*** | et ***Moses pavit oves Jethronis,*** et ***Dominus obfirmavit cor Pharaonis.*** | Interdum etiam significatio antecedit principium, qua in re non est lapsus, | ut e. gr. si dicis in sermone: ***catulus leonis est Jehuda,*** et tanquam exemplum aliud addas: ***filius incrementi Joseph.***

Quomodo distinguitur agens ab acto in oratione.

Haec probe intellige, si e sermone meo utilitatem capere vis: | ***viderunt legati domum aerarii.*** Vox *vi-*

ܘܐܝܙܓܕܐ ܫܡܐ ܕܥܒܘܕܐ ܘܒܝܬ ܓܙܐ ܗܘ ܕܥܒܝܕܐ
ܘܚܡܫܐ ܐܝܬ ܦܘܪܫܢܐ ܠܥܒܘܕܐ ܡܢ ܚܫܝܫܐ
ܩܕܡܝܐ ܒܩܕܡܝܘܬܐ ܕܥܒܘܕܐ ܒܡܛܟܣܘܬܐ
ܐܝܟ ܗܝ ܕܒܕܝܬܩܐ ܥܗܝܕܐ ܠܐ ܒܠܐ ܥܠܬܐ
ܒܢܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܝܬܐ ܠܡܪܝܐ ܘܐܒܪܗܡ ܥܒܕ ܫܪܘܬܐ
ܘܡܪܝܐ ܥܒܕ ܫܡܝܐ ܒܚܟܡܬܗ ܘܬܩܢ ܬܒܝܠ ܒܣܘܟܠܗ
ܬܪܝܢܐ ܒܫܘܬܦܘܬܗ ܕܠܡܕ ܐܦ ܕܒܕܘܟܬܗ
ܠܘܬ ܫܡܐ ܕܡܬܥܒܕܢܐ ܐܝܟ ܩܢܘܢܐ ܬܪܝܨܐ
ܚܠܝ ܡܘܫܐ ܠܡܝܐ ܕܡܪܬ ܘܚܙܐ ܡܪܝܐ ܐܪܥܐ ܘܐܬܙܝܥܬ
ܘܐܫܝܛܘ ܠܢܡܘܣܐ ܕܡܪܗܘܢ ܘܐܬܟܬܫܘ ܥܡ ܥܡܘܪܝܗܘܢ
ܬܠܝܬܝܐ ܒܢܗܝܪܘܬܐ ܕܥܒܘܕܐ ܘܕܡܬܥܒܕܢܐ
ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ ܢܬܚܠܛ ܘܐܦ ܒܥܕܐ ܢܬܩܕܡ

derunt indicat actionem, | *legati* nomen agentis, et *domum aerarii* nomen acti. | Et quinque modis possidet distinctionem agens ab objecto: | primo priore loco agentis in serie, | e. gr. illud quod in testamento commemoratum est non sine causa: | *aedificavit Salomo domum Domino*, et *Abraham paravit epulas*, | et *Dominus coelum fecit sapientia sua* et *firmavit orbem intelligentia sua*. | Secundo adjunctione litterae *l* et litterarum quae ejus locum tenent | ad nomen acti secundum canonem justum: | *dulces fecit Moses aquas Marae*, et *vidit Dominus terram et commota est*; | et *contempserunt legem Domini eorum, et pugnaverunt cum incolis eorum*. Tertio perspicuitate modi agentis et acti,| ita ut hoc cum illo confundi nequeat, etiamsi actum pri-

ܩܪܐ ܐܢܬ ܢܫܩ ܐܝܕܝ ܦܘܡܝ ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܫ ܡܡܬܘܡ
ܢܫܩܘ ܒܪܐ ܕܠܐ ܢܪܓܙ ܘܐܥܬܪܘ ܠܥܒܕܝ ܢܟܣܝ ܣܝܡܬܝ
ܦܪܝܫܝܢ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐܡܪܝ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܬܐܡܪ ܐܢܬ
ܕܡܚܐ ܠܗ ܐܦܪܝܡ ܡܢܫܐ ܐܦ ܚܡ ܫܡ ܐܟܣ ܓܘܢܐ
ܒܗܝ ܕܣܘܟܠܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠ ܐܠܐ ܗܘ ܕܠܐ ܬܘܣܦ ܠܡܕ
ܘܬܐܡܪ ܕܡܚܐ ܠܗ ܐܦܪܝܡ ܠܡܢܫܐ ܐܦ ܚܡ ܠܫܡ
ܪܒܝܥܝܬܐ ܒܢܩܝܦܘܬܐ ܕܕܟܪܘܬܐ ܘܢܩܒܘܬܐ
ܟܕ ܬܐܡܪ ܠܐܢܫܐ ܕܒܗܘܡܢ ܗܘ ܡܐ ܕܒܢܒܝܐ ܐܡܝܪ
ܕܡܨܥܪܢ ܐܘܡܘܬܐ ܚܛܗܘܗܝ ܘܒܗܕܐ ܪܓܬܐ ܬܒܛܠ ܗܘ
ܘܡܚܒܠܝܢ ܪܥܝܢܐ ܚܠܝܬܐ ܫܘܥܝܬܐ ܣܢܐܐ
ܚܡܝܫܝܬܐ ܠܚܕܢܝܘܬܐ ܕܢܩܦܐ ܐܘ ܣܓܝܐܘܬܐ
ܐܝܟܢܐ ܕܒܚܘܘܝ ܬܐܡܪ ܕܡܪܐ ܠܗ ܥܒܕܐ ܡܫܬܘܬܐ

mum locum teneat; | legis: *osculatum est manum meam os meum*, et *Deum nemo usquam vidit;* | *osculamini filium ne irascatur; ditaverunt servos meos divitiae meae, thesauri mei.* | Haec omnia, quae dicta sunt, distinguuntur ab his verbis quae fortasse dicas: | *verberavit Ephraim Manasse*, et *Cham Sem objurgavit,*| eo quod sensus non intelligatur nisi adjungas litteram *l,*| et dicas: *verberavit Ephraem Manassem, Cham Semum.*| Quarto consecutione masculini et feminini; | dicis illi qui libidinosus est id quod in propheta dicitur: | *imminuunt peccata gentes*, et *hac re desiderium cessabit,*| et *corrupuerunt mentes suaves narrationes inimicorum.*| Quinto singulari numero qui sequitur aut plurali, | sicut demonstrationis causa dicis: *dominum servi convi-*

ܗܐ ܘܐܘ ܐܬܐ ܕܐܘܣܦܬܗ ܠܗܝ ܕܙܥܪܘ ܐܦ ܐܚܕܬܬܗ
ܡܘܕܥ ܐܢܬ ܕܥܒܕܐ ܐܢܘܢ ܕܐܬܚܡܬܘ ܠܡܪܗܘܢ

ܡܛܠ ܐܝܢܝܘܬܐ ܐܟܐ ܕܥܒܘܕܐ ܘܡܬܥܒܕܢܐ
ܒܗܘ ܥܒܕܐ

ܬܠܬ ܐܢܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܡܚܘܝܢ ܠܢ ܐܝܢܝܘܬܐ
ܕܥܒܘܕܐ ܘܡܬܥܒܕܢܐ ܙܒܢܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕ
ܟܝ ܐܝܟ ܡܬܚܫܒܢܘܬܐ ܕܐܝܬ ܐܠܦ ܡܢ ܚܪܬܐ
ܚܙܝܬ ܠܝܫܘܥ ܟܗܢܐ ܡܟܝܟܐ ܩܐܡ ܩܕܡ ܡܠܐܟܐ
ܘܫܕܐ ܓܐܪܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܘܡܚܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܩܫܝܐܝܬ
ܘܗܐ ܡܠܟܟ ܐܬܐ ܡܟܝܟܐܝܬ ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܥܝܠܐ

ciati sunt; | ecce littera *vav,* quam addidisti verbo *za'arv* et cum eo composuisti, | signum dedisti, servos fuisse eos qui domino irascerentur.

De qualitate modi agentis et acti in actione.

Tria sunt signa quae nobis indicant qualitates| agentis et acti. Interdum ipsa actio, similiter (syllaba) | *'it* et ablatio litterae *olaf* a fine. | *Vidi Jesum sacerdotem humilem; stat ante angelum.* | *Tela misit modo certo; verberavit servos modo crudeli.* | Et *ecce rex tuus venit mansuetus, humiliter et in asino vehens.*

ܡܛܠ ܡܫ̈ܘܚܬܐ ܘܩܢܘܢ ܡܩܪ̈ܝܢܘܬܐ
ܕܡܐܡܪܐ

ܠܡܫ̈ܘܚܬܐ ܫܒ̈ܥܐ ܓܢ̈ܣܐ ܘܐܣܟ̈ܡܐ ܐܢܐ ܐܦ ܡܫܬܥܐ
ܥܠܝܐ. ܥܡ ܬܚܬܝܐ . ܐܦ ܦܣܘܩܐ. ܘܫ̈ܘܝܐ:
ܘܩܪܘܝܐ ܘܡܬܕܡܪܢܐ ܘܫ̈ܒܝܥܝܐ ܡܫܐܠܢܐ
ܡܠܥܠܐ. ܢܦܠ ܒܡܨܥܬܐ ܡ̈ܠܬܗ ܡܐܡܪܐ ܘܡܬܩܪܒܢܐ
ܐܢ ܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܐܪ̈ܝܟܝܢ ܘܡܩܪ̈ܝܢܘܬܐ ܠܢܫܡܬܐ ܟܠܝܢ
ܘܬܚܬܝܐ . ܒܡܨܥܬ ܡܐܡܪܐ ܠܣܘܕܪܐ ܩܢܐ ܦܣܩܐ
ܘܩܕܡ ܫܘܠܡܗ ܢܩܦ ܠܗ ܘܠܗܢܐ ܓܕܫ ܠܗ ܕܢܫܐܠ

De mensuris et tenoribus lectionum orationis.

Mensurarum septem genera et figuras enarrabo: | superiorem una cum inferiori, sectorem, aequales, | vocantem, admirantem et septimam interrogativam. | Superior in modo cadit in mediam dictionem et orationem consequentem, | si tam longae sunt, ut in legendo spiritum praecludant. | Inferior in media oratione possidet seriem sectionis | et ante finem orationis locum habet. | Et huic (inferiori) accidit etiam ut interroget. | Et par (i.

ܘܙܘܓܐ܆ ܒܝܢܬ ܗܕܡܘܬܐ ܕܡܠܬܐ ܩܢܐ ܟܝܠܬܐ
ܠܐ ܢܦܠ ܗܘ ܒܡܨܥܬܐ ܕܗܕܡܐ ܕܦܘܢܝܬܐ
ܘܦܣܘܩܐ. ܓܠܝܐ ܕܘܟܬܗ ܕܫܘܠܡܐ ܗܘܝܘ ܡܘܬܒܗ
ܘܩܪܘܝܐ ܡܢܘܬܐ ܕܒܥܘܬܐ ܘܡܟܣܢܘܬܐ ܘܐܠܝܬܐ
ܐܝܟ ܐܝܢ ܡܪܝܐ، ܡܪܚܡܢܐ ܘܐܘ ܚܣܝܪܝ ܚܟܡܬܐ
ܘܐܘܪܫܠܡ ܡܬܒܢܝܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܓܒܝܬܐ ܘܡܬܚܣܡܬܐ
ܘܡܬܕܡܪܢܐ ܡܐ ܕܐܡܪܬ ܐܝܟܢܐ ܕܬܐܡܪ ܗܟܢܐ
ܕܐܝܟܢܐ ܢܦܠܘ ܓܢܒܪܐ ܘܐܬܚܒܠܘ ܐܦ ܫܦܝܪܐ
ܘܡܫܐܠܢܐ ܩܢܐ ܢܝܫܐ ܕܙܘܥܐ ܟܣܝܐ ܥܠ ܩܠܐ
ܐܝܟ ܐܝܟܘ ܗܒܝܠ ܐܚܘܟ ܘܐܝܟܢܐ ܐܠܦܟ ܐܒܘܟ

e. aequales) inter membra orationis mensuras possidet, neque unquam locum habet in mediis membris orationis consequentis. | Et sectoris locus perspicuus est, nam finis orationis sedes ejus est. | Et (mensura) vocans pertinet ad deprecationem, reprehensionem et ululatum,| e. gr. *ita domine misericors! o a sapientia destituti!* et *Jerosolyma aedificata! urbs electa et invidenda!* Et mensura admirans si e. gr. hoc modo dicis: *quomodo ceciderunt heroes et destructi sunt pulchri!* | Et mensura interrogans possidet signum motus absconditi super voce, | e. gr. *ubi est Abel frater tuus?* et *quomodo docuit te pater tuus?* | Interdum etiam mensura

ܘܠܗ ܐܡܠܟ ܕܒܢܝܫܬܐ ܡܠܬܐ ܕܡܫܬܐܠܐ ܗܘܝܐ
ܐܝܟ ܗܝ ܕܠܡܠܟܟܘܢ ܐܙܩܘܦ ܘܠܐܣܝܐ ܕܟܐܒܝܟܘܢ ܐܪܕܘܦ 65

inferiori verbum interrogationis significatur, | e. gr. 65
regem vestrum crucifigam? et medicum dolorum vestrorum persequar?

ANNOTATIO.

Ad prooemium.

V. 1. Ab *Assemano* bibl. orient. **2.** p. **308.** in descriptione grammaticae hujus metricae hic versus allegatur.

V. 5. Ad illustrandam significationem vocis ܐܫܚܬ afferam e lexico *Isaaci bar Ali* haec verba: ܐܫܚܬ ܡܢ ܫܘܚܬܐ = صدي من الصدا (pro صدى accuratius scribendum est صدئ) *rubiginem contraxit a rubigine*, conf. Pesch. Jacob. **5, 3.** Vox hebraica שׁחת et vox arab. سحت docent, notionem depravandi et perdendi — cui notio rubiginem ducendi proxima est — inesse huic verbo. Est hoc loco prima persona futuri Aphel, quae omissa particula relativa verbo antecedenti est apposita et subjuncta, de qua conjunctione vide *Hoffmanni* grammat. syr. p. **343.** a., *Ewald* hebräische Grammatik §. **539.** ***Ne sinas me nunc rubiginem contrahere*** h. e. ne committas me perniciei, fac ut rem propositam feliciter agam, ne ignominia afficiar, cf. Ps. **119, 31.** אל תבישני.

V. 7. ***Hyssopo tuo linguam meam munda*** cf. Ps. **51, 9.**

V. 9. ܥܘܕܪܝܐ — in lexico a Michaelis edito formam ܥܘܕܪܳܝܳܐ *peregrinus*, *alienigena* invenis; a rad. ܥܕܐ - עֲדָה - עֲדָא *transire*, *praeterire*, *recedere*, utraque forma adjectiva derivari potest.

V. **10.** *Cognitionem veram sermonis.* Grammatica syriaca, cujus auctor *Jacobus Edessenus*, inscripta erat ܬܘܪܨ ܡܡܠܠܐ ܣܘܪܝܝܐ (*Assemani bibl. orient.* p. 477 et 475.), cujus inscriptionis memor esse videtur *Bar Hebraeus* (cf. v. 29.) iisdem verbis grammaticam suam insigniens. ܡ̈ܠܐ — de hac forma plurali vide *Amirae* grammat. p. 81., *Hoffmanni* grammat. p. 266. not. 7 et 8.

V. 12 et 13. In definitione sermonis explicatione indigere videntur verba difficiliora *secundum convenientiam non secundum naturam*, quae in textu syriaco proprie sonant *in perfectione non in natura.* Ex iis, quae *Amira* in grammatica sua p. 58 sq. de definitionibus nominis e grammaticis syriacis repetitis dicit, apparet, haec verba definitioni sermonis addita esse, „ut excludantur voces seu soni naturales, qui nihil perfecte significant sed potius aliquam animalis passionem indicant, et orationis partes eae, quae per se nihil significant, nisi cum aliis orationis partibus connectantur.“ Sermo igitur secundum definitionem nostram est enunciatio, cui inest sententia, quae intelligitur modo perfecto et certo, quia usu et convenientia significationem perspicuam accepit. Opponitur iis sonis iisque vocibus, quae quidem significant aliquid nativa earum vi et quasi naturali qualitate, sed ut certam et perfectam et ab omnibus eadem ratione intelligendam sententiam non praebeant. Conf. quae *Ibn Malik* in Alfijja ed. *de Sacy* v. 8 sqq. de significatione vocum كَلَام et كَلِمَة exposuit.

V. 14. Tres partes orationis *nomen*, *conjunctio*, *verbum*, a grammat. arabicis اِسْم, حَرْف, فِعْل, dictae; cf. e. gr. Alfijja v. 8 sqq.

V. 16. *Quattuor sermonis partes*, quas Bar Hebraeus nominibus et conjunctionibus annumerat, sunt ܚܠܦ ܫܡܐ *pronomen*, ܡܠܬ ܫܡܐ *verbum nominis*, ܠܘܬ ܡܠܬܐ *adverbium* et ܡܩܕܡܘܬ ܣܝܡܐ *praepositio*, et quidem pronomen, verbum nominis et adverbium *nomini*,

praepositiones autem conjunctionibus annumerat, cf. c. 1, v. 5—9.

Quas posuerunt veteres in exemplaribus. De diverso partium orationis numero vide *Amira* grammat. p. 56 sq. *Hoffmann* grammat. p. 29. 152 sqq. Sine dubio Syrorum doctores vestigia Graecorum ut in permultis rebus ita etiam in grammatica adornanda prementes in septem partes diviserunt orationem, quam ob causam haec divisio prior et antiquior esse videtur. Postea, quum Graecorum auctoritas doctrinae et eruditis Arabum libris cessisset, ex Arabum more tres tantum partes statuerunt. Sed antiquior illa divisio remanebat permultis Grammaticis, quorum nonnulli septem partibus octavam, videlicet interjectionem, addiderunt. *In exemplaribus* i. e. in libris grammaticae praecepta tradentibus.

V. 18. ***In quattuor igitur capita;*** nam ad tria capita, quae de tribus orationis partibus agunt, accedit caput quartum de oratione composita. In grammat. majore *Bar Hebraei* ܟܬܒܐ ܕܨܡܚ̈ܐ *liber splendorum* inscripta, etiam quattuor inveniuntur capita, sed quartum de ***verbo nominis*** (ܡܠܬܐ ܕܫܡܐ h. e. de praedicato) agit, cf. ***Assemani*** bibl. orient. II. p. 307.

V. 21. ***Syriaco-Edessenus;*** cf. ***Hoffmann*** grammat. p. 14 sqq. et dissertationem, quam nuperrime ***de dialectorum linguae syriacae reliquiis*** scripsit ***Dr. F. Larsow*** (in programm. gymnasii Berolinensis „***zum grauen Kloster***“ 1841.) p. 6 sqq. *Larsow* p. 7. dicit: „ܡܡܠܠܐ ܐܘܪܗܝܐ ad puriorem pronuntiationem Edessenam referendum est, nec ullo pacto ad dialectum Edessenorum, siquidem ܡܡܠܠܐ tantum sermonem, eloquium, pronuntiandi rationem declarat, et dialectum proprie significat ܠܫܢܐ lingua, dialectus (لغة) ut γλῶσσα i. q. διάλεκτος.“ Quae minus caute dicta sunt. Nam e titulo ܬܘܪܨ ܡܡܠܠܐ, quem *Jacobus Edessenus* grammaticae suae proposuit et quem noster v. 10. repetivit, et e definitione v. 12 et 13., apparet, ܡܡܠܠܐ ipsam significare linguam,

quam significationem cur nostro loco rejiciamus necesse sit, non video. Nam linguam vel dialectum eam, quam *Bar Hebraeus* hist. Dynastt. p. **16.** et in *Assemani* bibl. or. I. p. **476.** linguam Aramaeam (الارمايية), Edessenis, Harranensibus et Syriae exterioris (nimirum Mesopotamiae) incolis propriam, nominat, et quam elegantissimam esse confirmat, ab ipsis Edessenis nomine desumpto ***linguam Edessenam*** aut ***Syriaco-Edessenam*** quam facillime dici posse, quisque concedet. Censeo igitur, ***Bar Hebraeum*** eam linguam vel dialectum, quam locis supra allatis اللغة الارمايية nominat, hoc nostro loco nominare ***linguam Syriaco-Edessenam.*** Ad quam sententiam firmandam haec quoque faciunt: de numero et pronuntiatione vocalium nostro loco *B. H.* agit, et licet dialecti linguae syriacae non tantum vocalium numero et pronuntiatione sed etiam aliis rebus, e. gr. diversis verbis, inter se distinctae fuerint, vocalium discrepantia tamen dialectorum commemorandarum occasionem obtulit idoneam, qua usus est ***Bar Hebraeus*** etiam in scholiis ad hanc suam grammaticam metricam; nam in his ad eum locum, quo de varietate vocalium loquitur, hoc est ad nostrum locum, fusius de dialectis linguae syriacae disseruit, et quidem iisdem fere verbis, quae in locis supra citatis occurrunt, cf. ***Assemani*** bibl. or. **1.** p. **476.**

V. **22.** Vox graeca *προθέσμιοι* cum praepositione syriaca ܡܢ, syllaba *oi* e Syrorum more in *u* mutata, quinque vocales *a o e i u* complectitur. Vocalium harum figuras, quae ad similitudinem vocalium graecarum formatae sunt, invenisse dicitur ***Theophilus Edessenus Maronita,*** qui mortuus est anno fugae **169**, p. Chr. **791**, de qua re vide ***Assemanum*** bibl. or. **1.** p. **64.** De Theophilo Edesseno vide ***Assem.*** bibl. or. **1.** p. **521** sq. **3, 2.** p. CCCLXXVIII.

V. **27.** ***Admirabiles orientales*** sunt incolae Chaldaeae, Assyriae et Mesopotamiae partis, ***occidentales***

vero incolae Syriae (ciseuphratensis), Palaestinae et Mesopotamiae partis. Illorum plurimi Nestorianam, horum plurimi Jacobitanam confessi sunt doctrinam. Qua ex re Nestoriani orientales, Jacobitae occidentales dicuntur. Sed hic usus loquendi, quamvis vulgaris, non est constans. Nam Bar Hebraeus eos Jacobitas, qui in Assyria et Mesopotamia Maphriani potestati subjecti sunt, *orientales*, illos vero, qui in Syria (ciseuphratensi) et Palaestina sub jurisdictione Patriarchae vivunt, *occidentales* nominat, cf. *Assemani* bibl. or. **2.** p. **252. 305. 313.** In iis terris, quas *orientales*, sive Nestoriani sive Jacobitae tenuerunt, *Judaei* quoque permulti habitaverunt jam inde ab antiquis temporibus, quorum collegia et academiae clarissimae eruditioni hebraicae domicilium ac sedem praebuerunt. Linguam horum Judaeorum, quam chaldaicam dicere solemus, e sat multis libris in hisce regionibus scriptis cognoscere possumus. Haec lingua quin non Judaeis tantum, sed etiam Christianis in his terris degentibus vernacula fuerit non est dubium. Quae igitur de differentia sermonis orientalium et occidentalium a Bar Hebraeo dicuntur, collata lingua Chaldaica, qualis in scriptis Judaeorum occurrit, dijudicare possumus.

V. **28.** Nam Nestoriani, qui hoc loco *orientalium* nomine designantur, vocalibus graecis, quas Syri ceteri omnes amplexi sunt, non utebantur, cf. *Assemani* bibl. or. **1.** p. **64.**

V. **29.** De *Jacobo episcopo Edesseno* conferas *Assemani* bibl. or. **1**, p. **468—494.** *Assemanus* p. **475.** nostrum *Bar Hebraei* locum e cod. Syr. Vat. **33.** affert, ibique commemorat, *Bar Hebraeum* in grammatica sua magna, cui titulus „*liber splendorum*“ est, eundem *Jacobum* vocare ܡܦܫܩܢܐ et hoc solo titulo *Edessenum Jacobum* intelligere. Quot vocales et Nestoriani numeraverint et Jacobus Edessenus commemoraverit, hoc loco non dicitur, sed colligere possumus e verbis, quae e Bar Hebraei grammaticae magnae partis **4.** cap. **2.** sumpsit quibusque sua addidit *Assemanus* bibl. or. **1.** p. **477.**, eos

septem vocales numerasse. Haec verba ita se habent: „Paulus quidem Antiochenus, Presbyter Syrus, sciens, Graecorum quoque mancam ab initio scripturam fuisse, quum decem et septem litteras dumtaxat primum habuerint; deinde eos alias litteras, vel unam, vel duas simul paulatim adjecisse, donec perfectum viginti et quattuor litterarum numerum compleverint; rogavit religiosissimum Jacobum Edessenum (ܚܣܝܐ ܝܥܩܘܒ ܐܘܪܗܝܐ), ut et ipse quae in Syrorum charactere desiderabantur, suppleret. At religiosissimus ei respondit: complures alii ante meam tuamque aetatem id peroptarunt: verumtamen, ne perirent exarati isto imperfecto charactere codices, a re tam utili destitere.“ *Assemanus* addit: „septem tamen novas vocalium figuras misit Jacobus ad Paulum, quarum formam vide apud eundem Bar Hebraeum loco citato.“ Utinam has formas earumque significationem, si revera sunt eae, quas Jacobus Edessenus invenit vel ad usum Syrorum accommodavit, *Assemanus* nobiscum communicavisset, ut comparatio cum Hebraeorum punctis vocalibus institui posset! Quae comparatio e mea sententia maximi foret momenti in perscrutanda et dijudicanda vocalium serie Hebraeorum.

V. 30. ܙܘܥܪܐ, apud Chaldaeos (זְעוּרָא, זְעֵירָא), de qua voce conferas dissertationem „de sermonis chaldaicae proprietate“, quam scripsit *Franciscus Dietrich,* seminarii Philippini (Marburgensis) major, Lips. 1838. p. 13. In versione marginali ܙܘܥܪܐ redditur *momentum*, quod affero rationem habens eorum, quae *Michaelis* in lexico 1. p. 342. scripsit.

ܐܝܬܘܗܝ = אִיתוֹהִי.

ܡܠܟܘܗܝ = מַלְכוּהִי.

V. 31. ܢܘܣܐ vox formae graecae, quae e terminatione *a* cognoscitur, ut videtur nomen proprium loci, in versione marginali *Nysa*. Pro ܡܠܟܘܗܝ ܕܢܘܣܐ legendum videtur ܡܠܟܘ ܕܢܘܣܐ, sed nihil mutavi. Quomodo *ori-*

entales no vocis *nosa* et *non* vocis *Zenon* pronuntiaverint, non dicitur; sine dubio cum ‘Ezozo legerunt נוֹסָא, זִינוֹן.

V. 32. ܦܐܪܐ = פֵּירָא, quod fortasse etiam פְּארָא scriptum est.

V. 33. *Vocalium Petocho et Zeqofo in earum lingua non est differentia.* Quibus verbis breviter attingitur discrepantia illa notissima, secundum quam Syri occidentales per *o* (ܐܳ) scribunt, quod orientales (Chaldaei) per *a* (אָ) legere solent. Haec discrepantia differentiam vocalium *a* et *o* non omnino tollit (nam Bar Hebraeus ipse v. 30. dixit in Chaldaeorum lingua inveniri vocalem *o* e Diphthongo *au* ortam), sed tamen hoc efficit, ut vocalem Zeqofo (quae Zaqafa ab orientalibus dicitur) eodem modo quo vocalem Petocho (quae Patacha dicitur) *a* proferant non *o*. Accuratius igitur dicendum est, orientales duplici usos fuisse vocali *a*, Zaqafa et Patacha, vocalem *o* autem alio nomine et figura designasse. De qua re vide *Assemanum* bibl. or. III. 2. p. CCCLXXIX.

V. 34. *Puncta quidem permulta ponunt* etc. Cogitare possumus de subtili signorum vocalium dispositione, quali Judaei in scriptis biblicis aliisque usi sunt, quae sine dubio a doctis Judaeis in iis, quas *orientales Syri* tenuerunt regionibus, non quidem inventa sed exculta et ad linguam hebraicam accommodata est. Hanc eandem sive persimilem vocalium designationem et dispositionem Syris notam fuisse, imo a Syris ad Hebraeos propagatam esse, e permultis colligere licet testimoniis. „Una cum antiquis Syrorum characteribus veterem punctandi morem conservant (Syri orientales, Nestoriani); vocalium scilicet defectum per punctula sive infra sive supra litteras apposita supplendi; ut videre est in Chaldaeorum Nestorianorum manuscriptis.“ *Assemanus* bibl. or. III. 2. p. CCCLXXVIII. Nestoriani Graecorum vocalium signis non utebantur (vide quae ad vers. 28. notavi), Jacobitae atque Maronitae promiscue Graecis vo-

calibus et punctulis Nestorianorum utebantur, ita tamen ut vocales graecas saepius collocarent. Qua ex re fieri potuit ut Bar Hebraeus subtilem illam Nestorianorum vocalium dispositionem alienam et praeter rem haberet, *puncta quidem permulta ponunt sed in sermone nunquam distinguunt.*

V. **35—38.** Ex vocibus exempli gratia verss. **37** et **38.** allatis apparet, verba *litteram eam postquam adstringunt* significare litteram eam, quam sequitur littera syllabam terminans. Dicit igitur *Bar Hebraeus* v. **35.**, ex *orientalium* more et praecepto in syllaba composita sive clausa vocalem *a* (Patacham) poni, sed v. **36.** orientales ipsos ab hoc more discedere et hoc praeceptum negligere, quod ut exemplis confirmet, affert voces ܐܪܥܐ et ܐܪܥܐ etc., quarum vocum alteram orientales cum Patacha אַרְעָא pronuntiant, alteram cum Zaqafa (quae vocalis iis, ut jam antea dictum, non *o* sed *a* auditur) אָרְעָא; in syllabis igitur, ut videtur, eodem modo formatis semel Patacha, deinde Zaqafa ponunt. Quae profecto *Bar Hebraeus* non dixisset, si syllabam compositam, qualis in אַרְעָא est, et syllabam apertam, qualis in אָרְעָא est, distinxisset, nam in vocibus אָרְעָא, שָׁבְעָא, חָרְבָא etc. syllaba prima non est אָרְ, שָׁבְ, חָרְ, sed אָ, שָׁ, חָ, et regula v. **35.** commemorata Zaqafa in his vocibus posita non abrogatur. *Bar Hebraeus* vocalium dispositionem, qua orientales usi sunt, et syllabarum distinctionem, ex qua positio vocalium pendet, non intellexit. Quam syllabarum naturam, e qua positio vocalis Patacha pendet, *Amira, ceteri Syrorum grammatici* et *Assemanus* nec ipsi cognoverunt, qui contendunt, apud Chaldaeos vocalem Patacham id effecisse, ut duplicaretur sequens consonans. *Amira* grammat., praeludia, de linguae chaldaicae sive syriacae nominibus ac discrimine, dicit: „Chaldaei in legendo duplicant illam vocis litteram, quam praecedit alia affecta ܰ, ut ܐܠܗܐ *allaha,* ܫܡܝܐ *schemajja,* ܩܕܝܫܐ *qaddischa.* Contra vero Syri prae-

dicta nomina legunt litteras *l*, *j*, *d* non duplicantes.“ *Assemanus* bibl. or. III, 2. p. CCCLXXIX: „Orientales litteras geminant quibus Zaqafa seu Patacha apposita est, si praecedant litterae motae vocali *a* seu *i*, quas Patacham et Rvassam nuncupant. Ita proferunt ܐܠܗܐ *Allaha*, ܐܬܩܕܫ *etqaddas*, *qaddischa*. Ubi occidentales nullibi litteras geminant, sed pronuntiant *Aloho*, *etqadas*, *qadischa*.“

AD CAPUT PRIMUM.

V. 1 et 2. *Amira* in grammat. p. 57 et 58. dijudicat definitiones nominis, quas *Elias*, *Estunojus* et *auctor* gramm. syr. arabico sermone scriptae maxima ex parte cum nostra definitione consentientes proposuerunt. Verbis ܩܠܐ ܦܫܝܛܐ in *Eliae* definitione respondent haec: ܕܡܢܬܗ ܠܐ ܡܕܡ ܡܫܘܕܥܢܝܬܐ. ܟܕ ܡܬܦܪܫܐ *cujus pars nihil significat cum separatur*; in *grammatica* arab. sermone scripta haec: ܕܡܢܬܗ ܡܢܗ ܟܕ ܡܬܦܪܫܐ ܠܐ ܡܫܘܕܥܐ ܡܕܡ *vox a qua pars cum separatur nihil significat*. Vox igitur simplex dicitur nomen, quia non compositum est e singulis vocibus per se aliquid significantibus. — ܕܠܐ ܙܒܢܐ *quae sine tempore est*, quibus verbis differentia inter nomen et verbum constituitur. Adsunt in definitionibus *Eliae* et *auctoris* gr. arab. serm. scriptae, in definitione *Estunoji* desunt, quamobrem *Amira* imperfectam eam et diminutam nuncupat. — *Quae possidet mentem in se ipsa*, *Elias* ita: ܡܫܘܕܥܢܐ ܒܡܫܡܠܝܘܬܐ *significativa in perfectione*; *Estunojus*: ܕܡܫܘܕܥܐ ܒܨܒܘܬܐ ܡܕܡ ܐܘ ܒܣܘܥܪܢܐ *quae significat rem aliquam vel actionem*; *auctor* gr. arab.

serm. scriptae ut Elias. De significatione vocis ܡܫܡܠܝܘܬܐ cf. notam ad prooemii verss. 12 et 13.

V. 4. De substantivo vide v. 10—24., de pronomine v. 25—29., de adverbio v. 30—40., de adjectivo v. 41—44.

V. 9. *De hac re ne turberis.* Quum non levis fuerit disceptatio inter grammaticos de divisione et definitione partium orationis (cf. *Amira* 56 sq. *Hoffmann* p. 152.), *Bar Hebraeus,* remota omni disputandi occasione, sententiam propositam satis firmam esse ac stabilitam et sufficere posse his verbis declarat.

V. 10—24. *Amira* p. 60 sq. loquitur de iis, quae nomini generaliter accidunt, et his annumerat praeter genus, speciem, numerum, figuram, qualitatem et casus, quae *Bar Hebraeus* ea, quae proxime nomini accidunt, enumerans hoc loco tantum commemorat, *lenitatem* et *asperitatem* ܪܘܟܟܐ ܩܘܫܝܐ, *diminutionem* ܙܘܥܪܐ, *contractionem* ܡܟܪܝܐ, *relationem* ܡܬܢܣܒܢܘܬܐ vel ܒܝܬ ܡܢܣܒ, *consecutionem seu adhaesionem* ܢܩܝܦܘܬܐ. De quibus *Bar Hebraeus* eodem fere modo quo *Amira* in singulis particulis disserit, de lenitate et asperitate v. 282—307., de diminutione v. 129—135., de contractione v. 136—150., de relatione et de consecutione v. 219—240. Sed multas praeterea particulas, in quibus ea, quae ad nominum doctrinam pertinent, pertractat, *Bar Hebraeus* statuit, quas *Amira* vel praetermisit, vel in particulis iis, quas modo enumeravimus, breviter attigit.

V. 12 et 13. Vide infra v. 62—77. v. 118—128. *Amira* tertium genus quod ܡܨܥܝܐ dicitur i. e. *medium, commune,* commemorat, quod quia re vera tertium genus non constituit recte a *Bar Hebraeo* omittitur. Exempli gratia afferuntur nomen masculinum et nomen femininum, ܓܒܪܐ et ܫܢܬܐ, utrumque in sing. et plur. Voce ܫܢܬܐ, quae, licet feminina, pluralis mascul. formam habet hanc ܫܢܝܢ (cf. hebr. שָׁנִים; *Amira* p. 93.), similis

exitus versus servatur, quamobrem hanc vocem exempli gratia proposuisse videtur *Bar Hebraeus.*

V. **14** et **15**. Vide infra v. **164—183**. ܐܕܫܐ *species,* a grammaticis Syris etiam dicta ܒܝܬܝܘܬܐ *domesticatio* (*Amira* p. **61**.), significat rationem quae intercedit inter nomen simplex et adjectiva ab hoc nomine derivata. *Species prima* est nomen simplex, quod dicitur ܡܒܝܬܢܐ *domum faciens*, nam quia propinquitas adjectivorum derivatorum eo nititur, domum quasi perhibet, ex qua egrediuntur et in quam revertuntur; vel ܥܠܬܐ *caussa*, quia caussa est et fundamentum adjectivv. derivv.; vel denique ܛܘܦܣܐ *idea, prototypus.* Exemplum speciei primae est *coelum.* Species altera et tertia, oppositae speciei primae, sunt ܡܒܝܬܝܢ̈ܐ, *domesticatae* ut ita dicam. *Secunda* dicitur ܥܠܝܠܐ *caussata*, vel ܡܪܟܒܐ *composita* quia e voce simplice syllaba addita orta est, vel ܛܘܦܣܢܐ ܩܕܡܝܐ *idealis prima.* Exemplum speciei secundae est *coelestis. Tertia* dicitur ܥܠܝܠܢܐ quasi *magis, remotius caussata*, vel ܝܬܝܪ ܡܪܟܒܐ *magis composita*, vel ܛܘܦܣܢܐ ܬܪܝܢܐ *idealis secunda.* Exemplum speciei tertiae est *coelestinus.* — Quibus nominibus ipsa res, ad quam significandam a grammaticis sunt inventa, fit perspicua; cf. *Amira* p. **104** sqq.

V. **16** et **17**. Vide infra v. **98—119**.

V. **18** et **19**. De figuris hoc tantum loco agit *B. H.* ܐܣܟܝܡܐ = σχῆμα, *figura, habitus* vocis. Exemplum figurae compositae est *Johuochoz*, nomen notum regum duorum Israelis et Judae יהואחז. Quae figura composita est e duabus vocibus, e ܝܗܘ = יהו = יְהוָה et ܐܚܙ = אָחָז, quas ipsas voces *Bar Hebraeus* affert, ut exhibeat exempla figurae simplicis. Quod offendit, quum neque *Johu* neque *ochoz* sint voces syriacae. Sed puto consulto *Bar Hebraeum* sibi sumpsisse exempli caussa vocem, compositam quidem, at e vocibus iis, quae in

lingua syriaca significationem nullam praebeant. Nam figurae compositae exempla ea, quae *Amira* p. **114**. proposuit, ut ܒܪܬ ܩܠܐ *vox* etc., repugnant definitioni nominis, secundum quam nomen est *vox simplex cujus partes cum separantur nihil significant*, cf. v. 1 et 2.

V. 20 et 22. De qualitatibus hoc tantum loco agit *Bar Hebraeus*. Qualitates sunt

ܡܥܒܕܢܘܬܐ actio,
ܚܫܘܫܘܬܐ passio,
ܩܢܝܘܬܐ possessio,
ܡܚܘܝܢܘܬܐ ܕܟܝܢܐ demonstratio naturae.

Nomen, cui qualitas actionis accidit, est *agens*, cui qualitas passionis, est *patiens* etc. Haec nomina *qualia* sint hoc loco enumerantur, non qualitates. De nominibus agentibus et patientibus, quae explicatione non indigent, nihil dicam. Nomina possidentia sunt ea, quae aliquam qualitatem, sive spiritualem, sive corpoream significant, e. gr. *justus* et *malus*. Notandum est, substantivis abstractis ab his nominibus derivatis horum nominum qualitatem remanere, e. gr. ܟܬܘܒܐ *scriptor* et ܟܬܘܒܘܬܐ *scriptio*, ܡܫܠܡܢܐ *proditor* et ܡܫܠܡܢܘܬܐ *traditio* sunt nomina agentia, ܩܛܝܠܐ *occisus* et ܩܛܝܠܘܬܐ *occisio* sunt nomina patientia; ܛܒܐ *bonus* et ܛܒܘܬܐ *bonitas* sunt nomina possidentia. Harum trium qualitatum nomina non quidem participia proprie sic dicta, attamen adjectiva esse verbalia, transitivae, passivae et intransitivae significationis (quibus nomina abstracta ab iis derivata annumerantur), quisque videt. Plane alia ratio est nominum quartae qualitatis, quae, rerum naturam et *substantiam* indicantia, *substantiva* sunt proprie sic dicta, etiam in lingua syriaca, nam ܟܝܢܐ vel ܫܡܐ ܟܝܢܝܐ est natura, *substantia* vel *nomen substantivum*. Exempla hujus quartae qualitatis sunt *vir, equus, lapis, pannus* etc. Cf. *Amirae* grammat. p. **115** sqq.

V. **23** et **24**. Vide infra v. **246—280**. Casus nominum revera non novit lingua syriaca. Eas rationes et conditiones nominum, quas in aliis linguis casus obliqui significant, litterae praefixae ܠ, ܕ, ܒ, saepissime innuunt et quasi per ambitum enuntiant, ita ut quodammodo nomina cum iis conjuncta cum casibus nominum Graecorum, aliarum gentium comparari possint. *Bar Hebraeus* quartum praefixum iis annumerat, copulam videlicet ܘ, quod ad formam et praefigendi modum simillimum est tribus praefixis illis. Qua in re *Amira,* ut hunc tantum afferam, aliam sententiam proposuit, qui postulans ut casus ad analogiam casuum Graecorum in lingua Syriaca reperiantur hos enumerat:

Nominat.: nomen simplex.
Genit.: nomen conjunct. cum ܕ.
Dativ.: nomen conjunct. cum ܠ.
Acc.: nomen simplex sive conjunct. cum ܠ.
Vocat.: nomen conjunct. cum ܐܘ.
Ablat.: nomen conjunct. cum ܒ vel ܡܢ.

Quae omnis de casibus doctrina non ex ingenio linguae Syriacae originem duxit, sed e Graecorum libris grammaticis repetita est.

V. **25**. *Quattuor e rebus sex supra commemoratis. Supra* v. **10** et **11**. *Sex:* genus, species, numerus, figura, qualitas, casus. Quattuor rationes, quae pronomini tribuuntur, sunt: genus, figura, personae et numerus. Quarum tres supra commemoratae sunt, quarta, videlicet personae, non item. Non constituo, utrum personas pronominis sive cum speciebus sive cum qualitatibus nominis *Bar Hebraeus* contulerit, an minus caute de sex supra commemoratis rebus, quarum quattuor ad pronomen pertinerent, locutus sit.

V. **27**. Figura simplex est pronomen, quod vocibus non affigitur, quamobrem etiam ܦܪܝܫܐ et ܡܦܪܫܐ *separatum* dicitur, figura composita est pronomen affixum,

quamobrem etiam ܢܩܝܦܐ *sequens* seu *adhaerens* dicitur. *Amira* grammat. p. 238.

V. 30. In vocibus *bene dictum est*, *bene* verbum accuratius determinat et ad verbum pertinet, quamobrem *adhaerens*, *consequens*, *pertinens*, videlicet ad verbum, dicitur. ܢܩܝܦܐ igitur eandem fere significationem praebet ac ܥܠ ܡܠܠܐ i. e. *vox* (*Amira* p. 430.) *quae supra verba cadit* (verbis apponitur) *eorumque significationem explicat ac determinat.*

V. 32 et 33. adverbia *temporalia* ܙܒܢܝܐ, v. 34. *localia* ܐܬܪܢܝܐ enumerantur. *Amira p.* 432.

V. 35 et 36. Voces ܣܥܘܪܘܬܐ et ܚܫܘܫܘܬܐ quae ut ܙܒܢܐ v. 32. et ܐܬܪܐ v. 34. e verbo ܡܣܥܪ ܐܬܐ v. 32. pendent, docent, *Bar Hebraeum* adverbia agentia et patientia ܣܥܘܪܐ et ܚܫܘܫܐ statuere, quae a grammaticis ceteris, quod equidem sciam, non statuuntur. *Amira* adverbia temporalia, localia, optativa, vocativa, interrogativa, positiva, confirmativa, negativa (vide *Hoffmanni* grammat. p. 279.) commemorat, de adverbiis agentibus et patientibus nil dixit. Sed ad tam multa ejusmodi genera adverbiorum etiam genus adverbiorum agentium et patientium accedere potest sine omni difficultate, nam eodem modo quo verba abstracta a nominibus agentibus et patientibus derivata (cf. notam ad v. 24.) agentia et patientia nuncupantur, etiam adverbia ab iis derivata originis caussa agentia et patientia dici possunt. Quamobrem hoc non offendit. Verba explicationis caussa addita difficiliora sunt; nam quid ܬܬܐܡܪ et ܬܬܕܟܪ sibi velint in dubio, ut videtur, esse potest. Sed primo obtutu voces ܣܥܘܪܐܝܬ et ܡܣܥܪܐܝܬ, quae a nomine agenti ܣܥܘܪܐ et a nomine patienti ܡܣܥܪܐ derivatae sunt, cognoscuntur tanquam adverbia agentia et patientia, et has tantum voces exempli caussa propositas esse concedamus necesse est. Quae quum ita sint, verba ܬܬܐܡܪ et

ܬܬܦܩܕܘܢ ut versum compleant similemque exitum praebeant apposita sunt verbis ܬܦܩܘܕ et ܬܬܦܩܕܘܢ: „nam dicis *poqudoit* et canis“, „quia dicitur peqidoit et canitur“, h. e. adverbia hujus generis sunt statuenda quia in soluta et in composita oratione reperiuntur.

V. 37. *Quomodo ponatur;* haec verba eodem modo ac *tempus* v. 32., *locus* v. 34. etc. e verbo ܡܫܘܕܥ ܐܝܟ v. 32. pendent: *indicas τὸ quomodo ponatur* sc. verbum. *Ea qua par est ratione,* quomodo aptum est et convenit, nam quum permultae rationes cogitari possint, quibus verbum adverbiis accuratius definitur, has varias rationes *Bar Hebraeus* enumerare non vult. Exempli caussa afferuntur adverbia *nude, utinam* (quod adverbium ab *Amira* p. 433. adverbiis optativis ܘܐܒܝܐ annumeratur), denique substantivum ܛܘܬ *jejunium,* quod in adverbii locum substitutum et verbi ܒܬ accuratioris definitionis caussa subjunctum est Daniel 6, 19: בָּת טְוָת.

V. 38. *Quantum;* adverbia ܕܟܡܝܘܬܐ *quantitatis* *Amira* p. 435. commemorat.

V. 41—44. ܡܠܬ ܫܡܐ est adjectivum, non quodvis sine discrimine, sed adjectivum praedicati locum tenens. Tale adjectivum formam quidem habet nominis, simul autem ad significationem verbi quam proxime accedit, nominis igitur et verbi est quasi particeps, quamobrem *verbum nominis* nuncupatur. Quod ut recte intelligatur, definitionem ab *Amira* in grammat. sua p. 425. traditam afferam: ܡܠܬ ܫܡܐ ܐܝܬܘܗܝ ܫܡܐ ܐܠܝܨܐ ܛܥܝܢ ܣܘܟܠܐ ܕܡܠܬܐ ܠܐ ܡܬܚܡܢܝܬܐ *verbum nominis est nomen contractum, ferens sensum verbi non determinati* *). *Contractum* dicitur ut distinguatur a nominibus non contractis i. e. a nominibus in statu emphatico, quem Gram-

*) Quam definitionem etiam invenis in *Hoffmanni* grammat. p. 177. not. 1.

matici vocant, positis. Nam quia praedicati locum tenet, verbum nominis semper in statu absoluto invenitur, quem *Bar Hebraeus* etiam v. **229.** abscissionem et contractionem finis vocis nominat. *Sensum verbi non determinati ferens* i. e. significationem verbi quidem habens, sed non verbi in tempore finito positi (determinati), nam adjectivo praedicato discrimina temporum eorumque varietas non designantur.

V. **41.** ܕܡܫܬܡܠ pro ܕܡܫܬܡܠܐ, ut exitus secundi membri congruat cum ܬܫܡܠ in priore membro.

V. **44.** *Personae* verbo nominis tribuuntur, nam pronomina personalia si cum nominibus verbi, quae praedicati locum semper tenent, conjunguntur, iis postponuntur, imo loquendo et scribendo contrahuntur, ita ut flexionem quandam efficiant verbalem, et novam quasi temporis formam, cui significatio praesentis est, constituant. Quae conjunctio verbi nominis cum pronomine revera conjunctio est subjecti cum praedicato omissa copula; quamobrem omnia adjectiva praedicati locum tenentia hanc conjunctionem inire possunt, non tantum adjectiva verbalia sive participia. Ad quod est attendendum. Quae *Hoffmannus* in grammat. sua p. **177.** de participiis quibus Syri pro praesente uterentur disputavit, subtiliorem requirunt definitionem.

ܚܛܘܦ, in st. emph. ܚܛܘܦܐ et ܐܢܘܣ sunt adjectiva formae intensivae = חַטָּא, צַדִּיק: ܐܢܫܝ adjectivum terminatione ܝ formatum.

V. **45.** Iterum ad nomen flectit oratio, postquam v. **25—44.** de pronomine, adverbio et nomine verbi non quidem extra ordinem disseruit *Bar Hebraeus*, attamen ita ut expositionem doctrinae nominis interrumperet.

V. **47—61.** Distinguuntur

1) v. **47** et **48.** Nomina quae tantum in singulari numero reperiuntur. *Amira* p. **98.**
2) v. **49** et **50.** Nomina quae tantum in numero plurali reperiuntur, quibus, licet singularis sint formae,

puncta pluralem numerum significantia adduntur, cf. v. **108—117**. *Amira* p. **95**.

3) v. **51—56**. Nomina ejusdem formae in numero singulari et plurali, quibus, si in numero plurali inveniuntur, puncta adduntur. Huc pertinent secundum grammat. syros duae tantum voces, ܐ̈ܢܫܐ et ܥ̈ܡܐ. *Amira* p. **95**. v, **55**. Matth. **5**, **34**. v. **56**. Ps. **102**, **26**.

4) v. **57—61**. Nomina, quae in singulari et plurali diversae sunt formae. Nomina masculina (de his hoc loco tantum loquitur *Bar Hebraeus*) in numero plurali

a) v. **58**. terminationem singul. ܳܐ mutant in ܶܐ, quae terminatio st. emph. plur. contracta est e terminatione ַיָּא, conf. chald. מַלְכַיָּא, syr. ܡ̈ܠܟܐ.

b) v. **59**. sunt quae mutent non terminationem sed pronuntiationem et vocalium positionem, quod accidit nominibus formae ܟܣܦܐ (in stat. absol. ܟܣܦ = כְּסַף), quae forma in plur. stat. emphatici ܟܣ̈ܦܐ effertur, ita ut vocalis *a*, quae ex origine ad ipsam nominis radicem pertinet, suum locum teneat. Non autem ita, a *Bar Hebraeo* v. **60**. additur, nomina ܥܒܕܐ etc., eodem fere modo pronuntiata, pluralem formant, nam in his, quae proprie adjectiva sunt mediae radicalis geminatae et vocalis ܰ post primam radicalem et vocalis ܳ post secundam remaneant necesse est.

c) v. **61**. accidit etiam ut nomina, quae ex origine sunt feminina et terminationem femininam in singulari numero habent, originis et terminationis femin. respectu non habito, eodem modo ac masculina terminatione ܶܐ pluralem forment, quorum exemplum est ܟܠܬܐ pl. ܟ̈ܠܬܐ (alia exempla

vide apud *Amiram* grammat. p. 78.); licet nomina hujus formae plurima ex communi praecepto etiam in plurali femininam habeant terminationem, e. gr. ܗ̈ܕܪܬܐ, quam vocem *Amira* p. 84. una cum aliis multis enumerat.

V. 62—77. Cf. *Amirae* grammat. lib. II. c. IV. p. 61 sqq. Distinguuntur:

1) v. 62 et 63. nomina masculini generis, quae nunquam feminini sunt generis.

2) v. 64—66. nomina feminini generis, quae nunquam masculini sunt generis. V. 66. cf. Matth. 21, 19.

3) v. 67—71. nomina quae utriusque generis sunt, quorum tria *sol, camelus* et *monasterium* afferuntur. Reliqua vide in grammat. *Amirae* p. 72 et 73, *Hoffmanni* p. 235. V. 70. cf. Genesis 24, 20.

4) v. 72—77. nomen ܫܡܝܐ denique utriusque est generis et numeri. V. 75. cf. Matth. 5, 34. et supra v. 55.

V. 78—87. Notandum est, ܫܘܡܗܐ *denominationem* distinguendam esse ab ܡܠܠ.ܫܡܐ *praedicato* v. 41—44. *Denominatio* est adjectivum, quod accedit ad substantivum idque definit et quasi denominat; substantivum cum adjectivo conjunctum est *definitum, denominatum* ܡܫܬܡܗܢܐ. Hoc autem substantivo cum adjectivo conjuncto oratio non absolvitur, nam verba *vir tristis, mare rubrum* sententiam perfectam non praebent. Praedicatum — h. l. dicitur ܫܘܡܠܐ — accedat necesse est: *mare rubrum est profundum* etc. Versio v. 79. non satis est dilucida; accuratius sic lege; *et si loquens hoc*, videlicet substantivum cum adjectivo conjunctum, *commemorat*, eo non est absoluta oratio.— V. 78. *in modo* i. e. in genere et numero cf. v. 83—87. V. 87. ܫܘܝܘܬܐ (sic) proprie est aequalitas, forma concinna et congrua, pulchritudo.

V. 88—97. Inscriptioni *de demonstratione* nominum in margine codicis adscripta sunt litteris syriacis verba

arabica haec: باب اسما المعرفة وهى كل اسم بصورة تُوحّد من جنسه وهى على خمس اقسام الأعلام واشارة واضافة ومضمر hoc est: caput nominum determinationis; huc pertinent omnia nomina quae talis sunt conditionis ut sui generis sint unica, quod quinque modis fieri potest: distinctione nominum propriorum, demonstratione, conjunctione nominum, pronomine.

De ܡ̈ܠܐ ܕܠܚܘܕܝܘܬܐ nominum in grammatica *Amirae* ceterisque quos inspicere licuit libris grammatt. nihil inveni. Et profecto de re leviori et nullius fere momenti in cognoscenda lingua syriaca h. l. agit B. H., grammaticorum arabicorum respiciens definitiones et praecepta de nominibus المعرفة. Vocem ܐܬ̈ܘܬܐ v. 88. quomodo latino sermone redderem ambiguus fui eamque inconsiderate per *voces demonstrabiles* reddidi. E contextu apparet ܐܬ̈ܘܬܐ eas dici voces, quae personas vel res ita denotent et insigniant, ut cum aliis confundi et permutari nequeant, *voces* ut ita dicam *significativas* vel *demonstrativas. Quae ferunt demonstrationem et significationem* h. e. quibus munus quasi demonstrandi et designandi impositum est, *quibusque* v. 89. (non *in quas*) *fit designatio rei* (vel personae) *quasi digito* h. e. non ambigue sed perspicue et dilucide. B. H. dicit quinque esse ܐܬ̈ܘܬܐ, videlicet:

1) v. 90. nomina ܐܛܘ̈ܡܐ (a voce graeca ἄτομος) *individua* vel *personalia*, quae ex consuetudine ܡܩܢ̈ܘܡܐ (*Amira* p. 59.) nuncupantur. V. 93. hujus generis nomina afferuntur: *Socrates*, *Plato*, *Navatis* (Ναυάτης Xenoph. Hellen. III, 2, 6.). Qui determinationis modus in margine dicitur *distinctio nominum propriorum.*

2) v. 91. nomina *significativa* quae sunt pronomina demonstrativa vel annuentia (de voce ܪ̈ܡܙܐ cf.

Amirae grammat. p. 239.). V. 94. hujus generis nomina afferuntur *hic*, *isti*, *ista*, *istae*. Qui determinationis modus in margine dicitur *demonstratio.*

3) v. 91. *conjunctio consanguineorum*, videlicet duae voces quam arctissime conjunctae et vinculo quasi fraternitatis ligatae, quarum altera primam definit ita ut de ejus relatione et significatione dubitari nequeat. Exempla v. 95. proposita sunt voces statu constructo, quem nostri grammatici vocant, conjunctae: *domus Jacobi* i. e. non alia sed haec ipsa Jacobi domus. Qui modus in lingua arab. *'Jzafet* dicitur.

4) v. 92. consequens ܠܗ, proprie *consecutio* vel *adhaesio τοῦ* ܠܗ, i. e. illa adhaesio quae est in voce ܠܗ e praepositione ܠ et ex adhaerente suffixo ܗ composita. V. 96. e. gr. afferuntur: *venit sibi in urbem*, non alius venit sed ille sibi ipse, ipsemet venit; *ascendit sibi in navem*, ipsemet ascendit. Cf. *Ewald* grammat. hebr. 1838. §. 563. Quartus hic modus est *modus pronominis* ܦܢܝܢ, qui etiam *quintum*, quem B. H. distinguit, modum complectitur.

5) v. 92. suffixum ܗ ad sequens objectum delegans idque indicans, e. gr. v. 87. *ascendit hunc* non alium *montem*, *Jesus* (= Josua) *pertransivit illud* non aliud flumen.

V. 98—107. Octo litterae vocibus appositae pluralis formam secernunt a forma singulari, quas octo litteras complectitur vox memorialis nimia, ut apparet, arte versui 99. inserta ܒܫܝܠܗܘܢ. Omnia harum litterarum exempla proponuntur:

1) ܒܝ v. 102. in voce 'ebbone.

2) ܣܝ v. 106. in vocibus graecis in accusativo positis, cf. *Hoffmann* p. 256.

3) ܝ̈ v. **103**. in statu constructo masc. plur.

4) ܣܘ v. **102**. in *sammone* et v. **104**. in *'amme* et *jamme*, cf. *Amira* p. **97**.

5) ܠ v. **105**. in *'ar'oto* etc. et v. **100**. in *abohoto*.

6) ܗ v. **100** et **101**. in *abohoto* etc.

7) ܘ v. **107**. in vocibus graecis, cf. *Hoffmann* p. **256**.

8) ܼ v. **102**. in *sammone*, *'ebbone*.

V. **108—117**. De positione punctorum pluralem numerum indicantium cf. *Amira* p. **47** seqq.

1) v. **108—110**. omnibus vocibus, quae in numero plurali et singulari inveniuntur, in numero plurali puncta adduntur.

2) v. **111** et **112**. nomina collectiva formae singularis, licet multitudinem significent, sine punctis scribuntur.

3) v. **113**. puncta tum demum iis adduntur, si e collectivis singularis numeri collectiva pluralis numeri fiant et forma et significatione e. gr. *greges, agmina* v. **116**. Cf. *Amira* p. **94**.

4) v. **114**. sunt denique nomina collectiva singularis et numeri et formae, quae nunquam in plurali et numero et forma inveniuntur; his vocibus v. **114—117**. ut puncta addantur praeter necessitatem accidit e *Bar Hebraei* sententia. Notandum est hujusmodi voces exempli gratia v. **114**. iterumque v. **116** et **117**. allatas punctis esse signatas in cod. mnscr., et grammatici syri posterioris aetatis semper sic eas signasse videntur, cf. *Amira* p. **95**.

V. **118—121**. Ad fidem verborum v. **118**. ita sonat: quattuor sunt litterae masculinitatis secundum *hoven* i. e. litterae masculinitatis sunt *h*, *v*, *j*, *n*, e quibus vox memorialis *hoven* componitur, videlicet **1**) ܗ suffixi tertiae personae sing. masc. in nominibus; **2**) ܘ suffixi

tertiae personae plur. masc. in nominibus ܗܘܢ, quod litterâ *o* secernitur a suffixo femin. ܗܝܢ; eadem littera ܗ̈ܢܘܢ secernitur a ܗ̈ܢܝܢ, cf. v. 127; 3) ܝ suffixi tertiae personae nominibus numeri pluralis additi, quae littera in suff. fem. non occurrit cf. v. 127; 4) ܘ pronominis ܐܢ̈ܘܢ fem. ܐܢ̈ܝܢ, et pronominis ܗܢܘܢ fem. ܗܢܝܢ.

V. 123 et 124. De his nominibus vide *Amirae* grammat. p. 66 et 67.

V. 127. *Utraque sua* supplere possumus *mamma* aut tale aliquid. ܓܪ̈ܝܗ in versione marginali redditur: *catuli ejus.* Quin haec significatio formae, quam alibi quidem nusquam inveni, ܓܪܐ vel ܓܪܝܐ, in plur. cum suff. fem. plur. ܓܪ̈ܝܗ, inesse possit nullus dubito. Catulus alias ܓܘܪܝܐ, ܓܘܪܐ, ܓܪܘܐ dicitur. Tutam et probatam significationem qui desiderat vocem ܓܐܪ̈ܝܗ legere et ad singularem ܓܐܪܐ *sagitta* referre potest, cf. Lexicon. chrest. Kirschianae ed. Bernstein p. 81.

V. 129. *Amira* p. 143: „diminutione, quae solum est in nominibus, utimur cum rem contemptu quodam deprimimus ac despicimus, vel blanditiis quibusdam honoramus et efferimus."

V. 131 et 135. Ablationem litterae ܣ in vocativo graeco in eadem serie cum nominibus deminutivis positam ne mireris; *Bar Hebraeus* spectat non originem sed usum formae.

V. 136—150. Sub hac de contractione titulo disserunt grammatici Syri de nominum relatione et de statibus, e quibus diversa eorum pendet enuntiatio, ita, ut nemo non videat eos omnino non intellexisse hanc in cognoscendis linguis semiticis facile primariam doctrinam. Sed haec in transcursu attigisse sufficiat. *Bar Hebraeus* v. 144. contractionem vocis *'edamo* in *'ad* (quae revera non est contractio sed abjectio stirpis pronominalis *mo,* cf. hebr. כְּמוֹ, בְּמוֹ) et vocis *'edamo lechoscho* in *'ada-*

masch non distinguit a breviori enuntiatione nominum in statu absoluto et constructo; v. **146.** unam eandemque caussam contractionis affert eam, ut ingressus orationis expediatur et huic caussae subjungit tres modos contractionis nominum: **1)** v. **148.** statum constr. ante suffixum; **2)** v. **149.** statum absolutum praedicati; **3)** v. **150.** statum constructum nominis definiti ante nomen definiens; cf. v. **229** sqq. Non melius *Amira* p. **146**: „nomina autem contrahuntur tum propter sermonis elegantiam ac brevitatem; tum propter carminis condendi necessitatem: quo fit, ut, si interdum contractio in aliquibus vocibus sermonis ornatui officiat, omnino negligenda sit.“

V. **151—164.** Cf. *Amira* p. **29.** V. **151.** in codice ܒܠܩܝܕ, quod in ܒܩܠܝܕ mutandum, nam **1)** secundum seriem litterarum hujus vocis exempla proponuntur v. **152—156.**; **2)** versio marginalis v. **151.** haec est: „includuntur in clave hujus.“ Vox memorialis est ***baqlid hono,*** litterae distinguentes sunt: ***b, q, l, j, d, h, n, olaf.*** V. **160.** ܦܘܣܝܢܐ legendum est cf. *Amira* p. **30.**, in cod. mnscr. ܦܘܣܐ.

V. **164—183.** *Amira* p. **104** sqq. E sex litteris in v. **165.** enumeratis ad formas syriacas spectant ***j, n (on),*** terminationes adjectivorum in omnibus linguis semiticis usitatissimae; „his litteris quidam addunt ***r*** in nomine *'elporo“ Amira* p. **108.**; litteris στ — στης — et κ — κος — adjectiva graeca formantur. V. **167.** ܠܒܣܝܣ λέξις, vers. marg. lexicon. V. **169.** ܐܡܪܝܢ cf. infra 3, **33.** *Amira* p. **440**: „ܝܢ et ܝܢܐ, utroque enim modo scribitur ab auctoribus, id est ܠܝܢ usurpatur solum fere ob elegantiam, et per modum imperandi cum prima et secunda persona.“. ***Hoffmann*** p. **388.** recte dixit: ܝܢ hebraicae respondere terminationi נָא, cf. ***Hupfeld System der Semitischen Demonstrativ-Bildung und der damit zusammenhängenden Pronominal- und Partikelnbildung, in Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes, II. p.*** 158.

V. 184—198. V. 184. ܓܶܢܣܳܐ, جِنْس est genus nominum, masculinum et femininum, *Amira* p. 80., *de Sacy* gr. arabe sec. ed. 1. p. 149. De genere in hac sententia h. l. non agitur, quamobrem *Bar Hebraeus* accuratius *genus* definit atque nuncupat ܓܶܢܣ ܓܶܢ̈ܣܶܐ جنس اجناس genus generale sive summum; hoc autem nomine categorias *Aristotelicas* denotat, quae sunt summa genera enuntiationum. Cf. *Heinr. Ritter Geschichte der Philosophie* 3. *Theil S.* 77. Decem categorias Aristotelicas enumerat, *Aristotelis* fere verba reddens, quae, quum ad intelligenda ea quae in hoc nostro capite vere et falso dicta sunt quam maximi sint momenti, apponam: *τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἕκαστον ἤτοι οὐσίαν σημαίνει ἢ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ πρός τι ἢ ποῦ ἢ ποτὲ ἢ κεῖσθαι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν. ἔστι δὲ οὐσία* (v. 185.) *μὲν ὡς τύπῳ εἰπεῖν οἷον ἄνθρωπος, ἵππος· ποσὸν* (v.186—189.) *δὲ οἷον δίπηχυ, τρίπηχυ· ποιὸν δὲ* (v. 190.) *οἷον λευκόν, γραμματικόν· πρός τι* (v. 191.) *δὲ οἷον διπλάσιον, ἥμισυ, μεῖζον· ποῦ δὲ* (v. 193 et 194.) *οἷον ἐν Λυκείῳ, ἐν ἀγορᾷ· ποτὲ* (v. 193 et 194.) *δὲ οἷον ἐχθές, πέρυσιν· κεῖσθαι* (v. 192.) *δὲ οἷον ἀνάκειται, κάθηται· ἔχειν* (v. 197.) *δὲ οἷον ὑποδέδεται, ὥπλισται· ποιεῖν δὲ* (v. 195.) *οἷον τέμνει, καίει· πάσχειν* (v. 195.) *δὲ οἷον τέμνεται, καίεται. Arist.* Cat. 4. Cf. historia philosophiae graeco-romanae ex fontium locis contexta ed. *L. Preller* p. 244 sq. Exempla a *Bar Hebraeo* proposita non semper veram categoriae sententiam exprimunt, sed de hac re ne longior sim tantum affero categoriam *πρός τι* v. 191. verbis syriacis ܠܘܳܬ ܡܶܕܶܡ redditam, quae verba fecerunt ut de statu constructo quem ita denotant grammatici syriaci cogitaret *Bar Hebraens.* Versionem vers. 196. sic lege: si dicis *illi qui verberatur: illum qui te verberavit dominus verberavit;* exemplum passivi deest.

V. 207. Definitio temporis ex *Aristotelis* scriptis repetita. Cf. Phys. lib. IV, 11.: *ἀριθμὸς ἄρα τις ὁ χρό-*

νος; ἀριθμὸς = ܡܢܝܢܘܬܐ; motus coelestis non est tempus secundum *Aristotelem*, sed est mensura omnium motuum quippe qui sibi constans et notissimus sit motus. Quamobrem nostro loco dicitur, tempus esse mensuram motus coelestis cf. *Heinr. Ritter Geschichte der Philosophie* 3 *Theil S.* 235.

V. 211 et 212. Definitio loci iterum respicit *Aristotelis* notionem spatii et loci. Terminus interior corporis oppositus ille termino exteriori est determinatio, forma et figura ejus; huic, ut loci notio oriatur, accedat necesse est (ܢܩܝܦ ܠܗ necessario cohaeret, conjunctus est) terminus exterior corporis ipsa sua forma determinati (ܡܬܚܡܢܘܬܐ) i. e. accedant necesse est termini circumdantes et amplectentes formam corporis, qui termini demum locum corporis definiunt eumque circumscribunt. Corpus, quod externis terminis sive corpore alio externo circumscribitur, est in loco; cf. *Aristot.* Phys. IV, 5. *ᾧ μὲν οὖν σώματι ἔστι τι ἐκτὸς σῶμα περιέχον αὐτό, τοῦτό ἐστιν ἐν τόπῳ.* Vide quae de Aristotelis de spatio et loco doctrina disseruit *Heinr. Ritter Geschichte der Philosophie* 3. *p.* 228 *sqq.*

V. 222 et 223. in *Hoffmanni* grammat. p. 266. allegantur. *Si personae* (proprie substantiae) *tuae conjungitur* = si cum suffixo primae personae conjungitur.

V. 224. cf. *Amira* p. 193.

V. 225 et 226. cf. *Amira* p. 193. Nomina exempli caussa allata respondent formis hebraicis מִשְׁתֶּה etc., quarum terminatio vocalis ֶה = ܶ = ֵי in lingua syriaca etiam ante suffixum primae personae remanet. Eandem terminationem non quidem ante suffixa primae personae tamen ante suffixa secundae et tertiae personae in lingua hebraica remanere notum est. *Ewald* grammat. hebr. 1838. p. 271.

V. 227. ܥܠܠܬܐ pars superior, excelsa vocis est initium ejus.

V. 230. ܛܠܐ versio marginalis *puer Gideonis*, quod per imprudentiam in meam versionem irrepsit. Lege *ros Gideonis*, Judd. 6, 38—40.

V. 231—240. Significationes contractionis sive status constructi quattuor sunt hae: 1) litterae ܕ, cujus significationis exemplum vide in v. 234.; 2) praepositionis ܡܢ, ut exempla in verss. 235 et 236. proposita docent. Hae duae cognatae inter se significationes ad unam eandemque fere significationem duplici modo perceptam referri possunt, quamobrem dicitur in v. 231: *possidet significationem duplici modo* videlicet litterae ܕ et praepositionis ܡܢ. Quae contorta verborum constructio aequali exitu versuum ܐܡܠ — originem debet. 3) Vocis ܐܡܪ *ut audis* sive audies *a me* in verss. 237 et 238. hanc significationem exemplis comprobaturo; 4) denominantis possidentis sive adjectivi intransitivi (cf. annotata ad verss. 78—87.); quae verba reddidi *in dominante possidente*, videlicet *haec contractio est*, ea ratione ductus ut relationem remotiorem litterae ܕ ante ܡܘܠܗܐ annuerem: nam contractio vel status constr. significationem adjectivi intransitivi non habet, sed tantum in his adjectivis occurrit saepius. Inter terminos angustos usum adjectivi in statu constr. in lingua syriaca raro quidem obvii coercet *Bar Hebraeus*. Non aliter *Amira* p. 166: „huc (ad contractionem) spectant etiam nomina quae ad laudem vel vituperationem referuntur."

V. 235. ܫܐܪܐ cf. vocabulum graecum σήρ.

V. 238. ܫܡܫܝ proprie est forma adjectiva: τὸ solare coloris.

V. 241. ܣܟܠܣܝܐ cf. Lexicon syr. chr. Kirsch. ed. Bernstein p. 281.

V. 246. *Initio* v. 23 et 24.

V. 282—307. *Amira* p. 124—143. Grammatici syri posterioris aetatis caussas et rationes e quibus enuntiatio sive mollis sive aspera litterarum et positio pun-

ctorum *Quschoi* et *Rukhokh* pendent omnino non intellexerunt. Ad usum et consuetudinem rationibus non stabilitam ideoque in contrarias partes quam saepissime abeuntem delegati firma doctrinae de punctis ponendis fundamenta jacere non potuerunt. Observationes singulas collegerunt, rem ipsam non explicuerunt. Idem de tota punctorum et accentuum doctrina valet, cf. *Ewald, Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes* 2. *Band p.* 110. *Bar Hebraeus* hoc nostro loco confuse, *Amira* ceteri grammatici perplexe de punctis Quschoi et Rukhokh locuti sunt. Puncta, quae liber mnscr. perhibet quam accuratissime typis exprimenda curavi. Nihil emendavi. Emendandi tum demum locus erit, si punctorum rationem e libris syriacis quam accuratissime scriptis cognitam habebimus. V. 284 et 285. cf. *Amira* p. 127.: „si litteris *bgdkft* accidit una ex his quattuor consonantibus hac voce ܒܓܕܟܦܬ (cf. v. 23.) comprehensis fiunt lenes.“ Vss. 286 — 292. in *Hoffmanni* grammatic p. 113. typis expressos invenis; π graecum nunquam est molle, attamen in mnscr. v. 289. legitur ܠܦܛܓܡܣ, *Amira* p. 127. recte ܠܦܛܓܡܐ. V. 290 sqq. ad litteram ܦ in vocibus syriacis spectant. V. 293. litterae ܦ in vocibus enumeratis suppositum fuit punctum Rukhokh, sed quum regulae v. 292. stabilitae aperte repugnet deletum est; sic littera ܦ sine omni puncto remansit. V. 300. ܪܦܢ sic cum petocho in manuscr., Actt. 7, 43. ܪܘܦܢ. V. 305. lege ܡܦܟܘܪܐ, puncta nescio quo casu deciderunt.

V. 308 — 323. agunt de litteris quae scribuntur sed non pronuntiantur, *Amira* p. 24.; v. 324—327. de litteris quae pronuntiantur sed non scribuntur, *Amira* p. 27. V. 309. ad verbum: *dictum quasi istud absorbet.* Dictum memoriale quindecim litteras complectens hunc sensum praebet: *quia peccavi ille pugnavit.*

V. 328 — 340. De permixtione arbitraria agens *Bar Hebraeus* addit v. 340: *tu autem talia mitte,* cf. quae

Amira p. 28. contra talem permutationem litterarum monet. Haec permixtio et permutatio-litterarum interdum inscientia, saepius ipsa pronuntiatione temporum decursu debilitata et litterarum discrimina tollente orta indies depravavit linguam syriacam. Depravationem irruentem grammatici non potuerunt inhibere; cf. quae *Rödiger* de lingua syriaca nostro tempore superstite disseruit in *Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes, 2. Band p.* 83 sqq.

V. 350. ܐܪܡܝܘܢ *Ἑρμεῖον* (?).

V. 353—360. *Amira* p. 437.

V. 367—372. *Amira* p. 437.

V. 373—377. *Amira* p. 446. V. 375. pro ܟܡܪ sine dubio legendum ܟܡܪ; ܡܟܡܪ quid sit nescio, puto nomen loci.

AD CAPUT SECUNDUM.

V. 3—7. cfr. quae ad cap. 1. v. 1 et 2. annotavi. Nomina et verba sunt voces simplices possidentes sensum perfectum, utraque opposita conjunctioni; sed verba a nominibus differunt eo ut diversas temporum rationes respiciant. Quod discrimen in omnibus quas *Amira* p. 249. enumeravit definitionibus distincte enuntiatur, cf. *Eliae* definitionem ܡܠܬܐ ܐܝܬܝܗ ܕܐܟܚܕܐ ܡܫܘܕܥܐ ܙܒܢܐ ܕܥܒܪ ܘܕܩܐܡ ܘܕܥܬܝܕ *verbum est quod simul denuntiat tempus quod praeteriit, quod praesens et futurum est.*

V. 8—12. Haec quae intercedit inter tempus praesens et tempus futurum necessitudo nititur non cognatis formis externis sed propinquitate momenti temporis prae-

sentis et cujusvis momenti temporis proxime instantis; ܕܡܘܬܗܘܢ igitur significare videtur formas quasi internas, qualitates.

V. 12—17. Verba intransitiva a grammaticis dicuntur ܕܚܫܘܫܬܐ, verba transitiva ܥܒܘܪܬܐ vel ܡܥܒܕܢܝܬܐ cf. *Amira* p. 413.

V. 18. pro ܕܕܒܪܢܫܘܬܐ metri caussa legendum est ܕܕܒܪܢܘܬܐ, conf. titulum verss. 62—77. libri 1.

V. 24. ܡܢܩܒܢ femininum efficientes, inde in titulo dicuntur litterae ܡܢܩܒܬܢܝܬܐ.

V. 26. pro ܘܪ̈ܬܝ legendum ܘܪ̈ܬܝ, rad. ܪܬ tremuit.

V. 27. ܩܫ̈ܝ, ܐܬܩܫ̈ܝ etc., in hisce formis non raro duplex occurrit *jud*, sed saepius *jud* feminini coalescit cum *jud* radicis, cf. v. 35—39., quod secundum *Bar Hebraeum* tantum in verbis parvis i. e. minoris ambitus fieri solet, e. gr. in ܩܠ̈ܝ, ܣܓ̈ܝ etc.

V. 33. ܡܠܠ ܗܘܐ verbum elementorum sive litterarum est verbum scriptum.

V. 34. ἀπόδειξις = ܐܦܘܕܝܩܣܝܣ.

V. 36. ad verbum: et mutationem in eorum substantia patiuntur.

V. 40—44. In stirpe simplici (Peal) verborum ܠܐ tertia persona femin. plur. e tertia persona singul. masc. non formatur apposita littera ܢ ut in *saki*, *'ebad* etc., sed motione tantum vocalis, e. gr. *chezo* et *chezai*. Quae terminatio *ai* e *a* radicis et *j* femin. quidem orta est, sed originem terminationis *Bar Hebraeus* non respicit.

V. 52. Lineam voci *olaf* per imprudentiam suppositam supra eam colloca. Pro ܢܦܩܐ pluralem lege ܢܦ̈ܩܐ.

V. 54 et 55. ܢܫܪ *aruit, exaruit* dicitur de gutture sicco rauco obmutescente et eandem praebere potest si-

gnificationem quam ܚܪܫ *mutus fuit.* Quamobrem *Bar Hebraeus* putat alteram vocem ortam esse ex altera abjecta littera ܫ. Occasione oblata commemoro utramque radicem esse cognatam et ex origine ejusdem significationis.

V. 57—60. *Amira* p. 251 et 255. de *casibus verbi* disserit plane alio modo quam noster. Quod non offendit. Nam notio casus quam statuerunt grammatici syri effecit, ut quamcunque litteram praefixam et quasi cadentem in vocem, casibus annumerarent. *Amira* tres e litteris *bdul* (quae casus sunt nominum lib. 1. v. 24 et 25. v. 246—281.) videlicet *b, d, l,* casus verbi esse dicit easque *maphloto* nuncupat. Noster casus verbi a casibus nominis distinguit et litteras verbis praefixas quas vox memorialis *mento* complectitur casus verbi esse profitetur, *m* participii, *n* futuri, *t* femin., *olaf* primae personae futuri. De voce *mento* cf. *Amira* p. 419 sqq.

V. 62. Transpositione litterarum e *mento* v. 57. fit *amnat;* mutatam formam vocis memorialis hoc loco aequalis exitus versus postulat.

V. 68. ܐܬܚܡܥ Etp. rad. ܚܡܥ idem fere significat quod Etpa. rad. ܚܡܥܠ, nam fervendi et fermentandi significatio duabus litteris ܚܡܥ insita in utramque radicem quadrat; quamobrem hoc loco littera ܠ annumeratur litteris additamenti et in una serie ponitur cum ܬ syllabae passivae ܐܬ et cum euphonicis hujus litterae mutationibus.

V. 69—135. In libro mnscrpto verba tituli alibi semper atramento rubro hoc loco partim rubro partim nigro scripta sunt, quod testatur scriptorem librarium in dubio haesisse de ambitu tituli. Sed incerti esse non possumus, nam verba tituli soluta oratione a versibus doctrinam ipsam exponentibus satis dilucide distincta sunt. — Secundum titulum verss. 69—135. agunt *de ratione qua exploremus* ܡܢܘܛܐ *temporis praesentis et*

futuri. Quaeritur quid sit *qnumo?* vox saepissime obvia, etiam apud Arabes (أُقْنوم), respondet voci graecae *ὑπόστασις*, dicitur de homine qui ipse est *ὑπόστασις* vel substantia sui ipsius, e. gr. lib. **1**, **222**,, igitur de persona, quam vocamus, et hanc ob rem nomina personalia sunt ܩܢܘ̈ܡܝܐ lib. **1, 90.** *Amira* p. **59.** Tamen nunquam quod sciam occurrit apud grammaticos syros de personis verbi, quas semper ܦܪ̈ܨܘܦܐ *πρόσωπα* nuncupant cf. v. **70.** *Amira* p. **251.** Qua de caussa etiam hoc loco non de persona sed de *substantia* cogitemus necesse est. *Substantia* temporis praesentis et futuri quae sit versus sequentes docent, nam in versibus **71**—**135.** ad quos titulus spectat, sermo tantum est de forma *imperativi,* in qua revera conspicitur substantia stirpis, quae conjuncta cum praefixis et affixis personarum et numeri in futuro reperitur, etiam in participio (i. e. praesente) stirpium derivatarum. Quid valeat haec *substantia,* quemnam locum teneat in doctrina de formis verbi non dicit *Bar Hebraeus* plurima tantum breviter attingens in hac sua grammatica metrica. Ex enumeratione conjugationum apparet hanc *substantiam* fere respondere *θέματι* grammaticorum graecorum, ita ut constituendis et definiendis conjugationum generibus inserviat, nam sex mensurae sive conjugationes quas enumerat noster pendent e ratione, quae intercedit inter futurum et imperativum sive substantiam. — *Substantia* accuratius definitur adjectivo apposito ܝܚܝܕܝܐ quod significat rem sui generis unicam v. **54.**, igitur numerum singularem v. **19.** qui ex consuetudine ܡܦܪܕܐ dicitur. Haec *substantia singularis* (v. **180.**) vel numeri singularis est *proxime* (ܩܪܝܒܐܝܬ adverbialiter positum est, nam praedicati locum tenent adjectiva sequentia ܕܩܪܝܢ et ܢܩܦܠ) *masculina et femin.*, cf. v. **187.** De utraque forma substantiae singularis igitur dicendum est et dicitur. Ultima tituli verba sunt accusativi pendentes a verbo *nepqud: multos et multas* videli-

cet substantias i. e. substantiam vel imperativum in numero plurali generis masc. et fem.

V. 69. *Verbum quod imperat* est imperativus, qui ipse substantiam (*θέμα*) futuri et praesentis exhibet. In futuro conspicitur, igitur e futuro derivari potest.

V. 71 sqq. enumerantur conjugationes, quae hoc loco *mensurae* nuncupantur; dicuntur etiam ܗܘܦ̈ܟܐ *variationes, et* ܣܘܪ̈ܟܒܐ *ramorum propagatio. Amira* p. 256.

1) v. 71—86. primam mensuram constituunt omnia verba, quae imperativum formant ita ut abjecta littera *nun* vocalium positionem et enuntiationem futuri retineant.

v. 73 et 74. *Hoffmannus* in gramm. p. 175. allegavit. De forma ܬܗܐ cf. *Amira* p. 360.

2) v. 87—100. secundam mensuram constituunt verborum ܦܐ formae passivae, quae in imperativo syllabam ܢܬ mutant in ܐܬ et in ultima syllaba vocalem *o* sibi sumunt.

v. 93. vox ܢܫܘܐ secundae mensurae annumeranda est, si exitum respicis, primae, si initii rationem habes. Igitur peculiaris quidem mensura hujus formae verbis tribuitur, sed apposita ea mensurae secundae eique subjecta.

3) v. 101—110. ad tertiam mensuram pertinent futura stirpis simplicis verborum ܦܐ quae in imperativo *nun* abjiciunt et vocali *i* pronuntiantur.

V. 109 et 110. *Hoffmannus* in grammat. p. 225 allegavit.

4) v. 111—120. quartae mensurae annumerantur omnia verba quae in imperativo litteram consonantem tertiam ab initio cum *a* pronuntiant. Ad hanc mensuram verba plurima et sive originem sive formam spectas diversissima pertinent; nam in hac imperativi forma discrimina stirpium Etpeel et Etpaal alia-

que discrimina formarum multa cessant. *A* tertiae consonantis sola est norma et nota hujus mensurae, quamobrem varias variorum verborum formas huic mensurae subjectas ne mireris.

5) v. 121—128. Signum quintae mensurae est vocalis *a* litterae consonantis quartae ab initio. Huc pertinent formae passivae stirpis simplicis verborum ܠܐ.

6) v. 129—135. Sextam mensuram constituunt formae passivae stirpis simplicis verborum ܦܐ. v. 129. legendum est ܐܬܐܦܝܡ. v. 131. *mundatur* videlicet abjecta terminatione ܝܐ. v. 135. ܦܠܝܛܝܢ sic in libro mnscrpto.

V. 136—157. *Amira* p. 356—368. Vox ܕܩܠܝܠܐ in titulo significat *paucus*, quae significatio bene quadrat in nostrum locum, nam verba pauca, quae mensuris sex stabilitis subjecta non sunt, enumerantur in hoc capite. Dubito num significatio *difficilis*, quam versio marginalis exhibet, huic voci assignanda sit. *Abraham Ecchellensis* quidem, in grammat. sua p. ܙܠܒ in doctrina de verbis, typis verborum ܢܗܝܪܐ *perspicuis* opponit typos ܕܩܠܝܠܐ ut ei vocabulo significationem *impeditus*, *difficilis* tribuere videatur.

V. 136. ܦܠܛ *progerminare*, in Aphel *proferre* rationes rei i. e. explicare.

V. 138 et 140. ܢܐܬܪ ad mensuram primam pertinet cf. v. 72.

V. 142. ܢܐܡܐ ad mensuram tertiam pertinet cf. v. 101., quo loco ܢܡܐ sine *olaf* legitur. Uterque scribendi modus promiscue occurrit.

V. 143—146. Tria verba in futuro ejusdem formae in imperativo tamen diversam habent formam, videlicet ܢܐܡܐ in imper. est ܡܡܝ, ܢܐܬܐ in imper. est ܬܐ cf. *Amira* p. 357., ܢܐܦܐ neque ad analogiam primi verbi *mji* neque ad analogiam alterius *mo*, sed verbi *eschtai* analo-

14

giam sequens imperativum habet ܢܩܡ cf. *Amira* p. 360.
v. 145. ܬܐܝܡܐ duae imperativi formae, quarum altera est fictitia, scribendo in cod. manuscr. arcte conjunctae sunt: *veni jura*. Versus levi mutatione sic legendus videtur: ܘܠܐ ܩܘܡ ܐܡܪܬ ܐܡܪ ܬܐ ܡܐ nunquam dicis ad analogiam *to mo*.

V. 148—153. ܢܬܠ tantum in futuro et infinitivo in lingua syriaca occurrit, in praeterito et imper. vices hujus verbi gerit radix ܝܗܒ; contra ܝܗܒ nunquam invenitur in futuro, sed loco ipsius substituitur ܢܬܠ. *Amira* p. 362.

V. 155. ܐܬܦܢܝ cf. *Amira* p. 280. *Hoffmann* p. 225. *In psalmo* cf. ps. 6, 5. 80, 15.

V. 156. ܡܩܕܡ partic. pass. Aphel, quam arctissime conjunctum cum participio sequente ܕܚܠ.

V. 157. Et paulo post, videlicet in verss. 164—178.

V. 158—163. agunt de tertia praeteriti et partic. femin. primae stirpis verbb. ܩܡ et ܥܠ.

Versus 161. legendus videtur: ܗܘܘ ܡܟܝܢ ܕܢܟܬܒܘܢ ܐܦ ܟܠܗܘܢ.

V. 164. ܬܘܢܝܐ a rad. ܬܢܐ, שָׁנָה narrando repetere, est *narratio*, opposita voci ܩܘܕܡܝܐ significat tempus narrationis i. e. praeteritum.

V. 169. ܐܬܩܪ in imperat. ut ܐܬܩܠ.

V. 180. *persona singularis* accuratius *substantia singularis*. Hoc loco secernitur substantia singularis in praeterito, quae tertia persona est praeteriti, a substantia singulari in imperativo, cf. supra p. 119.

V. 190. ܬܫܒܠܬܐ *conjunctio ea quae est cum masculo et femina*, ad verbum: in colloquio quod est cum masculo et femina, i. e. si suffixum secundae personae masc. et femin. accedit.

V. **195** et **196**. Tertia singul. masc. et tertia plur. fem. praeteriti verborum formae ***saki*** et ***'ebad*** item non sono sed scriptione tantum distinguuntur.

V. **197—214**. In titulo litterae ܓ̈ܓܪܢܝܬܐ nuncupantur ܚ̈ܪܘܫܝܬܐ *raucae*, quod vocabulum in linguam grammaticam non est receptum. Ultimum tituli verbum ܡܡܬܘܪ sine dubio legendum est pro ܡܣܡܬܘܪ in libro mnscrpt., quod sententiam nullam praebet; verbum ܐܡܬܘܪ ortum est e ܡܐܡܪܐ *locutio*, *sermo*.

V. **197**. ad verbum: litterae gutturales inclusae sunt in trinitate cf. lib. **1**. v. **98**. Litterae gutturales sunt *h*, *ch*, *'e*, nam littera *olaf* potentiam gutturalem abjecit ita ut grammatici syri vix et ne vix quidem eam gutturalibus annumerarent, cf *Amira* p. **7** et **8**.

V. **202**. participiorum rationem habet *Bar Hebraeus*, cf. v. **209—214**.

V. **209**. ad verbum: in hunc canonem haec (verba) introducit.

V. **215—220**. agunt de nominibus, e quibus secundum nostrum verba derivantur et quae hanc ob rem in titulo *etymologica* dicuntur. Non est quod dicam, in nominibus, quae duplicem habent *v*, alteram ad stirpem, alteram ad formationem nominis pertinere, quamobrem altera in verbis remaneat necesse est.

V. **221—237**. cf. quae supra ad lib. **1**. vss. **282—307**. de punctis *Quschoi* et *Rukhokh* diximus. Etiam hoc loco non recensendi partes suscipere sed explicare volumus doctrinam a *Bar Hebraeo* propositam. V. **221**. *jam antea* cf. lib. **1**. v. **282** et **283**. **1**) v. **224** et **225**. litterae *amnat* v. **62**. vel *mento* v. **57**., quae casus dicuntur, molliunt litteras *bgdkft* post eas positas. E vocibus exempli gratia allatis apparet hoc loco casibus annumerari litteras *v* et *d*, cf. quae supra ad vss. **57—60**. annotavimus. *Amira* p. **419** sqq.: „notandum est —— litteras *amnat* cum alicui consonanti de sex accidunt, *si*

eam quiescentem reperiunt, habere vim eficiendi illam mollem — —; praeterea duae litterae *d* et *v* cum verbo cadunt, ejus primam litteram, si de sex est mollem reddunt." Sed v. 225—229. ab hac lege excipiendae sunt litterae *bgdkft* motae i. e. cum vocali enuntiatae, nam hae (quae ex origine, ut rationem rei afferam, fere semper sunt geminandae) punctum *Quschoi* habent. Puncto *Quschoi* his in verbis respondet Dagesch forte Hebraeorum. — 2) v. 230. *t* quiescens post litteram *v* propositam asperatur, cf. *Amira* p. 420: „advertendum tamen est, duas litteras *v* et *d* si litteram *t* quiescentem reperiant, asperitate afficere, sin vero motam lenitate." — 3) v. 231—234. verba, quae in praeterito possident litteras molles, in praesente vel participio habent litteras asperas; exempla sunt *b* in *borkhon, d* in *poqdo, ʻobdin* et *chozdin, kh* in *khotbo;* contra formae praesentis litterâ *mim* formatae habent litteras molles e. gr. v. 234. *mbarkhin* et *mchasdin.* Hanc legem omnino nullo certo niti fundamento quisque videt; *Amira* quidem exceptionibus et novis legibus studuit definire eam et stabilire p. 420 sqq., sed operam perdidit, nam hac methodo ut doctrina de punctis, quorum positio tota a qualitate et natura syllabarum pendet, explicaretur fieri non potuit. — 4) Littera *p* vocis *apis* graeca est et hanc ob rem aspera, cf. lib. 1. v. 286. Notum est, vocem ܐܦܝܣ relatam esse a grammaticis syris ad verbum graecum *πείθω*, de qua relatione vide lexicon chrestom. Kirschianae ed. **Bernstein** p. 392. v. 237. ܩܢܘܢܐ ܕܬܘܪܨܐ *canon grammaticae;* conjicere possumus ***Bar Hebraeus*** hoc loco delegare lectorem ad latam hujus doctrinae expositionem in grammatica sua majori.

AD CAPUT TERTIUM.

V. 1 et 2. ad verbum: quod ad *conjunctionem*, nomen ejus ipsum sufficit ut ostendamus naturam ejus, quia factor est vicinitatis et *conjungit* etc. *Abraham Ecchellensis* p. ܕܢ: ܐܣܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܕܡܡܠܠܐ ܕܐܣܪܐ ܠܗܕܡܘܗܝ ܕܡܐܡܪܐ ܥܡ ܚܕ̈ܕܐ *conjunctio* pars tertia est orationis, quae *conjungit* membra sermonis inter se. *Amira* p. 450: ܐܣܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܠܡܡܠܠܐ ܐܣܪ ܘܡܛܟܣ *conjunctio* est quae orationem *conjungit* et ordinat.

V. 5 sqq. Conjunctiones, quae in his versibus enumerantur, secernit *Bar Hebraeus* ab *adverbiis* ܠܐ ܡܠܬܐ (quae nomina esse contendit lib. 1. v. 30 — 40). Idem *Amira* fecit, qui p. 430 sqq. de *adverbio* (quod ad nomen non refert), p. 450. de *conjunctionibus* disserit; *Abraham Ecchellensis* p. ܕܟܒ distinguit genera conjunctionum haec: ܠܐ ܡܠܬܐ, ܩܘܕܡ ܣܝܡܬܐ et ܡܨܥܬ ܣܝܡܬܐ, *adverbium*, *praepositio* et *interjectio*, adverbio annumerans et voces in libr. 1. verss. 30 — 40. consignatas et conjunctiones in his nostris versibus 5 — 33: Qua in re *Abraham Ecchellensem* secutum esse auctoritatem et consuetudinem grammaticorum pristinam, apparet e lib. 1. v. 40.

V. 5. *Abraham Ecchellensis* p. ܕܟܘ vocem *ger* annumerat conjunctionibus ܡܚܬܢܢܐ *affinitatem efficientibus* et ܡܚܘܝܢ ܥܠܬܐ *caussam indicantibus* (una cum *metul* v. 20. et *bad* v. 27.), vocem *den* ܡܦܩܢܐ (rad. ܢܦܩ) *adducentibus*.

V. 6. cf. graecum μέν in ὁ μέν etc. (personam introducit), et μέν sensu concessivo i. e. in significatione conjunctionis ܗܟܝܠ *ergo.*

V. 10. ܣܘܡܦܪܐܣܡܐ (sic scriptum est in libro mnscr.) graecum est συμπέρασμα. *Moden* et *badgun* ab *Abrah. Ecch.* p. ܪܠܘ dicuntur conjunctiones ܡܟܢܫܢܐ *colligentes.*

V. 12. *'in* et *beram* v. 9. secundum *Abraham Echellensem* p. ܪܠܡ sunt conjunctiones ܕܦܘܪܫܐ.

V. 14. *ophen* conjunctionem ܕܦܘܠܓܐ ܕܗܘܝܐ nuncupat *Abrah. Ecch.* p. ܪܠܘ.

V. 20. voci *metul* vox *'al* cognata est, e. gr. in ܡܬܥܠܡܢܐ et ܥܠܡܢܐ, cf. v. 56.

V. 23. ܫܪܒ res gesta, historia cf. lexicon chrest. Kirschianae ed. *Bernstein* p. 550; status absolutus pro statu emphat. ܫܪܒܐ metri caussa.

V. 25. τὸ *esse* videlicet in loco rei vel prope rem.

V. 29. *eschtuph* ad nomina relatum est 1, v. 37.

V. 33. *ni,* cf. quae ad libri 1. versum 169. annotavi; *Bar Hebraeus* eandem quam *Amira* hujus syllabae dat explicationem.

V. 34 et 35. De conjunctionibus his in versibus uno tenore breviter et cursim (v. 3.) disseruit *Bar Hebraeus,* sed sunt aliae in quas accuratius inquirere vult, videlicet praepositiones et reliqua vocabula conjunctionibus annumerata, de quibus in singulis sectionibus a v. 36. usque ad v. 148. agit.

V. 42. cf. lib. 1. v. 234.

V. 45. Lucas 1, 48.

V. 57. *Verbum vivum* est Christus; cf. Lucas 12, 53.

V. 60. non de praepositione *'al,* sed de *'al* tertia perfecti verbi agitur.

V. 62. sic interpungendus est: et a mane iterum est de tempore.

V. 64 et 65: *amen* 1) adjectivum est *constans, perseverans;* 2) particula asseverandi in fine precum, *ita fiat;* 3) stat. absol. pluralis vocis ܐܡܬܐ *cubitus;* 4) particula confirmandi, *vere, profecto.*

V. 69. Matth. 10, 29.

V. 70. quartus modus videtur esse modus *precum,* nam vocis ܨܠܘܬܐ significatio proxima est *preces;* exemplum propositum est: *ne videas diem mali.* Quartus hic modus fere nullo discrimine a secundo separatur, quod primo obtutu me offendit, quamobrem aliam hujus modi rationem quaesivi, sed inventam, cujus reliquias vides in versione latina, mittendam esse jam puto.

V. 71. ܐܝܢ ܥܒܕܐ ad verbum: *particulam 'in efficit,* i. e. affirmat, nam *'in* est particula afirmativa, *ita est, sane.*

V. 72. Lectio ܠܐ ܗܘܐ sine dubio depravata est; nam 1) vocem *lau* compositam esse e *lo* et verbo *hvo* conjectura esset falsa et a nemine, quod sciam, unquam prolata, quam *Bar Hebraeo* imputare non debemus; 2) verbum *hvo* cum sequente participio ܐܬܝܐ conjunctum hoc loco nullam aptam praeberet sententiam; legendum est ܠܐ ܗܘ e quibus vocibus secundum opinionem communem et firmam *lau* conflatum est.

V. 74. cf. lib. 1. v. 144.

V. 76. ܐܟܙܢܐ ortum ex ܐܝܟ et ܙܢܐ *secundum modum;* pro simplice ܐܝܟ hoc loco metri caussa positum. In versione *akzeno* delendum.

V. 78. significationem vocis *bzir* praepositio *'ad* conjuncta cum *qalil* habet e *Bar Hebraei* sententia: ܩܠܝܠܐ ܠܘܬ ܗܘܐ ܕ est *prope fecit ut,* ܒܙܝܪ ܩܠܝܠܐ ܠܘܬ ܗܘܐ ܕ est quasi *proxime fuit ut, exiguum paulum abfuit quin.*

V. 80. Ps. 90, 2.

V. 84. Jes. 1, 21.

V. 104. cf. lib. 1, 98. lib. 2, 197.

V. 110. cf. Genes. 39, 9. v. 111. cf. Genes. 14, 23. 24. in Peschito pro ܐܣܒ ܘܠܐ legitur ܐܣܒ ܐܢ. v. 112. cf. Josua 6, 17. v. 115. cf. Matth. 21, 19. v. 116. cf. Joh. 13, 10.

V. 119. ܦܘܪܥܢܐ *enuntiatio consequens* opposita illa *enuntiationi antecedenti* ܫܘܕܝܐ nuncupatae. *Amira* p. 476: *schudojo* proprie promissionem significat, *pur'ono* vero retributionem vel remunerationem. Hinc deinde propter quandam similitudinem transferuntur et orationi accommodantur. Nam quemadmodum promissio eum cui fit, expectatione quadam retributionis tenet suspensum, ita oratio vel sermo praecedens, quia expectatione alterius consequentis, quem praecedit et a quo aliquo modo dependet, animum legentis tenet suspensum illique sensum perfectum ingenerare non solet: communiter a grammaticis dum de interpunctione agunt dici solet *schudojo*, et qui hunc insequitur *pur'ono*, quo fit etiam ut *schudojo* pro qualibet oratione antecedenti et *pur'ono* pro qualibet consequenti sumi consuescant."

V. 124 et 125. Vocem ܒܕܠܝܠܘܬܗ versio marginalis reddidit *in porticu* vel *laritate* (sic? puto locum in quo lares collocati sunt). *Isaac bar Ali* in lexico ܕܠܝܠܘܬܐ explicat per العزة والتعاظم *potentiam* et *nobilitatem*. Quid versio marginalis sibi velit et quo fundamento nitatur, nescio; significatio ab *Isaaco bar Ali* prolata neque aliena est a radice *dal* neque in nostro loco incommoda. Nam dicere videtur *Bar Hebraeus*, *en* usurpari tanquam particulam interrogativam, si interrogatio honoris caussa mitigetur et quasi sub conditione pronuntietur. Sed quaeritur, ubinam in hac interrogatione sit *pur'ono*, qui (v. 2.) particulam *en* sequatur necesse est?

Respondet noster verbum, quod ad particulam interrogativam pertinet, esse *pur'ono* (ܦܘܪܥܢܐ in secundo loco i. e. in enuntiatione consequente ponimus) sive locum *τοῦ pur'ono* in enuntiationibus conditionalibus occupare, et qui desideret *pur'ono* in hoc verbum inquirat. Ut ostendam, quomodo hanc rem cogitatione complectar, exemplum afferam: in interrogatione ܐܢ ܐܢܬ ܐܡܪܬ *si tu dixisti,* pur'ono quem particula *en* postulat deesse videtur, attamen adest e sententia *Bar Hebraei* in verbo ܐܡܪܬ; et revera hanc interrogationem conditionalem dissolvere possumus in duas enuntiationes: *si tu (fuisti)* est enuntiatio prima sive *schudojo,* et *qui dixeris* est enuntiatio altera sive *pur'ono.*

V. **137**. *in allocutione, de qua re jam dictum est* in versu **127**., quamobrem exemplum allocutionis non proponitur, nam exempla v. **140**. sunt *institutionis,* v. **141**. *admirationis* etc.

AD CAPUT QUARTUM.

V. 1—4. ܪܘܟܒܐ in titulo et v. 3. est *compositio,* quae est secundum *Amiram* p. 453.: ܡܛܟܣܢܘܬܐ ܬܪܝܨܬܐ ܕܡܢ̈ܘܬܐ ܕܡܡܠܠܐ *ordinatio recta partium orationis.* Oratio composita a grammaticis syris dicitur: 1) ܡܪܟܒܐ v. 2. *compositum;* 2) ܡܡܠܠܐ *sermo,* et 3) ܡܐܡܪܐ v. 2. *oratio.* Definitio orationis compositae est haec: ܐܝܬܘܗܝ ܩܠܐ ܡܫܘܕܥܢܐ ܗܘ ܕܐܝܢܐ ܡܢ ܡܢ̈ܘܬܗ ܡܫܘܕܥܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܟܕ ܡܬܦܪܫ *est vox significativa talis, ut quaevis e partibus illius, si separatur, significet quid;* cum hac definitione conferas definitiones nominis et verbi, initio libri 1 et 2. V. 3. *tria haec verba simplicia,* nomen, verbum et conjunctio.

V. 5—12. In quavis oratione composita necessario (*men* ἀνάγκη) est *principium* i. e. *quod ponitur* tanquam subjectum, de quo agitur, et *significatio* i. e. verbum subjectum denotans et definiens, praedicatum. *Amira ceteri* de his rebus nihil dixerunt, nam „de his et similibus subtilius agere est dialectici non grammatici induere personam," quod grammatici syri interdum quidem fecerunt, sed „Arabum consuetudine coacti, quorum est saepe res dialecticas cum grammaticis commiscere" cf. *Amira* p. 454. V. 5. ܒܦܘܛܢܘܬܟ cf. (فَطِنَ et nomen actionis فُطُونَةٌ) *prudentia tua scit,* nam de hac re jam disseruit noster in lib. 1. vss. 78—87. V. 7. *narrationum modalium,* ad certum modum constitutarum, nam

exclamationes et intërjectiones excluduntur. V. **10 — 12.** in oratione poetica praecipue praedicatum antecedit subjectum; exempla e genesi **49.** repetita sunt.

V. **13 — 40.** Ut doctrinam de subjecto et objecto, agente et acto explicet exemplum e libro **2** Reg. **20, 12 —16.** cf. Jes. c. **39.** ut videtur depromptum proponit: ***legati viderunt domum aerarii.*** ***Viderunt*** indicat actionem, sed hanc non spectat his in versibus; ***legati*** sunt nomen agentis vel subjectum, ***domus aerarii*** est nomen acti vel objectum. Quaeritur, quomodo cognoscantur subjectum et objectum? quinque modis cognoscuntur: 1) ***positione*** v. **16 — 20.**, nam subjectum priorem tenet locum; 2) ***praefixo lomad*** v. **21—24.**, quae littera signum est objecti, vel ***litteris*** et ***praepositionibus,*** quae vicariae sunt litterae ***lomad,*** videlicet ***b, ʿal*** et ***ʿam. ʿEbido*** actum vel objectum v. **22.** nuncupatur ***khunoi metʿabdono*** denominatio patientis, nomen acti; 3) ***perspicuitate*** v. **25—32.** in enuntiationibus, quae ipsa sua sententia objectum definiunt, quales invenis in verss. **27** et **28**; enuntiationes contra quae sententiam ancipitem praebent, signum objecti sibi sumunt, v. **29—32.**; 4) ***consecutione masculini et feminini*** v. **33 — 36.**, nam quum genus subjecti in verbo conspiciatur, verbum formae mascul. postulat subjectum mascul., verbum formae fem. subjectum fem.; 5) ***numero*** v. **37—40.**, qui idem pendet e subjecto.

V. **41—46.** Subjectum et objectum definiri possunt ita ut qualitates (ܐܝܟܢܝܘܬܐ et ܐܝܟܢܘܬܐ est qualitas) eorum appareant: 1) ***ipsa actione*** v. **14.** i. e. verbo in enuntiatione subjuncta, e. gr.: vidi Jesum sacerdotem humilem, ***stat*** ante angelum vel ***stantem*** ante angelum; verbo subjuncto particula ***kad*** quam saepissime apponitur in lingua syriaca, sed deesse potest ut in lingua hebraica et arabica; 2) syllaba ***'it*** adverbia formante, quae qualitatem verbi definiunt cf. lib. **1**, v. **30—40.**; 3) ablatione litterae ***olaf,*** i. e. statu absoluto enuntiationi sub-

juncto, qui a statu absoluto praedicati (ܡܚܝܒܬܐ ܡܠܬܐ lib. 1, v. 41 et 44.), sine quo enuntiatio non est absoluta (lib. 1. v. 78—87.) distinguitur.

V. 47—65. cf. quae de accentibus disseruit vir perillustris *Ewald* in *Zeitschrift zur Kunde des Morgenlandes*, *Bd.* 1. *S.* 205—212. et *Bd.* 2. *S.* 109—124., *Abhandlungen zur orientalischen und biblischen Litteratur S.* 53 — 129. Maximi momenti in dijudicandis nostris versibus est commentatio altera (in *Zeitschrift Bd* 2. p. 109—124.), cui acceptam debemus notitiam *Bar Hebraei* de accentibus doctrinae, qualem proposuit in grammatica majori ܕܨܡܚܐ ܟܬܒܐ nuncupata. Et quidem in ultima sectione libri vel capitis quarti hujus grammaticae majoris invenimus doctrinam de ܢܝܫܢܝ ܦܘܚܡܐ *vexillis punctorum* sive *punctis majoribus*, distinctis illis a punctis mediis (Ribui, Quschoi, Rukhokh) et a punctis minoribus (quinque vocales denotantibus), quem eundem ultimum locum in hac grammatica nostra metrica tenet brevis et succincta septem accentuum expositio, at non in omnibus libris mnscrptt., nam *Ewald* (l. c. p. 110.) hanc ipsam expositionem in primo libro (*im ersten Hauptheil*) grammaticae invenit in duobus, quos inspexit codicibus bibliothecae Bodlejanae. Inversum ordinem in nulla quod sciam grammatica obviam demiror et nisi *Ewaldi* auctoritas obstaret in dubitationem vocarem.

Titulus docet, versus 47—65. agere de *puchome* et *qinot qerojoto*. Diversa nomina res diversas denotare ponamus necesse est, donec contrarium probatum sit. *Puchome* comparationes, aequationes orationis sunt membra aequalia sive enuntiationes aequalis fere ambitus, quibus complexio verborum componitur, quamobrem hac voce denominantur puncta ambitum enuntiationum denotantia, signa distinctionis et notae. *Qinot kerojoto* proprie sunt tenores et modulationes lectionum (cf. *Assemani*

bibl. or. II. p. 174. ܒܩܝܢܬܐ ܡܒܟܝܢܬܐ ܘܩܠܐ ܕܐܘܠܝܬܐ modulatione flebili et voce lamentabili), tum puncta et signa modulationes denotantia, quamobrem etiam ܡܒ̈ܟܐ ܕܩܝ̈ܢܬܐ notae musicae (*Ewald* l. c. p. 111.) nuncupatae esse videntur. In his nominationibus revera conspicimus utramque punctorum rationem, quae sunt signa et ambitus enuntiationum et modulationis vocis; sed quum utraque haec ratio quam saepissime sit conjuncta et in uno eodemque verbo reperiatur accidit, ut idem signum utramque denotare posset rationem. Quo factum est ut signis utriusque rationis commune nomen *puchome* attributum sit, v. 47.

V. 47—49. Quadraginta genera punctorum in gramm. majori enumerat *Bar Hebraeus* (*Ewald* l. c. p. 112.), e quorum numero septem tantum eligit, de quibus hoc loco disserat. Inter septem haec quattuor primum locum tenentia radices censentur reliquorum et adminicula, quamobrem ܫܪ̈ܫܢܝܐ *radicalia* nuncupantur, cf. *Amira* p. 476. Tria ultima pertinent ad puncta triginta sex, quae sunt quasi rami e punctis radicalibus derivati et propagati, ut grammatici syri docent.

V. 50—56. Puncta quattuor radicalia enuntiationes singulas, quibus orbis verborum componitur, dividunt et sejungunt. Orbis verborum secundum grammaticos syros constat e duabus partibus, *schudojo* et *pur'ono,* quarum prior denotat ex origine propositionem, altera propositionem consequentem (cf. quae annotavi ad vs. 119. libri 3. pag. 128); sed propria harum vocum vis usu ita est amplificata, ut logicae rationis respectu fere nullo habito, membrum prius et si adsunt membra priora complexionis verborum constituant *schudojo*, enuntiatio sive enuntiationes sequentes ad *pur'ono* pertineant. Signa distinctionis quattuor sunt haec:

1) *'Elojo* v. 50—51. ponitur in media oratione et praecipue in *pur'ono*, ut dictionem longam et *pur'ono*

longum dividat in membra et enuntiationes singulas Praecipue in pur'ono. cf. *Amira* p. 479.

2) *Tachtojo* v. 52 et 53. 1) „adhibetur in fine *schudojo*, ut *schudojo* desiisse et *pur'ono* incepisse cognoscatur" (*Amira* p. 478.), igitur *in media oratione* sive complexione verborum *possidet seriem sectionis* i. e. incipit sectionem eam quae *pur'ono* dicitur, *et ante finem orationis locum habet*, necessario quum initium pur'ono denotet; 2) interdum usurpatur ad designandam interrogationem. *Amira* p. 478.

3) *Schevajo* v. 48. sive *zaugo* v. 54. tantum in *schudojo* occurrit hujusque membra dirimit, ergo semper invenitur ante accentum tachtojo, quippe qui finem *schudojo* denotet. *Zaugo* in *schudojo* respondet accentui *'elojo* in *pur'ono*.

4) *Posuqo* v. 56. פסוק finem totius complexionis verborum denotat. Hic *posuqo* est sector eminenti quadam ratione, quamobrem dicitur ܡܦܪܫܢܐ, etiam ܡܫܠܡܐ *sancitus*, et distinguitur a *posuqo* ܫܐܝܠܐ *mutuato*, qui verba singula sive enuntiationes parvas in initio orationis dirimit, cf. *Ewald* l. c. p. 112.

V. 57—60. Ex accentibus triginta sex derivatis tres, quos hoc loco *Bar Hebraeus* enumerat, sine dubio sunt usitatissimae. Modulationes vocum in quavis fere oratione deprehensas, denotant. Signum modulandi fere semper est punctum paulo latius et pinguius, quod diversa nomina accepit a diversis modulandi, quas denotat, rationibus. Dicitur *poqudo* imperans, *m'phisono* preces fundens, *mchavjono* indicans, *qorujo* vocans, *metdamrono*, *m'schalono* etc., *Ewald* l. c. p. 114 sq. *Amira* p. 479. Quid punctum sibi velit et quo nomine sit nominandum, e contextu perspicimus.

1) *Qroito* v. 57—59. ex consuetudine dicitur ܩܪܘܝܐ.

2) *Metdamrono* v. 60 et 61. punctum duplicatum ex

obliquo super initio vocis positum, *Ewald* l. c. sub nr. 22., idem fere significat quod ܬܟܫܐ (retinens, ibidem sub nr. 13.) punctum duplicatum ex obliquo super fine vocis positum. Sed *metdamrono* etiam exprimitur secundum quosdam puncto uno super initio vocis posito, cf. *Amira* p. 479. *Ewald* l. c.

3) *M'schalono* v. 62—65. initio orationis super particulis interrogativis invenitur, *Ewald* l. c. sub nr. 20. V. 62. *Zau'o khasjo* videtur esse accentus *Zau'o, Ewald* s. nr. 30. *Super voce* melius *ab initio* sermonis. In libro mnscr. v. 63. punctum *m'schalono* appositum ultimae interrogationis voci, videlicet vocibus ܐܡܬܝ et ܐܟܬܝ, perperam scriptum est; nam particulae, colorem quasi et modum enuntiationum designantes, modulandi signa in se recipiunt in libris syriacis. Legendum est ܐܝܟܘ et ܐܝܟܢܐ. — V. 65. de *tachtojo* interrogandi signo cf. v. 53. Exempla proposita in v. 65. (cf. Joh. 19, 15.) particulam interrogativam, quae sit adminiculum puncti *m'schalono*, non suppeditant, quamobrem *tachtojo*, qui interrogationem, quatenus constituat *τὸν schudojo*, terminat, vices quasi *τοῦ m'schalono* gerere videtur.

Tres accentus *qorujo*, *metdamrono* et *m'schalono* et quattuor *'elojo*, *tachtojo*, *schevajo* et *posuqo* non ejusdem generis et rationis esse primo obtutu quisque videbit; nulla necessitudine sunt conjuncti: ergo concedamus necesse est, grammaticorum syrorum doctrinam de accentibus radicalibus et derivatis, si tres hoc loco commemoratos multosque alios e triginta sex respiciamus, omnino non niti vi accentuum recte cognita et ratione eorum accuratius perspecta, cf. *Ewald* l. c. p. 117. Distinctio, quam statuunt accentuum radicalium et derivatorum est talis ut omnes accentus, qui intra membra majoribus accentibus sejuncta reperiuntur, sine discrimine derivatis annumerent.

TYPIS EXPRESSIT ERNESTUS AUGUSTUS HUTH.

